አውኚ ኮንሲ

ክንታንትካው ሜፃፍ

6ንቲ ቤን

ቴርሳንትካ

ተስፋው አይናለም

ሙሉነሽ ቢተው

ኤዲተር

አለምነሽ ጥላሁን

ምስጢር እንግዳ

ኬቹ ጉሳንቲ

ያረጋል አለነ (ዶ/ር)

ሳላንቲ

አይናዲስ አምባው

ዲዛይነር

አትርሳው ጥግይሁን

አማኻር ክልሉ ክንቲው ቢሩስ ቴርትኹ

እን ማፃፍ አማኻር ክልሉ ምንግስትስ ሜንደሌስቱኽ በጀትስ አማኻር ክልሉ ምንግስት ክንቲ ቢሩስስታ ምሁራንካው ኩስኺ ጉባያው ቱቤቤርኺስ ቱርቱኼኽ።

ሜፃፉ ዱዊው ኼዋንት © 2015 ም.አ. አማኻር ክልሉ ምንግስት ክንቲ ቢሩዌኽ።

ምሁራንካው ኩስኺ ጉባያው

አማኻር ክልሉ ክንቲው ቢሩስ ቱርትኹ

ክንታንትካኩ ቾታብልስ ታክስዒ

እን ክንታንትካው ሜፃፍ ፍኖታካርቲስታ አጌርአቡቾ ምንዛኒ ኩስኚ አሳባ ስሬታስ 2013 ም.ኣስ ዔውስትኹ ክንቲቴርታ ኪሲ ስሬታስ ቴርትኹያኽ። ያኽፃስኪ ሜፃፍዳ ሲፋንኩ ጉዳይካስ ሊሊቲ ቴክቲ እይስታ፦

1. ክንታንትካውሳ ኻልትስ አሴብኽ፣ ታናታንኽ፣ ካሲኽ፣ ችግሮ ኽይኽ፣ ሥሴንኽ፣ ቴትፃኹስታ ጋማጋምኹሳ ካለ.ቾቶ ሌጌፃንኩ አይኔታ ሜንችካ ቴግባርካ ቴክሌልኼካ።
2. ክንታንትካውሳ ኪሌቴፍፃፃማ አንቤብፃ፣ ቹኒትፃ፣ ዙሚፃስታ ፃፊፃ ካለ.ቾትካዋ አድርፃንኩ ታሪክካስታ እንኺሊ እምትኹንኩ ቴግባርካ ዝኮንታ ዔውስታ።
3. ክንቲው ዲግስፃኺ እሚ ትኩታደስ ኪቻ ቴግባር ትኩታሾ አደላታ ያኻ።
4. አጌራኻስኩ አቾትካ ኃፋይስታታጊ ታሪክካ፣ ፅፌትካስታ ቴግባርካኻዳ ቴክሌልኼካ::
5. ባይሉ አይቲስታ አርቤንቱሳ ትክሞ እርዳትፃንኩ ታሪክካ፣ ፅፌትካስታ ግትምፅንትካ ኃው ፋይስትታ ቱዊካ።
6. ክንታንትካ ሜንቾ ጊዞ ቴቤቤርኺስ ክንታንኩ አድልካ አሜችኼካ።
7. ክንትፃስ ክንትፃኩ ካለ.ቾትካዋ ሌጌፅፃስ እስቱስ ክንታንትካ ፋንቲቲቹፋ ሴዛ ካለ.ቾትካዋስታ ሰዋስው እምካዋ ክንታንኩ አይኔታሚንችካ ሴልካ ቴክሌኼካ።
8. ክንታንትካው ፌቴርኽ ካለ.ቾቶ ሌጌፅፃስ እስቱስ ኮንኬ ፌቴርካማ ቴኬምስታንኩ ሜንችካ እድልካ አሜችኼካ።
9. ዖቲቴርታስታ እምፕልስኽ ክንቱ ግምትዳ ሚፅፃስ ታሪክካ፣ ፅፌትካ፣ ዔጌርችንኩ ቴግባርካስታ ኮንኪው ክንቲ እምካ ዲግስፃፃካዳ ትንካኪ ዔውስታ።

ክንታንትካው ሜፃፍ ክንታንትካ አውኺ ኮንኪስ ኻልትስ አሴብኼ፣ አንቤብኼ፣ ፃፊኼ፣ ቹኒትኼስታ ዙሚኼ ክንታንታ ቴርትኹያኽ። ሜፃፉ ቴርትፃኺ ክንታንትካ ዋትኃ አሴብፃ፣ አንቤብፃስታ ፃፊኼ ካላኑስታ፣ ክንትፃ ዋትኃ ፊቲሪውስታ ደስፃንቲ ያኻውስታ፣ ክንቲፃናኩስታ ፃናኻስኩ ቴግባርካ ዋትኃ ክንትኼ አጌዛኑስታስታ ሌጌፃኑስ ዔውስቱንኩ ምርምሪኩ አግስታካዳ ሲሪስትኹያኽ። ያኽፃስኪ ክንታንትካስታ ክንታንትካኩ ቾታብል ክንቲፃናኻዳ አኮሜችስቱንኩ ቴግባርካዋ ኽስኹሳ ሌጌፅፃስ ፃናኻዳ እምፕልትስ እንፃኽስትፃ ማንዲስቴ።

ክንቲኩ እምካ ፅካ ፋንቴትካስ አቺትቻችንኩያኽ። ፍንቴን አንኮ ፋንቴትካ እምፕላንቲ አሜትሻዳ፣ ይጎንትካ አንኮ ፋንቴትካ ዴሜካ ላኃንቲ አሜትሻዳ አሌድስታንታ ያኼካማ ዲጉንኩያኽ። ፋንቲቲቺፋኩ ክንቲ እምካ እምፕል ትኩሚስ ጎሌልችንኩ ሹኻ ቼፍካስ ዎኬልስቱንኩያኽ። ጂሚሪ ቼፍ ፋንቲቴ፣ ላኃንቲ ቼፍ ሶኼቶስታ ሹኻንቲ ቼፍ ጌርኮ ዎኬላንኩያኽ።ምሳሊስ፦ 1.1.1 ናንኩ ቼፍካ ፋንቲቲ እምፕል፣ እምፕላንቲ ሶኼትስታ እምፕላንቲ ጌርክ ቤዶራሲፊስ ቶኬማና። አንታውላኪ 10.2.3 ናንኩ ቼፍካ ፋንቲቲ ፅካ፣ ሶኼት ላኃስታ ጌርክ ሹኻዋ ካንትፃና።

ሜፃፍኩ ስርኩ ጉስፅካ ሲፋንኩያኽ።

- ክንታንትካ እምፕልታቾስ ፋይስታንትካ ያኹንኩ ኃርካ ጉዳይካዋ ካንትኹስ ክንታና፤ ፋንቲቲ ኃራ ኃራ እምፕል ቱዋ ፅፌቱ ችብትስታ እንፅካ ጉዳይ ኃርካዋ ሾፌኔ።
- ክንታንትካ ኃራ ኃራ ፅፌት ችብታሳስታ እንፅካ ጉዳይካዋ ካንትኹስ ፃፊስቱንኩ ፅፌትካዋ ቹኒቱኒዴስስታ አንቤቡኒዴስ ፋሌንጋ ቹኒቱኑስታ አንቤቡኑ ፁፍዳ ሲሪስቴካማ ዙማና፣ ፃፋናኪላ።
- ኃራ ኃራ ፋንቴትካው ኮንኪው ክንቲ እምካ ፋንቲቲው ችብትስታ እንፅካ ጉዳይካዳ ስፊታ ዔውስትካማ ፃፊስቱንኩ ፅፌትካሊ ማልኃ ኩራርችንኩያኽ።
- ክንታንትካ ሜንችካ ዙሚኩ፣ ቹኒትቻኩ፣ አንቤብቻኩስታ ፃፊቻኩ ቴግባርካዋ አኮሜቻንታ ማንዲስቴ። እንኺኪ ቴግባርካዋ ሳሴርስ ቱስት አኺኒስ አኮሜችቻስስታ ኃኃራሳ ኮንኪስ ክችክቺስ ጌሌፅቻስ ቼጌርስታቲንታ እርዳቴ።
- ክንታንትካ ኃርትስ ያኻውላ አብርታ ክንታንኩ ኃአዔብካስታ ኬችስ አብርታ እንፃክስታንኩ ክንታንትካሊ ቴቤቤርቻኺስ ክንታና።
- ክንታንትካ ፋንቲቲኩ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይካዳ ሲሪስትካማ ዲጉንኩ ፅፌትካዋ ቹኒታኑ፣ አንቤባኑስታ ስካውላ ስካውላ ካልካዋ አቾትኃኔ ጌዝማ ካልካውሳ ኽዮ ክንታና፤ እርዳትስታና፤ ቴኬምስታናኪላ። እኒኃ ስካውላ ስካውላ ካልካዋ ቴኬምስታኑ ጉዝማ ኽስኹሳ እርዳትስታና፤ ኮንኪውሳ ካሊቾቶኪላ ማልኼ አድርፃና።

ቻናኻዳ ቻናቕሊ ክንትቻ

ክንታንትካ ክንቲቻናዳ ክንታንኩሳ ክንቲ እምካዋ ኽስኹሳ ይስቻፅቻስ ፓኾዳ ቾታብልሊ እንፃኽስታንኩ ሜንችካ ክንቲ ቴግባርካ ዝኩና። እን ያኽቻስ ቾታብል እኒፓ ሜንችካ ቴግባርካዬስ እንፁኒ ልቓዋ ቾታብልሊ አብርታ እንፃኽስታንታ ማንዲስቴ።

1. ቾታብል ሶኼቱሳ ያኹኪ እሌቱ ፅፈት እማሳ አኹኪ ፓሪጉዳያሳ እንቲሪሳ ካስቲካማ እርዳትስታን።

2. ክንቲቻናዳ አንቤቡንኩሳ ፅፈትካዋ እምፕልቱ አንቤፓን። እንሳኪ ጁርካ አኹኪ ቾታብል ፓራ አኹኪ ቴርስ ቴሮ አንቤብቻስ ቴጌቤርቻስ ካሊስቴ።

3. እንቲሪሳ ሲፋንኩሳ ሄጌፉንኩ ካስካዋ ካሲቻስ ፅፈቶ ካንትኹስ ኩስቻፓን።
    - ፅፈት ዋታኮውሳ ንባቡሳ እሜ ሾፈኔ?
    - ዋታኮው ፓሪጉዳያዳ ትኩቴ?
    - እንደስ ክንትናው ዳማሳይ?

ሜፃፉ እምካው አቺትቻኺ

ክንትካ

ሜፃፋኻዳ ዝኩንኩ ክንቲኩ እምካ ፅካ ፋንቴትካስ አቺትኾንኩያኽ። ፋንቲቲ ፓራ ፓራ ኺው ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይፓርካ ቹኒትስታንኩስታ አንቤብስታንኩ ፅፈትካ ዝኩኑዊያኽ። ፅፈትኩ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይፓርካ ክንታንትካ ኮንኪስ ኬሌቴፍቻዬካማ ዙሚቻስ፣ ቹኒትቻስ፣ አንብቻስስታ ፃፊቻስ እርዳታንታ ያኼካማ ቴርቱንኩያኽ።

ክንታንትካ፣ ፓራ ፓራ ፋንቲቲዳ አድርፃንኩ ካሊቕችካ ጃላዳ ቶኬምስቱንኩያኽ። ቾታብል እኒ ካሊቕችካዋ ካንትኹስ ካሲ ዝኩኒ ኺሪሳ አኹኪ ክንትፃንትካዋ ካስቲካማ ኽይትቻዬ አግፅቻስ ካሌና። ድምክናኪ እንቲሪሳ ዋትፓ እርዳትቻስ ካሌንውስታ ክንትፃንትካሊ ኩስቻቻታንታ ማንዲስቴ።

ቹኒትቻስታ ዙሚቻ

ክንታንትካ አንቤባኑስታ ቹኒታኑ ፅፈትዳ ትኩቶ ዬውኾስታ እርዳትስትኼ ክንታና።

ድምክናኪ ቹኒታኑኪ ያኻ አንቤባኑ ፀፍዳ ሲሪስቱንኩ ቴግባርካዳ አሴቴፍኟና። እንፃኽስታንኩ ቴግባርካኪላ ሲፋንኩሳ ቴክሌልኻፅኻስ ካላና።

- ቹኒትኹ ፅፌት ስሬታ ዔውኽሳ እሜ ኟሬ ጉዳዮ ካንትኹስ ዙሚኻኚ፣
- ቹኒትኻዴስ ፍና ጋሚኻ፣
- ኩልፍካ ካልካዋ ክንትኻስታ ኟጂሶ ካንትኹስ ዙሚኻኚ፣
- ቤዴራ ቹኒት፣ ቹኒትኹ ካስታስታ ቹኒታማ እርዳትስትኻ ካስካዋ ካሲኻስታ ዙርፅኻ፣
- ቹኒትኻ ፅፌትዳ አዔብካሊ ቤናኻዳ ኩስኻኚ
- ቹኒትኹ ፅፌቶ፣ ኟሬ ጉዳዮስታ ቹኒትኻ ፅፌቱሳ እሜ ካንትኹስ ዓፉኻ
- ቹኒቱኑሳ ፅፌቶ ካንትኹስ ዙሚኻ፣ ኟርት አሳባሳ ዲግስኻ
- ቹኒትኻ ፅፌትካ እምካዳ አኹኪ ጉዳይኟርካዳ ትኩትቱንኩስታ ቤናኻዳ ኬዌንስትኻስ ካላንኩ ታሪክካዋ፣ ግትምካዋ፣ ታውኔትካዋ ኬዌንኻ

ኬሌቴፍኻፃማ አንቤብኻ

ክንታንትካ ፅፌትካዋ ኟ-አቻስ ቱስቱኹ ፍትኔት፣ ክችክቺስስታ ቱስቱክ ጌሌፅኻኚስ ንኻኪ ንባቡሳ እንፅኼንቶ ጌሌፃው እንኮክትስ ድምፆ እንኮክኻስ ኬሌቴፍኻፅካማ አንቤባና።

አንቤባማ እርዳትስትኻ

- ጉዳይኟራሳ ካንትኹስ ድምክና ዳራ አቾና? ጉዳይኟራሳ ካንትኹስ አብንስ አኹኪ እሊኩ አቾ ዙማኒስ እንኮክንኹ ዳርማይ? ጉዳይኟራሳ ካንትኹስ እሊው ስፍሪዴስ ዳራ አንቤብና?
- ጉዳይ ኟራሳ ካንትኹስ አኹኪ ጉዳይ ንባባኻዳ ዲግኹ ዳድዳ ኟርትስ ፃንኹ ካንቲ ዳርማይ?
- ፅፌታኻዳ ቶኬምስትኹዳስ እሊው ጉዳይኟራሳ ካንትኹስ ዳራ አቾኼ ፋኔ?
- ጉዳይኟራሳ ካንትኹስ ሊሊቲ አኺኒስ ዳራ እንፃኽስትኼ ፋኔ?

4. ፅፌታኻዳ አግኒንኩ ካልካዋ ካትኹስ ሲፋንኩሳ ዔጌራንኩ ካስካዋ ካሲኻስ ኩስኻኟን።

- እን ካሉ ኽይ ዳርማይ?
- ካልሳ ዕፈቶ እርዳትስትኾስ እያዋ ቱኬማማ?
- ሊሊትችንኩ ዳድካስ ትክምዳ እሼማ?
- ይው ዝኩኒዳ ዋትኃ ቱኬምስትኾስ ካሌ?

5. ጉዳይኃራሳ ካንትኹስ ታክስፃንኩ እሊኩ ዕፈትካዋ ሜፃፍካዬስ፣ ጋዚትካዬስ፣ አኹኪ ሜዬትካዬስ ፋቱካማ አንቤፓን።

6. ኃርታ አንቤቢኒስ (ስራስሪ ኃሬ ካሌካማ ኃርታ አንቤባንታ ይስኾፃን)፤ አንዬስኪ አንቤቡኑሳ ጉዳዮ ካንትኹስ ኩስኾኃን።

7. ቱሌቪጅን፣ ራዲዎን፣ አኹኪ ድረጌዕዬስ ጉዳይኃራሳ ካንትኹስ ቹኒታን አኹኪ ካንታን።

8. ስራስሪ ቤናኻዳ ዳራ ዳራ ክንቱኑስታ ኃዬብቱራሳ እምፕልቱ ካንታን፤ ዳራ ካንትኹስ ክንቱኑስታስታ ዳር እንኮክስትኹስታ ሲፋንኩሳ ዬጌሩንኩ ካስካዋ ጉሽቱካማ ኩስኾኃን።
    - ክንቲ ይዙኪማ/እሺኾማ?
    - ክንቲ ሳሴርማ/እሺኾማ?
    - ኮንኪው ክንቲስ ቱኬማንቲማ/እሺኾማ?
    - ስራስሪ ሲፈካማ ዳራ ክንትኼ ፋያን?

9. ዓፉችሳ ካሊኼ አድርዕኾስ ክንቱንኩሳ ዝርዝርካ ካሊቾትካዋ እርዳትስትኾስ ዳራ ክንቱኑስታ አቾኾስ ሲፋንኩ አይኔትካ ካስካዋ ስራስሪዋ ካስታን። ምሳሊስ፦ ካልኩ ፈዳልካ ቱስታው አኺኒስ ዓፉስቱካማ/ሴዬርስትካማ? ዲብቱርትካኻዳ/ አኹኪ ክቻክቺዳ ዝኩንኩ ቱርት ምልኻትካ (ሴዛ ትኩሚ፣ ኒዒሊ ባይ፣ ድርቢ ባይስታ ዌጌርችንኩ) ቱስታው ስፍሪዳ ቱዌካማ? እ.እ.ኮ

10. ስራስሪ እይስትኹሳ ኾን እንዕኻሳ ሲራኒስ፣ ኃርቶ አኹኪ እሊኩ ኾናቾኩ አባልካዋ ካልካሳስ፣ ዙሜ ዓፉኾስ፣ አኹኪ ዙሚ ዬስኾኃ ጉዝማ አሴቱፍኾኾስ እምፕልታ እንዓኽስትኾ ፋይስቱ።

11. ስራስሪ ደደቻካ ደደቻካ ዳብዳብካዋ (ምሳሊስ፦ ቻናቾኩ አባልካስ አኹኪ አዬብካስ) ዋፋንታ አኹኪ እሌትስ አኹኪ ሶኼትስ ኬሴትስቱንኩ ጉዳይካዋ ካንትኹስ አኹኪ እምፕሎ ጉዳዮ ካንትኹስ ዝኩኽሳ ካንቱ እ.እ.ኮ ዋፋንታ ይስቻዋን።

ክንታንትካ አንቤባኑሳ ፅፌቶ ዋትኃ ትኩቶ እይካማ አንቤባኑስታስታ እርዳትስታኑስታ ክንታና። ድምክናኪ አንቤቡኒ ፅፌትዳ ስርቱካማ ቱርቱንኩ ዙሚስታ ዓፊቻ ቴግባርካዳ አሴቴፍኃን? እኒኃ ቴግባርካኪ ሲፋንኩሳ ቱክሌልቻፅቻስ ካላና።

- ፅፌት ሲሪስትኹሳ እሜስታ ጉዳይኃራሳ ካንትኹስ ዙሚቻኺ
- አንቤብቻዴስ ፍና ጋሚቻ
- ፋይስታንትካ ካልካዋ ክንትቻስታ ኃጂሶ ካንቴኹስ ዙሚቻኺ
- ቤዴራንባብ፣ ንባብጉዝማስታ አንቤባማ እርዳትስትቻ ካስካዋ ካሲቻስታ ዙርፅቻ
- ፅፌትዳ አዬብካሊ ቤናኻዳ ኩስቻቻ
- ፅፌቶ፣ ኃሬጉዳዮስታ ፅፌቱሳ እሜ ካንትኹስ ዓፊቻ
- ፅፌቶ ካንትኹስ ዙማንታ ኃርትአሳባሳ ዲግሳንታ ዬውቻ
- ፅፌትኩ ችብትካዳ አኹኪ እንፅካ ጉዳይክዳ ትኩትቱንኩስታ ቤናኻዳ ኬዊንስትቻስ ካላንኩ ታሪክካዋ፣ ግትምካዋ፣ ታውኬት ፁፍካዋ ኬዊናንታ ዬቻው

ካልካ

ክንታንትካ አንቤባኩስታ ቹኒታንኩ ፅፌትካኻዳ አግዓንኩሳ ስካውካ ስካውካ ካልካዋ ክንትካማ ቱኬምስታና። ምሳሊስ

- ካልካውሳ አንቤብስትዬ፣ ኽዮስታ ሊሊትቻኹ ቱኬምስትቻዬ ክንታና፣
- ምስሊ ኽይ ዝኩክ እሊኩ ካልካዋ ክንታና፣
- ቤናኻዳስታ ቤን ሴጋዳ (ምሳሊስ፦ ቻን አኹኪ እምፕልታቹ ዙራሙሪ) ፌዬምስታንኩ ዙሚስታ ዓፊቻ ቴግባርካዳ ካልካዋ ቱኬምስታና።

ሳዋሳው

ክንታንትካ ኮንኪውሳ ልቻ ውክርው ቤንካዋ ምሳሊስ፦ ኒዪሊስታ ሜንች ቹፍ

ስምካዋ፣ ቻሺስታ ፌይኹ ጊዝ ግስካዋ፣ ስማጌሌፅካዋ፣ ግሳጌሌፅካዋ፣ ኒዊሊስታ እልቾቲ ዲብቴርትካዋ ቴኬምስትቻኼ ክንታና።

ፃፊቻ

ክንታንትካ አንቤባንኩ ፅፌትካዋ ካንትኹስ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይካዋ ኃርታ አኹኪ ኬችስ ፃፋና። ፃፋንኩ ፁፍካኪላ ሲፋንኩሳ ቴክሌልቻፅቻስ ካላና።

- ሊሊትችንኩ ፅፌትኩ አይኔትካዋ፣ ምሳሊስ ቴሬካንቲ፣ ጌሌፃንቲስታ ዊደዴርቻፃንቲ ፅፌትካዋ ፃፍቻ
- ኃአሳባሳ ፃፋንታ፣ ጋምባንታስታ እትሜትስ ቴርትኹ ዔዋንታ ዔውቻ
- ፁፍኩ ሊሊትችንኩ ኩፕካ አሳብካዋ፣ ምሳሊስ ካልካኻዳ ፊዳልካዋ ቴስቲስስታ ክችክቺስ ፃፍቻ፣ ካልካዋ ክችክቺስ አንቤብቻ፣ ዴዴቻትካማ ፃፊስቱንኩ ካልካዋ እ.እ.ኮ እርዳትስትቻ

ቱፂ

እን ዋልታንቲ ቤኑ አውኚ ኽምባ ኺይፂ ኮንኪው ሜፃፍ ኮንኪው ክንቲኩ ትክላልካ አላምካ ክንታንትካውሳ ቹኒትኹሳ፣ ዙሚኹሳ፣ አንቤብኹሳስታ ፃፊኹሳ ካሌቾትካዋ ካልካዋሰታ ሳዋሳውሳ አቾቶ አድርፅሻሌኽ። እንሳ ሜፃፎ ክንታንኩ ክንታንትካ እን ኮንኪስ ዳሊቶ አንቤብኼ፣ ፃፊኼ፣ ቹኒትኼስታ ዙሚኼ ካላንታ ዔውሻስ ኬስሻኟማ ቱርቱኽ ኽምባ ኺይፂ ኮንኪ ክንቲ ቱርታው አካሌኽ። ኮንኪኩ ትክላልካ አላምካዋ አሴብስትኹ አላሚዳ ታምፅሻስ ፋይፃንኩ ክንቲኩ ሜሳርካ ክቻዬስ ቢዲሪ ያኻማ ቱኬምስታው ክንታንትካው ሜፃፍያኽ።

እን ሜፃፍ ቱርቱኽ ክንታንትካ ዋትኟ ቹኒትኼ፡ ዙሚኼ ፡አንቤብኼስታ ፃፊኼ ካላንኩ አኽኼ፣ ካልካስ ፋይስታውሳ ኽዮ እያንኩ አኽኼ፣ ክንትኼ ፌቱርሻስታ ማራማርሻፃንትካ ካስካስ ዙርዔ እይሻስ ኬፍ ንካማ አንቤባንኩ አኽኼ ካንትፃዌኽ።

እንዬስ ድምክና እንሜፃፍዳ እን ቤን አቾው ክንቲ ቱርታሳታ እይስታንኩሳ ክንትካዋ ካንታውሳ ንባሮ እየ።

እን አኽሻስ ክንቲ ሻናዳ ክንቱንኩ ቴግባርካ ሻን አቾስኪ ያኻ እሊኩ አቾስ ሊሊትችንኩ ገዙዊኒ አኼንካስ ቴኬማንኩ ያኻታ ማንዲስቴ።

ፍሽቂ

እሚ ፍን

ክንታንትካኩ ቾታብልስ ታክስቂ..... i

ቱቂ..... vi

ፋንቲቲ 1

ባይሉ ሴይቾኺ 1

ፋንቲቲ 2

አቾስቱንኩ አትሌትካ 19

ፋንቲቲ 3

ካሉ ግትም ዕንታ 33

ፋንቲቲ 4

ዝቤናዊ እርሺ 48

ፋንቲቲ 5

ቱሪዝም 60

ፋንቲቲ 6

ዎልፎ ሜኬትቾ 73

ፋንቲቲ 7

ፍቹች ዙሚ 85

ፋንቲቲ 8

ኤች.አይ.ቪ.ኤድስ 98

ፋንቲቲ 9

ባይልኩ ዴስካ 111

ፋንቲቲ 10

ኹኖ ይስቾዕቾ 127

ሩንቲቲ 1

ባይሉ ሴይቻኺ

1.1.1 ቹኒትቻ

ፌሬስቴንካው ባል

‹‹ፌሬስቴንካው ባል” ናው ቻሪስ ዲግሹሳ ፅፌቶ ቹኒትቻዲስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

በ. ጃላዳ ዲግኹ ስልደ‌ስ እንዳራ እርዳትስቲን?

ከ. ‹‹ፌሬስቴንካው ባል›› ናው ኃሪስ አንቤብስታያው(ቹኒቴኑ) ፅፌት ዳርማዳ ትኩቶ ዔዋውሳ ዔጌሬ?

ኸ. ፌሬስካ ክብሩ ባልስ ቴርታኒስስታ እሊኩ ግልጋሎትካስ ቴርታኒስ ዝኮው ግድ ሊሊትታ ዳራ ዔጌሬ?

“ፌሬስቴንካው ባል” ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ፅፌቶ እንት ክንትዋንት አንቤብካያና። ፅፌቶ ቹኒቲካማጊ ክችዳ ካሲስቴንኩ ካስካስ ዙርዔ እያን። ድምክናኪ ሲፋማ ዲግኹ ቲራግድሚዳ ስይኩሳ አይኔትካዋ ዋፋን።

ፌሬስቴንኩ ስይካ	ፊሪሲኩ ግዳግድካ
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

1. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲኑ ፅፌት ስሬታስ ፀፍስ ዙርዋን።

   በ. ፌሬስካዳ ሴይስታው **አምባጉስሚ** ዳርማስ ቴኬሜ?

   ከ. ፊሪሲዳ ዔውስታው ልጎሙሳ ትክሞ ጌሌዋን?

   ኸ. ፌሬስቴንካ ካዊን ንሴስካደ‌ስ ግድስ ያኻውሳ አዮ አግፅኞስ ዔዋኑ ልቕልቕቲዳ ዋታኮውሳ ካንቴ ይታን?

   ቨ. ቹኒቲኑ ፅፌትደ‌ስ አግዚኑሳ እንፅኼንቶ እንትኃርትኃሱ እስቲስ ደደኞስ ጌሌዋን።

   ሰ. ፌሬስቴን ፊሪሲ አምፓዳ ማቹካማ እንቕሳኑ ርካብ ዳርማሲይ ቴኬሜ?

1.1.2 አንቤብቻ

ኻሱ ሴይቻኺ አዋኾዳ

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፈቶ አንቤብቻደስ ፍና ኬችስ ኩስቻቱካማ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. እንቱ ዙራሙሪዳ ዊኻስታ ዊኻራ ሴያንኩሳ ስይካዋ ድቹዋን።

ከ. ዊኻዊኻኩ ቻናቾስታ ሚዜ ሴያንኩ ስይካ ዋታ ኮንኩይ?

ኸ. ኻስ ጉዝማ ሴይስታንኩ ስይካ ዜዌትርስ ሴይስታንኩደስ ሊሊትታናማ? ዋትኟ?

ሲፋማ “ኻሱ ሴይቻኺ አዋኾዳ” ናው ኟሪስ ዲግኹሳ ዕፈቶ ድምፆ እንኮኽዌኑላ አንቤፓን

ኻሱ ሴይኺ አዋኾዳ

ኻስ ሚንኾ ጊዞ ማንዚው አርፊዳ ዌውስታው እምፕል እምፕልታቹ ቹዋ ኩምችኒያኽ። ሚንች ጊዛይ አዋዋኾዳ ኻስ ጃናይስ አኹኪ ሳፊቲስ (ውፍቺስ) ያኽስቴ። ኻስ ጃናይስ ያኻው ጊዛይ ኻሱ ቱርት ይሚስ ክማኒ ዊኻቹ፣ ሌንካስታ

አዬብካ ኩፕ ንካማ ዋንቹ ሻሸስ ሾፌንካ እሚካማ እንሶስላዬው ጅሚስ ቻኖ ብርባና። ጃናይስ አይኔትታዋ ዊኻ እዶቲውሳ ክቢሶስታ ኔዬሌ፣ ትፍትፎ ዱንጌ ዱንጊቴታ፤ ልኩዳ አልቦ ሚዬታ፣ ጉርጉምዳ ሚስኪሌ፣ ዲሬ፣ እርባናስታ ክዕሌ ብሮ፣ ታፍዳ አንባሮ ሚዬታ፣ ኽሪ ሼዎ ዳዶኻውሳ ስንቡልስ ዬኬስስትኹሳ ስኔ ሳዱሊው ልንዊ ኃሪዳ ስንክቴታ አዋታ ዋርቾቴ። ቼራስኾ ካቱስ እምቴኩ ዎላንሲ፣ ባርኮቲ፣ ዝንግራኒስታ አግልግል ግዲካማ ሼሌምስትካ።

ዊኻራኪላ ኻስታዋ ቻንዶስ ፉስ ዎንቼሬ፣ እዶቲውሳ ኔዬሌ፣ ኩታዋ አኹ ጋቤ ሴያማ ሊሊትቻኹ ኬሌምስ ዝንጉርጉርታማ ግቢስትኹሳ ፎታዋ ኃሪዳ ታማታማማ፣ ቻሞ ጋምባሊስ ሴያማ ቾሽ ናማ አዬብካዋስታ ዳስዳ ኩፑንኩሳ ሌንጌዶ ምስቾቲስ ካንቴ። ዊኻዋ አግቻስ ቻንዶስ ፉስ ዱዊስ እሚኹሳ ዝክቴ ሳንጎኻዳ ባይባባያታ ድኹስቴ፤ አንዶስኪ እምቢት እምቢት ንካማ ሆ ሆ ሆ ንካማጊ ሳንጉዳ ቱኽ ዝክቲውሳ ዱዬ ሚዛሚዛ ዱሊስ ታስታስ ዕካማ ዱንዳዱንዳና ፡ ዊኻራሳ ፊሪሲዳ ማቺዕካማ ዊኻኾ ሻኼካ ጎዶብካማጊ እንዜኃና።

ዊኻራ እንኚታ ግዶማ ዊኻኾሱሳ ዋሎ ታምቡስ ዋልዳ ዝኩኽ ካኒ ስራዳ እንጅኮንታ ያክስቴ። ሚዛሚዝካዶስ እምፕል ቺትቻዃንቲ እስታው ጉሌልስቴ። አንኚ ቺትቻዃንቲ ዊኻኩ ድንግሬንዶስ ጉሌልስትኹ እሊው ቺትቻዃንቲሊ ታምትኃማ ዳስሾ ካሳና። ዊኻራሱ ቺትቻዃንቲ ዙራ ዊኻራሾ ካሳማ ዲቦ ያቾንኩሳ ላኃ ሚዛሚዝካዋ ጉሌላማ ኩስኾኒዶስ ፋሌንጋ ዳስሾ ካሳና። አንዶስኪ ሚዛሚዛ ይንቱኑሳ ምክኔቶስታ ዙራሙሪውሳ አኺኔ ዋሳላካ ያቾን ንካማ አሴባንኩሳ ካስካዋጊ ዊኻኩ ዎጌንካስታ ዳስዳ እቾስትካማ ይንቱንኩ ሌንጌድስ ካሲስታና። ካስካ ክቾዶስኪ፡- እንዳራ ፋቴካማ ቲንቱንኻይ? ኬቤሊው ቺዕቻዃንቲ አይ እስቴ? ዊኻ ካሚንስቲኹ ብሽታን አይ እስቴ? ብሽታኑ ጊቢዚ አይይ? አካባሳ አይይ? ዔጌርኾንኩሳ ካስካዋ ካሲስትካማ ዊዳኒስ ሹኺኒ ፕርናን እስትካማ አዜዝስታና፤ ኃጂውላ ፕራና። አንዶስ ፋሌንጋ ካኒ ስራዳ እንጅኩንኩጊ ዊኻራስ ቴርትኹ ዳስዳ አኹኪ ቻንዳ ተዊካማ ሊሊቴ ምግቦ ኹዋንታስታ ዝቾ ዝቾንታ ያክስቴ። ኹስታ ዝቾስቱንዶስ ፋሌንጋ ሹማጌል ዳቾራና።

ኹዊካማስታ ዝቾካ ሴሜትካማ ዳቾርስቱኒዶስ ፋሊንጋ ሚዛሚዛ ጅማና፤ ሻካና። ዊኻኩ ቹዋ ታብል አኹ ኺዪሪ ዊኻራስ ሸልማቴ እያና። ጅሚስታ ሻኺ ኹናሜካ ድንግሬንስስታ ሌንጌድስ አጀብስቴ ዊኻ ሾፌፌንስቴታ ቤፍቴታ እንጅኩዊሸቲኹ ስፍሪዶስ ቹዋ ሜካ ድንግሪኒ እንግርስ ቻንዶስ ቦ ፍሻማ ግዲኹ ፊሪሲዳ ማቺዔ፤ እምፕል ዊኻራስ ዲጊ ዛኽ አኹ ስሩ ሚዚ ዊኻዋ ጌዶፋ እሜማ ዊኻራ ዶሜካ እሊው ፊሪሲዳ እንጅኮማ ጅምስታ ፌኬርስታማጊ ዊኻራ ፋማ ካሴ።

ሲፋንኩ ካስካዋ ፅፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዛን።

በ. ቂኻስ ግዶ እዩንኩ ሚትካ ዳርካ ዳርካይ?

ከ. ቂካራ ቻንዴስ ፉስ ዱዔ ዱንዛው ምክኔት ዳርማስታይ ዔጌሬ?

ኸ. ቂኻስስታ ቂካራስ ቂኻኾዳ እይስታው ሸልማቲ ዳርማ ዳርማ ያኽቻስ ካሌ?

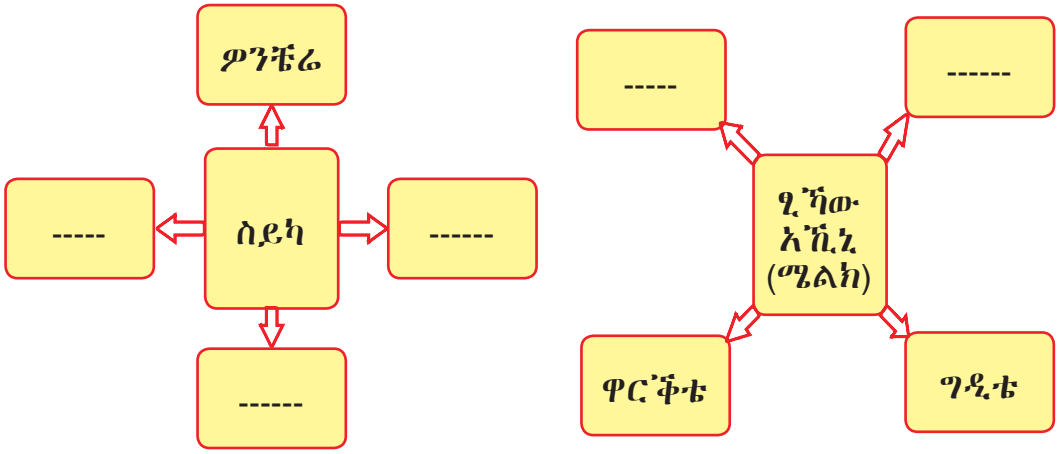
ቨ. ቂኻኪ ያኻ ቂካራ ሴያንኩ ባይልኩ ስይካስታ ሚትካ እንዳርማዴስ ግቢስቱንኩይ?

ሰ. ኻስዳ አግስቱካማ ዳቜራንኩ አቜ ዋታኮንኩዊይ? ዋታ ንካማጊይ ዳቜራኑ?

ሸ. ኻስ ያኽስትኹ ዙራሙሪ ጌዜርማ ኬቱሚይ? ዋትኃ ማሊን?

1.1.3 ካልካ

1. ፅፌት ስሬታስ ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ሩይስታንኩ ካልካስ ዋኽትቻቂካማ ፃሩን።

2. ሲፍካማ ዲጉንኩ ካልካስ አንቤብቱኑ ፅፌት ስሬታስ ቱዊ ኽያሳ እያን።

በ. ምስቜቲ
ከ. ቻጉሊ
ኸ. ቱርቱካ
ቨ. ዳስ
ሰ. ዝንጉርጉርታማ
ሸ. ሚቲ
ለ. ሸልማቲ
አ. ሳዱሊ

3. ዳድቱንኩ ካልካስ ቱዊ ኽያሳ ፁፍስ ጌሌፃን።

በ. ኪሳኪሳ አሜትባል ታዋ ካቤ ዶሬባና።

ከ. ኽሳንትካ (ሹማጌል) አቾ ፅምቾትታዋ ማኬ ዶሬብካማ ሴይካ።

ኸ. ባርኒቴ ዔውንኩ ያኽቻስ ኣዊ እንኮኽስታያውላ።

ቨ. ሹማጌል ማንቱሬ ሴይኹ ዜዊቱራና።

ሰ. ዜውዶ ትፍትፎ ዱንጌ ታስዒኾ።

ሸ. ጉርግምዳ ሚዒኹ ተገራ ብር ኽቱስ ዋርቼ።

ለ. ፅምቾትዳ እንፃካሪስ ጉርግምዳ ድቤ ሚፅቻ ዶስዔ።

አ. ኪሳኪሱ ክቢስ ሊሊቴ ግዶ ፌቱራ።

1.1.4 ፃፊቻ

ቱንዜ ፃፊቻስ ካሊፃው ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ቱርስቻ

1. እንዶስ ሲፉማ ዲግኹሳ ቲራግድሜ ፅፌት ስሬታስ ዋክትቻፃን።

ዒካስታ ዒካራው ሴይኺስታ ዔውካ	
ዒካራ	ዒካ
- ዱዒስ ዝክቴ ሳንጎካዳ ችክዔ	- ሳዱሌ ልንፅስቲ
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

2. ቴርስቱኑ ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ቴኬምስቲካማ እምፕሎ ዋክትቻኹሳ ቱንዜ ዓፋን።

1.1.5 ዙሚቻ

1. ፌይዚንኩ አሜትባልካዬስ እምፕሎ ጎሌልትካማ እንቶጂሱሳስታ እንት ቻናቜሳ ሴይኼ ካንትኹስ ዝርዝርስ ዙሚስ ዲግሳን።

2. ኬችስ ታኼካማ እንት ዙራሙራዳ ኬቤርስታውሳ እምፕሎ ባሎ ካንትኹስ ሴይስታንኩ ስይካዳ ትኩቱክሳ እንክርቻኼ ዔፓን።

እንክርቻኺ፡-

እንክርቻኺ ላኃ አኹ እንዬስ ጃላ ያኹንኩ አቔ ኃስኃዋ ዔዋኑ ኩስቻኼክ። እንክርቻኺ ጉዝማ እምፕል እሊውዬስ ጉዶ ዬሶ አግዔ። እንክርቻኺ ጉዝማይ ኺስኼዋ ቱኒትቻቻስታ ኬቤቤርዕቻኺኪላ ካንትስቱ። እንክርቻኺ ኬችል ዝክኹስታ ፍትኽ ዓው ዲቤያክ።

ምሳሊስ፡-

ኮሌች፡ ዬክስ ችይኾማ ታካ? ናካ አዋ ቤዋዋ ዔጌርታባታ ዳርማ ስካዊ ዲብ ዝኮ ይቱጃ?

ታካ፡ ናካ አጌር አጌራቔ ባል አክኼ ዜኔግታታማ ይዔ? ክንቲቻናው አችስ ኬቤርስታው እን ባልስ ይው ድሚዳ አግስታንኩ አዋውካ ሴያኑሳ ሴይቻኼ ሴታታክ ግዲታባትኹዊ።

ኮሌች፡ ያቔ! እንክሪ ላካስ ናታጉ ዜኔካያ ጋውማ አንታውላ አንሳ ጅሜስታ ድራማዋኪላ ዲግሳንቲ ጋኻማ። ሳት ጌና ያኻኒጉ ልቡ ናታ ሴታታ አንታኻክ።

ታካ፡ ይጋ ሜንች ፕሮግራም ዝኮክ። ባሎ ጌሌዓውሳ ስዮ ሴታታ ቔሽ ኔታ አው።

ኮሌች፡ ያኻስ ፋሌንጋ ታምትቻኔስ።

ታካ፡ ያኻስ።

1.2.1 ቹኒትኻ

ዕምᐯቱ ባል

1. አንቤብስታያውሳ ዕፈቶ ቹኒትኻዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዳ እንት አዬብካለ ኬችስ ታኼካማ ኩስኻጃን።

   በ. ዕምᐯቱ ባል እንቱ ዙራመሪዳ ዋትጃ ኬቤርስቱ?

   ከ. እንኺ ባል ጉዝማ ዋታኮንኩ ስይካ ሴይስታን?

   ኸ. ዕምᐯቱ ባልታዋ አᐯ ክቱሳ ሲዮ ሴያኑ ዳርማስታይ?

2. ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ዕፈት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዬ እያን።

   በ. ዕምᐯት ባላሳ ኬቤርዋንኩ ስራስሪ ሴያንኩ ስይካ ዋታ ኮንኩይ?

   ከ. ዕምᐯት ባላሳ ኬቤርዋንኩ ስራስሪስታ ኽሳንት አᐯ ሴዩንኩ ስይካውሳ ሊሊትቶ ጌሌዋን።

   ኸ. ታቡቱ ዙሪዳ ካንትስታንኩ ሹማጌልስታ አርቤንካ ልቡስ እንዜጃኑ ምክኔት እንዳርማይ?

ቨ. ዕምቾት ዋዳስታ ዋኒ ኬቤርስቱ?

ሰ. ዕምቾቱ ባልሊ ታምትችንኩ ታቹንኩሳ ሴንካዋስታ ምሳልካዋ ዛፋን።

ሸ. ዕምቾት ባላዳ ሉሚኒ ዋውርስታው ዋሺኒ ድሚው አችዳ ዝኩንኩ ኹናኹናዳይ?

3. ቹኒትቻ ጉዝማ እምቲኑሳ ንባሮ ስሬታ ዔውቱካማ ዕምቾት ባሉሳ ኬቤርዕቻኼ ጎንዶርዳ እንዳራ ዔጌራው አኽኹ አቾ ካስቲካማ ሰእምፕል ቱንዚስ ጌሌፃን።

1.2.2 አንቤብቻ

እኑኩ ባይልኩ ስይካ

“እንኩ ባይልኩ ስይካ” ናው ቻሪስ ዲግኹሳ ዕፈቶ አንቤብቻዶስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዳ ኬችስ ኩስቻቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ባይልኩ ስይካ እሊኩ ስይካዶስ እንዳርማስ ሊሊትታን?

ከ. ይቶፒያኩሳ አቾ እሊኩ አጌርኩ አቾዶስ ሊሊትዕካማ ካንትፃንኩ ባይልኩሳ ስይካዋ ድቹዋን።

ሲፋውሳ ዕፈቶ ድምፆ እንኮኽዔኑላ ኣንቤፓን። ስካውካ ካልካዋ አግዔኒ ቱዊዶስ አኹኪ ካልካ ቱኑ ዲብቱርትዶስ ኽዮ እርዳትስትቻስ ሞኬራን።

እንኩ ባይልኩ ስይካ

ይቶፔኩ ኣቕ እኑ ባይልታ ሊሊትችኽ ማሊፊስስታ ኬሌምስ ግዲቱንኩ ባይልኩሳ ስይካዋ ፃና። እኒ ባይልኩ ስይካ እንኩ አይትኩ ጌሌዕዕካኽ። እኒ ባይልኩ ስይካ እኑሳ ታፍ እንዕኻው ትቤቡሳ ፌቱርኼ ካንትፃና። ስይካዋ ግቢትኻስ እሼው ኣክኺ ቱርታውስታ ስይሾ ኪስስታው እንኾስኩ ትቤቤንካሴኽ። ስይካዳ ካንትስታንኩ ትልፍካ፣ ሚትካስታ ትቤብካ እምፕልቶ ፌቱርካማ ሼዎ ቼዋኑ እንኩ ትቤቤንካስ ግቢስቱካማኽ።

ባይልኩ ስይካው እንካንስት ጊዝዴስ ጊዞ ኣሌማአቡቕ አችስ ዴሜካማጊ ይንታዝኮ። ባይልኩ ስይካዋ ጀቁካማ ሴያንኩ ባርኾቼስኩ አቕ ቼፍኪላ ልቕ ጋቲቑኽ። እንዕኺ ብታዳ፣ ኻስዳ፣ ኣሜትባልዳ፣ ሊሊትቻችኽ አኺኒዳ እ.እ.ኮ ሴይስታኒስ አሜቻንትካ ያኼካማ ቱርቱንኩያኽ። እን ያኽቻስ ይቶፔኩ ኣቕ እኒ ዴስፃንትካ ባይልኩ ስይካስ ኩሪቻ እይስቱ።

ባይልቺፋታ ቻርጃስኪ ያካ ኹንስ ቱርታንኩ ሊሊትቻችንኩ ስይካ ባይልቺፋው አሻሪ ያኹ አይት ካንትስታኩቑኽ። እኒ ባይልኩ ስይካ ትቤቤን ይቶፔኩ ኣቕስ (ቼርካ ግቢትካስ) ቱሬንኩ (ግቢትስታንኩ) ያኽቻስ አጌራካሱሳ ሚዔ ኬፍ ፃና። እን አጌራሱሳ ትቤቦ ፌቱርችሳ አቮኪላ ሌጌፃና። እኑ አይትኩ ጌሌዕዕካ ያኹንኩ ባይልኩሳ ስይካዋ ሲፋው ክምንትስ ፌያፌይቻዕቻስ ካሊናውኪላ እኖጂ እኒቻ ስይካዋ ሴናኒያኽ። እንኩ ባይልኩ ስይካስ ግዲትናና ይንታው ክምንትስ አሬኬብዕቻ ማንዲስቱ። “ሼዋና ቕዚስኹሳ ዳንዴ እድቑና ቻቤላላ” እስታውስታ ባይልኩሳ ስይካዋ እሊኩ ቻቤላንታ እኖጂ ኬቤርዕቻስታ ቻቤልቻ ቱስቱ።

(አግዕዚ፡- 2007ም.ኣ ዋልታንቲ ቤኑ ክንታንትካው አማኻርኚው ሜፃፍዴስ ልቕ ኪስ ያኽስታማ ካዕስትኹ።)

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርፃን።

በ. ይቶፒያኩ ባይልኩ ስይካዴስ ታቑንኩሳ ዛራዛራን።

ከ. ባይልኩ ስይካ ይቶፔኩ አቕ ሺሸስታንታ ዔዋኑ ዋትቻይ?

ኸ. ባይልኩ ስይካ አሌማአቡቕ አችስ እንካንስት ዴሜካታ ዳርማ ያኽስትቻ ቱስታውሳይ ዔጌሬ?

ቨ. አሜትባልታዋስታ እሊው ጌርክስ ሴይስታንኩ ስይካ ሊሊትታኑ ዳርማስታይ?

ሰ. ባይልኩ ስይካዋ ይንታው ክምንትስ ፌያፌይቻዕናው ዋትቻይ?

ሸ. ዕፈቱሳ ቹዋ እንዕኼንቶ ደደቻስ ጌሌፃን።

1.2.3 ካልካ

ካልካዋ ዲብቱርታኻዳ ቱኬምስትቻ

1. ሲፋንኩሳ ካልካዋ ክችክቺ ስፍሪዳ ፃፊካማ ዲብቱርትካዋ ዋክትቻፃን።

በ. ኬሌም	ሰ. ሼዎ
ከ. ግዶ	ሸ. ቹፍ
ኸ. ባይሉ	ለ. እምፕልቶ
ቨ. ሻሙኑ	አ. አሻሪ

ምሳሊ፡- ባይልኩ ስይካዋ ጀዊካማ ሴያንኩ ባርኾቹኩ አጌር አቹ <u>ቹፍ</u> ልቻ ጋቲዋኽ።

በ. ባይልኩ ስይካ እን ኣጌራኩ ------ሳ ካሊቶ ጎል ዕካማ ካንትፃና።

ከ. ቻርጃስኪ ያኻ ኹንስ ቱርታንኩ ባይልኩ ስይካ ባይልቺፋው --------- ፉራስኩኬኽ።

ኸ. አጌር አጌር አቾ ሊሊትቻችኽ ---------ዝኩክ ባይልኩሳ ስይካዋ ፃይካ።

ቨ. ባይልኩ ስይካ ቱፌትሩው ትቲዴስ ቱርታንኩ ያኽቻስ -------- ፃይካ፤ አሜቻናኪላ።

ሰ. ባይልኩ ስይካ ትልፍካሊስታ ትቤብካሊ ---------- ፌቱርካማ -------- ጉሳና።

ሸ. አሜትባልታዋ እኖጂ ----------ሳ ስዮ ሴይኼ ፋኔ።

2. ሲፋንኩ ካልካስ ዕፈትዳ ስርቲካማ ኽዮ ይቱኒዴስ ፋሌንጋ ይቱኑ ኽይስ ዲብቱርቶ እንፃኽስቲካማ ካንትፃን።

በ. ትቤብ	ቨ. ግዲትቻ
ከ. ባርኾቹ	ሰ. ዳንዲ
ኸ. ሚዒ	

1.2.4 *ዛፊቻ*

ታክስዒ፡- ታክስዔ እሚቻ

አንቤብናናጊ አኹ ቹኒትናናጊ ታክስዔ እምናኩ አኼንካ ሚንችካኽ።

እኒ ክቻዶስጊ

- ኩፕቲዳ፣
- ዙሚስታንኩ ጉዳይካው ጊሊዒዳ፣
- ራዲዮንስ አኹ ቴሌቭጅንስ ፈያፈይቻንኩ ዙምካዶስ፤
- አንቤብስታንኩ አኹ ቹኒትስታንኩ ፅፈትካዶስ እሚቻስ ካሊስቱ።

ታክስዔ እሜማ እምፕሎ ቱንዜ ዛፊቻስ ካሊፃንኩ ዲብካ፡-

- ቹኒቲኑ አኹ አንቤብቱኑዶስ ቴኬማንኩ ቹዋ ንባርካዋ እሚቻ፤
- ታክስዔ እሚችሳ ቴግባሮ ዊዲኒዶስ ፋሌንጋ ክችክቺስ አሚኼ ቼሜትቻፅቻ፤
- አንዶስኪ እምቲኑሳ ታክስዔ ፋይስታው አላሚስ ቴኬምስትቻ።

እምቲኑ ታክስዒ ስሬታስ ይቶፔው ዝቤኑ ኪስዒ ባልታዋ ሴይስታንኩሳ ስይካዋ ኹንኩስታ ቻርጃኩ ኒካማ ዛራዛራን። አንዶስኪ ኹንኩሳ ስይካዋ ካንትኹስ እምፕሎ ቱንዜ፤ ቻርጃኩሳ ስይካዋ ካንትኹስ ዶሜካ እምፕሎ ቱንዜ ዛፊካማ ካንትዛን። ቱንዝካዋ ዛፊኒስ እምትቻዛንትካስታ ካይዛንትካ ካልካዋ ቱስቲስ ቴኬምስታን።

ይቶፒያው ዝቤኩሳ ኪስዔ ባሎ ካንትኹስ ዛፊስቱንኩሳ ፅፈትካዋ አንቤብትካማ አኹ አቾ ካስቲካማ ታክስዔ ምታን።

1.2.5 ሰዋሰው

ኃርቱክስታ እምፕልቱክ ስምካዋ ሺሸቻ

ኃርቱክስታ እምፕቱክ ስምካዋ ካንትኹስ 5ንቲ ቤንዳ ክንቲኑሳ ታክስትካማ ሲፋንኩሳ ሺሸቱካማ ሜንዬፓን።

(ኹና፣ ቻርጂ፣ በላይ፣ አቺ፣ ኽራ፣ ክንታንታ፣ አለሚቱ፣ ሰማኸኝ፣ አጋሉ፣ ቱስፋ፣ ታብሊ፣ አበበ፣ ፖሊስ፣ ሾፊር፣ እ.እ.ኮ)

ኃርቱክ ስምካስታ እምፕልቱክ ስምካ አቾኩ ይቢችካ ጋቲንኩቼኽ። እሊኩ ዲብካኪላ ኃርቱስታ እምፕልቱ እቹላው ስም ዝኩኬኽ።

አኹኒ ሲፋንኩሳ ስምካዋ ጎሌልትካማ ኃቱክስታ እምፕልቱክ ኒካማ ድቹዋን።

(አኹ፣ ጉችቾቂ፣ አጌር፣ ሻሸኒ፣ ኬቱም፣ ኮሶበር፣ ካኒ፣ ቻንቂኒ፣ ዬያክ፣ አባዊ፣ አይክ፣ ታና፣ ዚንጊኒ፣ ቢሪ፣ ኩሉ፣ ካን፣ ፉዲ፣ ሚቲ፣ እ.እ.ኮ)

2. ኣንኮ ኃርቱኩስታ አንኮ እምፕልቱክ ስምካዋ ፃፊካማ እንት ክንትፃንቲስ/ታስ ካንትፃን።

1.3.1 ዙሚቻ

1. ፌይኹ ጊዝቤናዳ “ፌሬስቴኑ ባል” ናው ኃሪስ ዲግኹ ቹኒትችሳ ቴግባሮ እንፃክስቲካ። እንስ ጊዝቤናስኪ አቾ ካስቲካማ አኹኪ ሊሊትችንኩሳ ሜፃፍካዋ፣ ሜዜትካዋስታ ጋዜትካዋ አንቤብትካማ እምፕሎ አይማኖቱሳ አኹኪ አጌራዊ ባሉሳ ኬቤርዕቻኼስታ ባልታዋ ካንትስታውሳ ሊሊትት ንኹሳ ሴይኼ ካንታውስ ቴርቲካማ ዙሚስ ዲግሳን።

2. ታክስዜ እሚኹ ካንትኹስ ፃፊች ጊዝቤናዳ ክንቲካ። ክንቲኑ ስሬታስ ዲግሳንትካ ዙማኒስ እሊኩ ክንታንትካኪ ቹኒቲኑሳ ጉዳዮ ታክስዜ እምቲካማ እንቱው እስቲስ ዙርዚካማ ድቹዋን።

1.3.2 አንቤብቻ

ሻዴይስታ አሸንድዬ

ሲፋማ ዲግሹሳ ፅፌቶ አንቤብቻዴስ ፍና ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

በ. ሻዴይስታ አሸንድዬው ባልዳ ሴይስታንኩ ስይካስ ኬፍ ንኹ ስፍሪ እይስታው እንዳርማሲይ?

ከ. ሻዴይስታ አሸንድዬው ባልታዋ አንቻ አንቻ ዋታኮንኩሳ ስይካዋ ሴያን?

“ሻዴይስታ አሸንድዬ” ናው ፓሪስ ዲግሹሳ ፅፌቶ ድምፃ እንኮኽዊኩላ አንቤፓን። አንቤብትካማጊ አግዊንኩሳ ስካውካ ካልካዋ ፓው ቱዊዴስ ስርቲካማ ኽዮ እርዳትስታን።

ሻዳይስታ አሸንድዬ ዋግኽምራዳስታ ላስታ ላሊበላዳ ኬቤርስታው ባይሉ አሜትባሌኽ። ናሲ 16ዴስ 18ዋ ኺስታ ኬቤርስታማጊ አግስቱ። እን ባሉ እንክራንትካ ልቻ ቻርቻዴስ ይጎ ዋኽስ ዋኾ ኹናኹና ይቢችካኽ። ስራስሪ ካንትካማ ቱርቶ ማንዳኩላ ስዶ ሲፍካማ እንክራና። ሻደዩስታ አሸንድየው ባል ኹናኹናው ኔዊኔቱ ባል እስታማ አምንስቱ። ምክንያትኪ አንቻ እንክሪ ጊዛይ አቾቶ፣ ፋዮ፣ ፌቱርችሳ ካሊቶ፣ ዴሶ፣ ካንቴ፣ አምንታውሳስታ ፍንሾሱሳ ቱስፌ አይኪ ጌጌዋውላ ካንትዊው ጌርክ አኽሻሌኽ።

ኹናኹና ሴያኑ ስይ ስኒስ ዳሴቾስታው ዳርማስታይ?

ሻዬይስታ አሸንድየው እንክሪዳ ኹናኹና ባይልኩ ስይካስ ግዲትካማስታ ችሬካማ ዲጋኑ ባል አኽሻስ ስይካስስታ ግድካስ እይስታው ዎይሚ ኬፍ ንኹዊኽ። አንቾ አንቾስታ ኽሳንት ኹናኹን ባል ጊዛይ ሴያንኩ ባይልኩ ክቢስካ ዋኽስ ዋኾ ፉችካስታ ስኒስ ዳሴቾስቱንኩ ዛርክት ኑንኩዊኽ። ማቤርአቾ ዛርክት ኑንኩ ስኒስ ዳሴቾስቱንኩሳ ክቢስካዋ አብታምቱ ምልኻቲያኽ ንካማ አምናና።

ሻዬዩስታ አሸንዲየው እንክሪ ጊዛይ ኹናኹን ጎማዬስ፣ ፕላስቲክዬስስታ አይዬስ ግቢስታንኩሳ ባይልኩሳ ቻምካዋ ሴያና፤ ታፎስታ ልኮ እንፁስሌ ዋሸታና፤ እሎ ኩልታና፣ ልኮስታ ግንባሮ ሱግስታና፣ ብርዬስስታ ዎርክዬስ ግቢስቱንኩ ሊሊትችንኩሳ ግድካዋ ንኻኪ ድሬ፣ አምባሮ፣ አልቦ፣ እርባኖ፣ ቲባኔ፣ ጉትቼ፣ ድቤስታ ዜጌርቻንኩሳ ሚዕካማ ግዬና። ሊሊትችንኩ ግድካስስታ ባይሉ ኟሪ ግብራስ ችሩንኩ ኹናኹን ሻዳዩስታ አሸንድየው እንክሪ ጉዝማ ጅማኑስታ ሻኻኑ መሬ፣ ዙራመሬ፣ አኹ ዎረዳዋ ስርትካማ ኬችሴኽ። ኟራ ኟራ ኬች ዎኬልኹ መሪውሳ፣ ዙራመሪውሳ አኹኪ ዎረዳውሳ ስሞ እቜዕኻስስታ ኽሳማ አግስትኻስ ካንታንቱ ሼዎ ጉሳውሳ ጅሜስታ ሻኼ ካንትዛና።

(መስህብ ቅፅ 3 ቁጥር -5 በአብክመ ባህልና ቱሪዝም ፓርኮች ልማት ቢሮ የተዘጋጀ አመታዊ መፅሔት፡" ናውዬስ አውኺሾ ቶሬዜምስትኹ)

1. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ ስሬታ ዬውትካማ ፁፍስ ዙርዛን።

   በ. ሻዬይስታ አሼንድዬው እንክሪው ኺዋን አንቾ አንቾ ያኹኑ ምክኔት እንዳርማይ?

   ከ. ሻዬይስታ አሼንድዬው እንክሪዳ ኹን ሚዛኑ ቻም ዋታኮዊይ?

   ኸ. ሻዬይስታ አሸንድዬው እንክሪዳ ኹናኹን ዙራመሪስስታ ዋራዳስ ኬችታኑ ምክኔት እንዳርማይ?

   ቨ. ባሎ ኬቤርዛንትካ ውላ አቜ ስይ ስኒስ ዳሴቾስቴማ? ምክኔትሳ?

2. ዳድስቱንኩ ካልካስ አኹ ካልኩፕካስ ቱዊ ኽያሳ ፁፍስ እያን።

   በ. ስይካስስታ ግድካስ እይስታው <u>ዎይሚ</u> ኬፍ ንኹያኽ።

   ከ. ኹናኹና ባይሉ <u>ኟሪ</u> ግብራስ ችራና።

   ኸ. ሻዬይስታ አሸንድዬው እንክሪኩ ኺዋን <u>አንቾካኽ</u>።

   ቨ. አንቾ አንቾ ጅማኑ ጅሚስታ ሻኻኑ ሻኺ ካንታንትካውሳ <u>ሼዎ ጉሴ</u>።

1.3.3 ካልካ

ቱዊ ኽያ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ካልስ ቱዊ ኽያሳ እያን።

በ. አይ
ቨ. ዳሴቾስትቻ
ከ. ኩልትቻ
ሰ. እንፁስሊ
ኸ. ሱግስትቻ

2. ጃላዳ ቱዊ ኽያሳ እይቱንኩ ካልካስ ዲብቱርቶ ሲሪካማ እንት አዒብካለ ኪስቻቱካማ አንቤፓን።

ኬሌቱፍቻዓማ አንቤብቻ

ሲፋማ እይስትኹሳ ፅፌቶ ኬሌቱፍቻዒካማ ኣንቤብታኒስ ሲፋንኩሳ ሜሜርካዋ ቴግባርዳ እሸፃን።

- ፅፌቶ ላቼትስ ትንቹዊላማጊ አንቤብኼ ባይቻ፣
- ፊዶሎ ኬርታውላ ይጉቻ፣
- ካልኩፕካዋ፣ ካልካዋስታ፣ ፊዶልካዋ ካቢትቻዓማ አንቤብኼ ባይቻ፣
- ኔዒሊ ባይ ዝኩኽዳ ፅሌ ፉሬ ዒዋማጊ አንቤብቻ፣
- ሴዛ ትኩሚ ዝኩኽዳ ሌጌስ ንኹሳ ፉሬ ዒውቻ፣
- ፅፌቶ ቤዶራ አቾትሊ ካንትቻዓማጊ አንቤብቻስታ ሲፋማ ይንታው አሳብሊ ታምትቼ ፌቱርቻ፣
- ካሲው ዲብቱርትዳ ካሲው አኺኒስ ድምፆ ጎልዓማ አንቤብቻ፣ ስካውካ ካልካ አግስታኒ ቱዊዶስ ኃውሳ ኽዮ እርዳትስትቻስ ሞኬርቻ ፋይዒ።

ፌሬስቴንካው ባል

አዋኾዳ ኬቤርስታው ፌሬስቴኑ ባል ጌርካስ ፌሬስቴንካስታ ፌሬስካ ሊሊትችንኩ ግዳግድካስስታ ስይካስ ችራና። ፌሬስካ ዋርቾኃው ኮርኮሩዶስስታ አይኩ ውቴትካዶስ ግቢስትኹ ምታምርስ፣ ፊሪሲው ጉርጉምስታ እንኮኺዶስ ጃላ ዝኩኽ ፌርኬሊ እስታው ግድስ፣ ኩሮ እንግርሾዶስ እሜው ዖዶሊስ፣ ፊሪሲው ሴንድዳ

ኩሩሳ ቹቹ እሜው አምባጉስሚስ፣ ኩሮ እሚቻስ አጌሌጌላው ዱንጊዊ ፃፍርስ፣ እንዶስ ድምክና ፊሬሳ ጉስዊ ሌኩ፣ ፊሪሴ ቲሪዕቻስ ፋይፃውሾ ካዕቻስ አጌሌጌላው ልጉዋጋም፣ ፊሪስቲኒ ማቹስስታ ጌሙስ እንቻሳውስታ ፊሪሲ አምፓዳ እንጅኮማ ሌዋ ፃንጌኻ አሌላቲታ እንቻሳው እርካብ ፊሪሲ ግዶኩ ሜሳርካኽ።

ፊሬስቴን እንኺ ባልታዋ ባራጃግኒዶስ አኹኪ ውጂዶስ አግስታው ሎፊሲስ፣ ይውዳ ዶንጌታኑ አይዶስ ግቢስታው ጃባርኒስ፣ ልኩሳ ሳምቦ ሾፊንቻስ አጌሌጌላው ጋምባሊስ፣ ኃሪዳ ዔዋኑ ባርኒቲስ(ፎታስ) ግዲካማ ጋሌብቻ ጉዝማ ጋሼ፣ ላኃ ዜንግካዋስታ ጉማሪውሳ አሊንጌ እሜና። እን ባልዳ ፊሬስቴኖ ቴቤቤርቻፃው አጋፋሪ(አሊኪ) ባንዲራዋ እሜማ ቴርቶ ጉሴ። ፊሬስቴንካው ማቢሪ ኹኖ አባልካዋኪላ እሚኹያኽ። እኒኃዶስ ልቻ ኹን ጎቤዝካ ጋሌባንትካ ያኹኒውላ ሜንችካ ኩዊ ባል ኬቤርስታው ታዋ እሊኩ ቴግባርካዳ ሴቴፍኃና።

1.3.4 ፃፊቻ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ፃፊካማ ቤናኻዳ አንቤፓን።

ናሲ	እንክሪ	ስዶ	ታምብ
ኔፃኔት	ጎሜጅቻ	ፋይ	

2. ንባራ እይ ፃፊቻኺው ሴልስ እንት ዙራሙሪኩ አቹሳ ሴይቻኼ ድሚው ሊሊትትስ ቤንትካማ ፃፊቻኺውሳ ቴርቶ ማንዱኽሳ እምፕሎ ዋኾ ቱንዜ ፃፋን።

1.3.5 ሰዋስው

ታክስዊ፡- ምላድ

ምላድ እናው ኽይ ዝኩኽስታ እንፅካ ያኹንኩ ኽይ ዝኩክ ቤንካሾ ቤንስትቻስ ካላቲው ዊድዊዲ እንዊ ኮንኪው ቤኔኽ። [ስይ] ናውሳ ካሎ ካዕናና ምላዶ ምሳሊስ ካንትንስ።

ምሳሊ፡-[ስይ] ናው ካል ኽይ ዝክኹ ስርኩ ፋይካዶስ እምኘሎ ካንትፃው ቤኔኽ። እን ቤን ኽይ ዝኩክ እንፅካ ቤንካስ ቤንስትቻስ ካላላኽ። ቤንንስ እኑኒውላ አግዕናው ኽይ እላቲኩሳ ድምዕካዋኽ። እን አኽቻስ ላኃ ሊኪዕካዋ ዋኽትቻዑኽ አኽቻስ [ስይ] ምላዶኽ።

ምስሊ አኸኒስ [ስይካ] ናው ካሉሳ ቤኖ ዴሜካ ካፅንስ። እን ካሉ ቤን ኽይ ዝኩኼኽ። ያኼስን ምላድ እስትኻስ ኺዴስ እንዓንኩ ኽይ ዝኩክ ቤንካስ ቤንስትኻስ ካላቲው አኽኼ ቼሜትኻፅኻ ፋይዔ። እንሳ ዔውኑስ እን ካል [ስይ]ስታ [-ካ] እስታማ ቤንስትኻስ ካላው አኽኻስ ካልን ምላድ ጋቲዋኽ። እሊው ዳድስ ዴሜካ [ስይ] ስታ [-ካ] ናንኩ ቤንካ ኽይ ዝኩክ ያኼካማ ኻጂዴስ እንፁንኩ ኽይ ዝኩክ ቤንካስ ቤንኻስ ካሊናቲንኻ አኽኻስ ምላድካ ያኺኒስን፣ ሊሊትት ዝኩኬኽ።

[ስይ] ናው ካል ኻሬ ካላማ ቲሬው ምላድ ያኹስ፣ [-ካ] ኩዒ ኺው ሰዋስው ኽይ [ስይ]ስታ ዔጌርኻንኩ ምላድካዳ ኬዔልስቲቲዬስጊ ኺቢቻ እንዳራውላ ውማዮ ሲሪኻስ ካላላኽ። እን አኽኻስ [ስይ]ስታ ዔጌርኻንኩ ምላድካ ኻሬ ካሌካማ ቲሪንኩ አኽኻስ ኬዓ ምላድካ እስታኒስ [-ካ] ዋ ኮንኩ ዴሜካ ኻሬ ካሌካማ ቲሬቲንኩ አኽኻስ ዳንትካ ምላድካ እስታና።

(ያረጋል አለነ። 2005 ም.ኣ። አውኺው ሳዋሳው፣ አውኺውሳ ሳዋሳዎ ኮሌጅ አቻስ ክንትፅኻስ ቱርቱኽ)

1. ሲፋንኩሳ ካልካዋ እንት ክንትዓንት እያኑ ታክስዒዳ ስርቲካማ ምላድስ ኔዔልኻዒካማ ካንትዓን።

   ምሳሊስ፡- አሳላፊዴስ ⟶ አሳላፊ-ዴስ

   በ. ትቤቤንካውስ ኸ. አዔብትዳ ሰ. ኮርኮሩዴስ

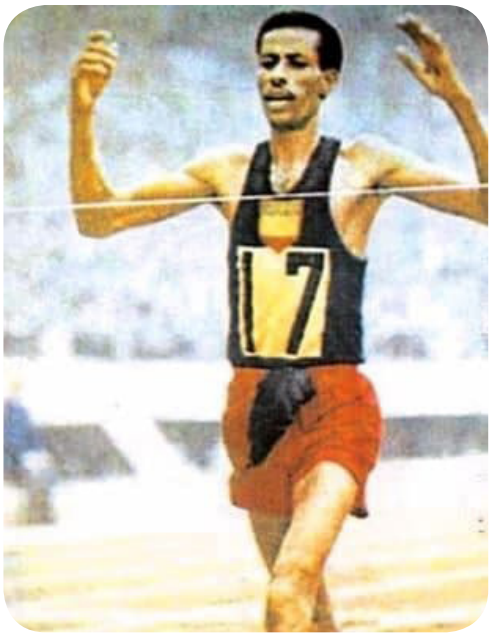
   ከ. ስይካዴስ ቨ. ጋሌባንኩዋኽ

2. ጃላዳ ዲጉንኩ ካልካስ ክችክቼ ቱርት ምልኻታሳ ቱኬምስትኻስ ዲብቱርቶ ሲራን።

ፋንቲቲ 2 አቕስቱንኩ አትሌትካ

2.1.1 ቹኒትኛ

አትሌት አበበ ቢኬላ

ዕፈቶ ቹኒትኛዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. አትሌት ንኛ ዳራ ንኺይ?

ከ. አቕስቱንኩ አትሌትካ ክቻዴስ ታቑንኩሳ ድቑዋን።

ኸ. አትሌት አበበ ቢኬላዋ ካንትኹስ ታቑኑሳ ታሪኮ ድቑዋን።

ሲፋማ እንት ክንትፃንት አንቤባያኑሳ ዕፈቶ ቹኒቲካማጊ ቹዋ ቹዋ ዔውካዋ ታክስዒዳ እምታን። አንዴስኪ ቹኒትኛ ጉዝማ ካሲስቱንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዔ እያን።

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ዕፈት ስሬታስ ክችክቹ ዙርዔ ዑፍስ እያን።

በ. አበበ ቢኬላ ካሜንስትኾ ዋዳይ?

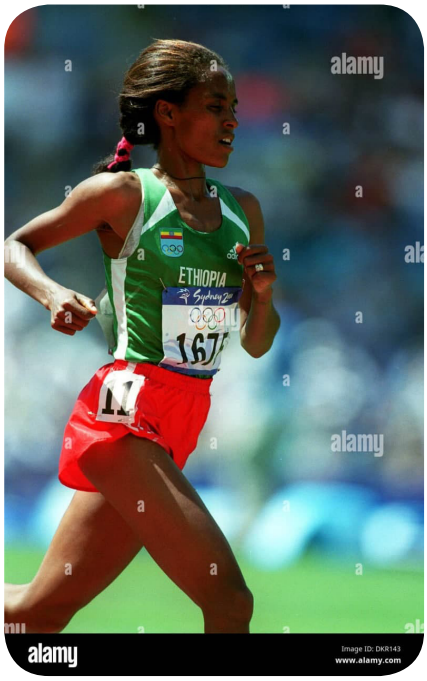
ከ. አበበ ቢኬላ ሮም (ታሊያንዳ) ዊፃማ ሜዳሊያዋ አግዕኾ ጉዝማ ይቶፒያስ ሊሊቲ ድል ያኹኽ እንዳር ምክኔታሲይ?

ኸ. አበበ ቢኬላ 1960 ም.ኣዳ ያክስትኾ ኦሎምፒክዳ አሌሞ ዴኔክዕኾ ዋታ ያኻኒይ?

ቨ. አበበ ቢኬላዴስ እንቶጂ ካዔኑሳ ዴሶ ምክኔትስ ጌሌፃን።

2.1.2 አንቤብቾ

አትሌት ደራርቱ ቱሉ

ሲፋማ ዲግኹሳ ዕፈቶ አንቤብቾዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዳ ኬችስ አኹ ዕምድስ ኩስቾቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ይቶፒያኩ ኹን ጊቻንትካዴስ አጂሶ ታቜካ? ታቜንኩ አትሌትካውሳ ታሪኮ ዴዴቾስ ድቾን።

ከ. አትሌት ሻለካ ደራርቱ ቱሉዋ ካንትኹስ ታቜኑ ኚው ድል ታሪካሳ ድቾን።

ኸ. ሲፋውሳ ዕፈቶ አንቤብትካማጊ ሲፋውሳ ቲራግድሜ ዔውስቱንኩ ቹዋ ቹዋ ዔውካስ ዋክትቾፃን

አትሌት ደራርቱ ቱሉ

ዎደዴርቻቱኽ ም.አ	እቺት	አግስትኹ ድል(ሽልማቲ)
	400 ሜ.	----------
	800ስታ 1500 ሜ.	----------
1984 ም.ኣ	----------	----------

አትሌት ሻላካ ደራርቱ ቱሉ 1964 ም.ኣስ አርሲዳ ሊሊቲ ስም በኮጂ እስታው ዙራሙሪዳ ኺኾታብልኩ ዕካ ጀርካዴስ ላቼታንታ ታኻታ ካሜንስቲኾ። ጂሚሪ ጊዛይ ጊቻንታ አኽኻስ ካሌት አኽኼ ማለዕኹ አኺኒ ካንትስትኹዊ ኺ ክንቲኻናዳ ቄውስትኹ 400 ሜትር እቺታው ውድድሪዳ ክንቲኻናሱሳ ጎቤዞ ኻርጄ ጊቻንቱ ቤዴርታታ ትይኹ ጉዝማ እሺኾ። ዴራርቱ እንዃኺቱ ልኩስ ኺ ክንቱው ክንቲኻናሳ ዎኬልታታጊ 800ስታ 1500 ሜትር እቺትካስ ዎዴዴርኻታታ አግዒኩ ድልካ አጌር - አቡቑ ውድድሪሾ ቲንታታ ምክንያታ ያኹና።

ሜንችካ አሌማቡቕ ልኺትኻካዳ ሴቴፍኻታታጊ ኬፍ ንኹሳ ድሎ ሜዜጌብዕኼ ኬቄልትኾ። ጋያኪ አትሌት ሻለካ ደራርቱ 1984 ም.ኣስ ባርሴሎናው ኦሎምፒክ ልኺትኺዳ 10,000 ሜትራው ጊኺዳ ሴቴፍኻቱኻ። እን ጊኺስ ዳቡብ አፍሪካት ኢላና ሜዬርሊ ኬፍንኹሳ እታጁትቼ ቄውታታ ዊዕኻስ ወርኩሳ ሜዳሌ አግዔታ አባላምታ ዛርካ ይቶፒያዋ አፍሪካዋ ታኻታ ታሪክስ ሚዚጌብስቲኾ። ደራርቱ ቱሉ 35 ወርኩሳ፣ 12 ብሩሳስታ 15 ናሱሳ ሜዳሌ ሼሌምስቲት አኽኻስ እንአጌራዛ ባንዲራዋ አሌምአቡቕ ሜድሬክዳ ኬፍዔታ ኩሪዚት ጎቤዛ አትሌታኽ።

(አግዕዚ፡-ju.edu.et/ jimma university official website ልቕ ኪሲ ቄውስታማ ካዕስትኹ)

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፌት ስሬታስ ክችክቹ ዙርዔ ዑፍስ እያን።

በ. አትሌት ሻለካ ደራርቱ ውኻ ኺዴስ ኽሳንትካዋስታ ውኻ እንዛንትካ ሌንካዋ ዛታ?

ከ. አትሌት ሻለካ ደራርቱ ጁሜራ ዛርካ አፍሪካዋ ይቶፒያዋ ታኹኽ ውድድሪዳ ዳቡብ አፍሪካት ኢላና ሜዬርሊ ዳራይ ቄውቱኽ?

ኸ. ዳራርቱስታ ኢላና ማዬር ዎዴዳርችኑ እኒቻ ላቻ አትሌትካ ይኹችካማ እሺኑ? እንቱውሳ ዙርዔ ምክኔትስ ኽይትኻዛን።

ቨ. አንቤብትካማጊ ዋኽትኻዚኑ ቲራግድሚ ስሬታስ አትሌት ሻላካ ዳራርቱውሳ ታሪኮ እንቱው ጌሌዕኻኺስ ዴዴኻስ ዲግሳን።

2.1.3 ካልካ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ፊሪስቲ ኽይ ያኻንኩሳ ካልካዋ ፅፌታኻዬስ ፋቱካማ ዓፋን።

በ. ኬዔልኾ	ቨ. ቢኩኽ	ሰ. አባላምቲ
ከ. ድል	ሰ. ኬፍዊኾ	
ኸ. ኩሪፅኾ	ሸ. እቺት	

2. ሲፋንኩ ካልካውሳ ኽዮ ዲብቱርቶ እንዓኽስቲካማ ካንትዓን።

1. ዓሪትኾኺ	3. እንጉ	5. ኩርዔንት
2. ቱስፊ	4. ዊኒኾ	6. ማሬማ

3. ሲፋንኩ ዲብቱርትካኻዳ ዳድስቱንኩ ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይቱኒዬስ ፋሌንጋ እይቱኑ ካልስ ዲብቱርቶ እንት ዬብቱራዳ ዓፊካማ ካንትዓን።

1. አትሌትካ ኦሎምፒኩ ውድድሪዳ ዊፅካማ ፊኾስ ካሊዓው ዬስኾኺዳ <u>እታጆና</u>።
2. አትሌት ደራርቱ ቱሉ ደቡብ አፍሪካዓ ሥዬዬርኻንታዋ <u>ዊዔታ</u> ፍይኾ።
3. ውድድሪዬስ ፍና <u>ዳሊ</u> ዬስኾኺ ዔውስቲቱስ <u>ድል</u> አግስታላኽ።
4. ሜንችካ አትሌትካ እንአጌራት ባንዲራ አሌምአቡቾዳ <u>ኬፍ ኔታ</u> ካንትስቱታ ዔዊካ።
5. አትሌት ደራርቱ ቱሉ <u>አባላምቴ</u> አፍሪካስኪ ያኻ ይቶፒያስ ሥርኩሳ ሜዳሌ ታጉት ጃግናኽ።

2.1.4 ዓፊኾ

ቴሬካንቲ ድርሴት

ቴሬካንቲ ድርሴት

- ቴሬካንቲ ድርሴት አይሎ ዬስስቱንኩ ሴዛ ቹዋ ቹዋ ድርሴትኩ አይኔትካዬስ እምንሌኽ። ይጉንኩ ሹኻ ስሉ ድርሴት፣ ጌሌዓንቲ ድርሴትስታ ካንትኾዓንቲ (ካራካርኾዓንቲ) ድርሴት (ቱንዚ) እስትካማ እቹስታና።

ቱሬካንቲ ድርሴት ዌውካዋስታ እምትችንኩሳ ውንካዋ ዌው ጊዙሳ ቤዶራ ሲፌ ማንዳ ‹‹ እንታ እንታ ያኹኻ፣ እንታ እንታ ዌውስቱኻ” ናማጊ ቱሬካያው ዑፌኽ። ታሪኮ ድኹዊቲዬስኪ ዌዎ ካንትኹሳ፣ ኺኻርትኻዳ ታምብኹሳ፣ ዶስስ አግዑክሳ፣ እሊውዶስ እንኮኹክሳ ዲግሳው አክሻስ ካሌ።

እን ሜፃፍዳ ዲጉንኩዶስ እሊኩ እንካንታኑ አኹ ሜንቾ ጊዞ ታቹኑሳ (ታቹንትሳ) አትሌቱ ያኹኪ አትሌታውሳ ታሪኮ ካንትኹስ ቱንዜ ዓፊካማ ዲግሳን። እንት ቱንዛኻዳ ቱርት ምልኻትካዋ ክችክቺስ ቱኬምስታን።

2.1.5 ዙሚቾ

አቾስቱንኩ አትሌትካዶስ እምፕሉ(እምፕላዋ) ካንትኹስ አንቤብትካማ ያኹኪ ያቹንኩሳ አቾ ካስቲካማ ዙሜ ዲግሳን። እንት ዙማኻዳ ካሜንስቱኑሳ ስፍሬስታ ጊዞ፣ ጊኼ ጆሜሩኑሳ ጊዞስታ አግዑኑሳ ድሎ፣ ናካሳኺስታ ዝኩኽ ጊዝስ ሜዜጌብዑኑ ዊፅችሳ ታሪኮ ቱክሌልቾዚካማ ዲግሳን።

2.2.1 ቹኒትቾ

አትሌት ገንዘቤ ዲባባ

ሲፋንኩ ካስካስ ፅፌቶ ቹኒትቾዶስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ገንዘቤ ዲባባ እንዳርማሱ ሞይው ዜርፍሲይ አቾስቱው?

ከ. አቾስቲኩስ ዜርፍስ ኺኻራስኪ ያኻ እንአጌራስ አግፅዚኩ ድልካ እንዳርካ እንዳርካይ?

እንት ክንትፃንት አንቤብካያኑሳ ፅፈቶ ቹኒቲካማጊ ሲፋማ ዲግሹ ቱንዚዳ አግስታንኩሳ ናሼስካ ስፍርካዋ ዋክትፃፃን።

አትሌት ገንዘቤ ዲባባው አሜትቺፋ ስካዊ ------- ኬሸፃዜታጊ ዶኔክፅኜ አግፅፃዶስ ጃላ 2015ስ አ.አ.ዝ.ቼፍታ ------ አትሌታ ታኻታ ጎሌልስቲሽ። ------ ሪከርድካ ኚው ቼፍፃኚዳ አግስታና። አምፕል ማይሉ ሪከርድ ------ አሜታሳ 1500 ሜትር እቺቲ ሪከርድ ዶሜካ ------- አሜታሳ ኺስታ ኚዳ እምስትካማ እጂንኩያኽ። አልአትሌቲክስ ዶት ኮም ጊዙ አትሌትካው ካሊቱ አች ስሬታስ ውላ ውድድርካዳ ------ ውቴትስ አሌምዶስ እምፕላንቱ አቾ እምቴታ አግስቲ።

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ፅፈት ስሬታስ ክችክቼ ዙርዌ ዓፉካማ ካንትፃን።

በ. ገንዘቤ ዲባባ አቾስቱው ጊኚው እቺት ዋሺኒይ?

ከ. ገንዘቤ ዲባባ ቼፍፃኚዳ ዝኩንኩ ሪከርድካ ዋሳ ላካይ?

ኸ. ገንዘቤ ዲባባ 2015 አ.ዝ.ቼ አግዒኹሳ ሳኪትፃኼ ጌሌፃን።

ቨ. ገንዘቤ ዲባባ አሜትቺፋ ዌውታው ስካዊ ሪከርድስ ኬፍ ንኹሳ ዶኔክፅኜ አግዒኹ እንዳርማስታይ?

ሰ. ገንዘቤ ዲባባዋ ካንትኹስ ቹኒቲኑ ፅፈትዶስ እርዳትስቲኑሳ ቹዋ አሳቦ እንፁኒ ሹኻ ዲብቴርትካስ ጌሌፃን።

2.2.2 አንቤብፃ

አትሌት ትሩነሽ ዲባባ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ አንቤብቻዬስ ፍና እንት አዜብካሊ ኬችስ ታኼካ ኩስቻቴካማ ዙርዔ እያን።

በ. ትሩነሽ ዲባባ አቾስቴው ዋታኮው ሞይሲይ?

ከ. አሴሜርቻትኹ ሞዩ ዜርፍዳ ሚዚጊብዚኩ ድልካዬስ ታቹኑሳ ድቹዋን።

“አትሌት ትሩነሽ ዲባባ”ዋ ካንትኹስ ዲግኹሳ ፅፌቶ አንቤብትካማጊ አግዔንኩሳ ስካዋካ ካልካዋስታ አሳብካዋ ቱዊ ኽያሳ ቴኬምስቲካማ ቸዋ አሳቦ እርዳትስታን።

አትሌት ትሩነሽ ዲባባ

ትሩነሽ ዲባባ አሩሲ ክፍላጌር ቼፋ ዎሬዳዳ ሜስኬሩም 21/1978 ም.ኣስ ካሜንስቲኾ። አንኮ ጀርካዬስ ሹኻንታ ታኻታ ካሜንስቲት ታኹስ ኚው ልግስ እለኩ አትሌትካዬስ ሊሊቴኽ። ክንቲኻና ካቱስ ክንቲኻና ፅካ ዳኪካ ላካሱ እንዘኚ ይቢቺ ያኽኻስ ድንጌቶ አሪፊዲኒጃሊ እቼ ጊኻኻ ፋይፃላ።

ትሩነሹ ልግስ አይኪ እለኩ ይቶፒያኩ አቾታኽ። ኚዚሪ ሊጊሲሚ እቺቱ ጊኝንትካኽ። ኚአክስታ ዬራርቱ ቱሉ ላኚኒ ኦሎምፒኩሳ እምፕላኒ ዬሜካ 10000 ሜትር እቺቱ ዊፃንታኽ። አንታውላ ሜንች አጌርካው ኬውኻዚ እቺቱሳ ውድድሬ ዊዚቲያኽ። እለት ኚቹጃ በካኑ ዲባባኪላ ጎቤዛ ጊኝንታ እሸቲኾ። ትሩነሽ ኻናቹሳ ዱኬ እሚኼ ጀሜርትኹ ኚው ድሚ ኬፍ ኑኒዬስ ፋሌንጋ እሺኾ። እና አትሌታ ጊኝንትካ ኻናቾዬስ ፌቴርስቲኒውላ ጊኚስ ኩዚ ዳርኪ ፋይ እሺያ።

ትሩነሽ ካሜንስቲኹ ስፍሪዬስ ጅያታ አዲስ አባባዋ ቲንትኹ ኚዚሪሊ ታኻታ ክንቴ ክንትኻስ እሺኾ። ያኼስጉ አዲስ አባባዋ ታምቤኒ ክንቲኻናሱ ምዝጋቢ ድኻማ ዋልቲ ጌርካ ፌያማ እጂኾ። እን አኺኒዳ ማልኝ አዜንቱኒውላ ካሜንስቲኹ ስፍሪሾ ዙርኼ ኩዚ አሴብታያውላ። ኚቹጃ አባላ ታኹኽ ዎይኒ ኻናሱ ጊኚው ኬቹ አባላ ታኻ ሜዜጌብስቴታ ጊኚውሳ ዬስኻኼ ጀሜርትኾ።

ትሩነሽ ይቶፒያ አፌርቱክ ጉላልካ ሊጊሲሚ እቺቱ ጊኝንትካዬስ እምፕላ ታኹኻ። ጊኼ ጀሜርቱስ 14 አሜታ አኽኻስ አካላት ዱንታውሳ ዜጌራኒ ሜንችካ አቾ ጊኚስ ዳራኪ ቱስፌ አግዓቲትስታ ጊኚስ ፍይፃው አካላት እላቲት ንካማ አምናሺና። ያኼስጉ ይቶፒያው ሊጊሲሚ እቺቱ አትሌታ ታኻታ 5000 ሜትሩ እቺትዳ አሌምቲ ሪከርድዊና ታኹስ እሊው ዬሜካ 5000 ሜትሩስታ 10000 ሜትሩ ውድድሪስ ዊፃንታ ታኹኻ። አንዬስኪ ሴዛ አሌምአቡቾስታ አንኮ አጌራ ኬውኻዚው ውድድሪስ ዎርኩሳ ሜዳሌ አግዔታ እንአጌራውሳ ስሞ እቹዚት አትሌታ ታኹኻ

አግዕዚ፡-(www abyssinica.com ድረ ጋዕዶስ ካዕስታማ ዕፈትስ አሜቻታ ያኻማ ቱርቱኽ)

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ዕፈት ስሬታስ ዙርዔ ዑፍስ እያን።

በ. ትሩነሽ ዲባባ ጊሺ ትዬታ ዔውኽ ጉሽዒ እንዳሪይ?

ከ. ትሩነሽ ጊዒው ውድድሪስ ቢኪዓውሳ ዶስቻዔ ጀሜርትኹ ዋዳይ?

ኸ. አቾ ትሩነሾ ጂሚሬ ካንታኒ ጊዒዳ ቱስሬ እላ ንካማ አምናሺኑ ዋታ ያኻኒይ?

ቨ. ትሩነሽ አቾስቲት አትሌታ አኽቻስ ቢኪዕኹ ዳርማይ?

ሰ. እን ዕፈትዶስ እንዳራይ እርዳትስቱን?

ሸ. አትሌት ትሩነሹ አትሌቲክሱሳ ይዎቶ ካንትኹስ እንቱው እስቲስ ዶዶቻስ ጌሌዓን

2.2.3 ካልካ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቱርቶ እንት ዶብቱራዳ ሲሪካማ ካንትዓን።

በ. ዊዒኾ ቨ. ቱስፊ

ከ. አዜንኾ ሰ. ሪከርድ

ኸ. አፈርቱክ ሸ. እቑዕቻ

2. ዕፈት ስሬታስ “በ”. ው ዛንጌርዳ ዲጉንኩ ካልካስ ኃ-ምስላሳ “ከ”.ው ዛንጌርዶስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ሞይ	በ. እንጉ
2. እክድ	ከ. እንፅኺው ዜርፍ
3. ቱስፊ	ኸ. አላሚው ፅናት
4. ዳሊት	ቨ. ስልታኒ
5. ዬስቾኺ	ሰ. እንፅኺው ቱርታጉስዒ
6. ኩርዔንት	ሸ. ሻኼ አቲቾ
	ለ. ካሊት

2.2.4 ፃፊቾ

አትሌት ትሩነሽ ዲባባውሳ ታሪኮ ካንትኹስ 50 ካልካዋ ቱከምስቲካማ እምፕሎቱንዜ ፃፋን።

2.2.5 ሰዋስው

ምላድካ

1. ሲፍካማ ታናታንስቱንኩሳ ምላድካዋ ፃምርስትካማ ፃፋን።

ምሳሊ፡- ጋይቲ-ው

ዙርዒ፡- ጋይቲው

በ. ኦሎምፒክ-ኡ-ሳ
ቨ. አፍሪካ-ኻ-ዳ-ጊ
ከ. አጌር-ኣ-ውካ
ሰ. ልኺትቾ-ኢ-ዳ
ኸ. ዎርክ-ው

2. ሲፋንኩሳ ዳንትዌን ካልካዋ ኔፃስታ ዳንቲ ምላድካሾ ኔዔልቾዒካማ ፃፋን።

በ. እንካንቾስ
ቨ. ሸልማቲዬስ
ከ. ስልታኒዳ
ሰ. ቑፅቾ
ኸ. ኽሳንትካሊ

2.3.1 ዙሚኻ

እን ፋንቲቲዳ አንቤብቱንኩ ያኹኪ ቹኒቲንኩሳ ታሪክዊኖ ካንትኹስ እምፕሎ(እምፕላዋ) ካንትኹስ ኻ ታሪካሳ ቴርስቴካማ ዴዶኻ ዙሚስ ዲግሳን።

ዙሚስ ጎሌልስቱንኩ ኻርካ ክቻዴስ ልቻ

በ. አበባ ቢኬላ

ከ. ትሩነሽ ዲባባ

ኸ. መሰረት ደፋር

2.3.2 አንቤብኻ

አትሌት መሰረት ደፋር

ሲፋማ ዲግኹሳ ዕፌቶ አንቤብኻዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. አትሌት መሰረት ደፋሩሳ ታሪኮ ታቹኑ ላካሳ ቤንኩ አዌብካስ ድቹዋን።

ከ. እንቶጂ ፍንሾ ያኽኻስ ፋታኑሳ ታምብኻስ እንዳራ ዌውትካማጊይ?

ሲፋውሳ ዕፌቶ አንቤብትካማጊ ቲራግድሜ ክችክችካ ንባርካስ ዋኽትኻዓን።

ሲፋውሳ ዕፌቶ አንቤብትካማጊ ቲራግድሜ ክችክችካ ንባርካስ ዋኽትኻዓን።

ውድድሪው ኣሜት	እቺት	አግስትኹ ድል
	800ሜ.፣ 1500ሜ.፣ 3000ሜ.	----------
	5000 ሜ.	----------
	----------	ፖላንድዳ ላቻንቱ ፍይኾ
1998	----------	----------
1999	----------	----------
----------	2ማይል	----------

አትሌት መሰረት ደፋር

አትሌት መሰረት ኣምሊ 12, ጌርክ 1975 ም.ኣ ኣዲስ አበባ ኬቱምዳ ካሚንስቲኾ። ቾታብልስ ሴዛንታ ጀራኽ። ሹካ ኹኖስታ ላቻ ቾርጃ ሴንካዋ ዓታ። እንዓኺቱ ድሚዳ ክንቲዶስ ኬምፕስ ኬምፓ ቾንአቋሳ ችግሮ ኬሌልዕቾስ ሚንቾ ዓሪትቾቼ ዔውታ። እን ቺጊርዒ ኣኼናካዳ ሌጌስቱት መሰረት ጊቾች ኣሌምሾ ትይኹ እንዓኺቱ ድሚስ እሺኾ። ኣትሌቲክሱ እይስት ጎልናማ ፉኽ ላቻንቲ አቹሳ ክንቱ ሲፍቾቻታጊ ዝኬኪሴኽ። ኣን ጊዛይ ክንቲቾናካዳ ድምክናኪ ክንቲው ሚኒስቱርሾስ ያኽስታንኩ ጊኺኩ ውድድርካ 800 ሜትር፣ 1500 ሜትርስታ 3000 ሜትር እቺትካዳ ሴቱፍቻታታ ካቢትቾዒታ ዊዓንታ ታኹካ። ጊኺስ ዓትኹሳ ቱስፌ ሼው ኒኾ።

ኺውሳ ቱስፌስታ እንጎ ዋክትቾፅቾስ ቢዲሪዶስ ኽስኹስ ዶስቾኼ ይስቾፅኌ ጀሜርትኾ። ኣዲስ ኣበባ ስታዲየምዳ ኣበበ ቢኪላዋ ታክስቾስ ቱርትኹ ውድድሪዳ 5000 ሜትርዳ ሴቱፍቻታታ ዊዓንታ ታኹካ። እንሳ ካሊቶ ካንትኹ ባንክካው አትሌትክሱ ኬቹ ቹዋ ሴሌቱንዓንቲ ኬችት ኣባላ ዔውካ። ባንኩሳ ኬቾ አሌቿትቾቱኒዶስ ፉሌንጋ እክድዳ ስርትኹሳ ዶስቾኼ ጉድቻ ኣኮሜችትኾ። ዶስቾኼ ሼውዶስ እንዓክስቱታስታ ዒኔታ ዶሜካ አጌራካስኩ ውድድርካዳ ሲፍቾችኽ ዊዓንትቱሳ ክብሮ እምቲኾ።

ጌና ስግላስ ኺ-አጌራሳ ጊኺስ እቿፅቾስ ዓትኹ ፋይስታ ኩርዒንት ዎክትቻይችኽ ያኽቾስ ዶስ ኒኾ። ጂሚሪ ያኹኽ ኣሌማአቡቿሳ ውድድሬ ዔውቾስ ኣምሊ 1991 ም.ኣስ ፖላንድሾ ካትኾ። 3000 ሜትር እቺትስ ዊዶዶርቻታታ ላቻንቱ ፍይኾ። ኺ-ኣጌራሳ ዎኬልታታ ሚንችካ ውድድርካዳ ቤንቾቻታ። ሚንችካ ኩሪዕካ ድልካዋኪላ ሚዚጊብዔ።

መሰረት ቤንቾቻቱክ ሜንችካ ኣሌማአቡቿኩ ውድድርካዳ ዊዕቾ ኺቢቺ ያኻውላ ስካውካ ጉልልካ ሳትካዋ (ሪከርድካዋ) ሚዚጊብዔ። ምሳሊስ ኣሜሪካ ኒውዮርክ ኬቱምዳ ጉንቤት 26, 1998 ም.ኣ ያኽስትኹ 5000 ሜትሩ ውድድሪዳ ቤዶራማ

ሚዜጌብስትኹሳ ሳቶ ኬሽቾዔ፤ ኣሌምዳ እቺቱ ሪከርድ ዌና ታኻ። ኣሜትዶስ ፋሌንጋ ዶሜካ ጃፓንዳ ያክስትኹ ውድድሪዳ ቤዶርታታ እምቲኹሳ ሪኮርዶ ኬሽቾቾዒኾ። ትር 26, 1999 ም.ኣ ጀርመን ስቱትጋርትዳ 3000 ሜትር ቾናኻሱ ውድድሪዳ ቤንቾታታ ስካዌ ሪከርዶ ሚዚጊብዒኾ። ጉንቤት 12,1999 ም.ኣ ኣሜሪካ ካሊፎርኒያዳ 2ማይሉ ጊኺው ውድድሪዳ ቤንቾታ እምቢቱ ቲዬታ ሪካርዶ ሚዚጊብዔ። ቤልጂየምዳ እንኺሳ ሳቶ ኬሽቾቾዒት ያክቾስ ኣሌማአቡቹ ኣትሌቲክሱ ፌዶሬሽንዶስ ‹‹ኣሜትቲ ጉልላ አትሌታ›› ናውሳ ማሬጎ አግዒኾ።

(ቅዱስ ሀብት በላቸው። 2014። ኣማኻርኺው 6ንቲ ቤን ክንታንትካው ሜፃፍዶስ ኪሲ ዔውስታማ ካፅስቱኽ።)

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ፅፌት ስሬታስ ክችክቹ ዙርዔ ውፍስ እያን።

በ. አትሌት መሰረት ጊኺስ ውቴትዌና አኽኾሳ ቴስፌ ካንቲኹ ዳርማዶስ ጅዬታይ?

ከ. አትሌት መሰረት ኺውሳ ቴስፌስታ እንጎ ዋክትቾፅቾስ እንዳራ ዔውትኹ?

ኸ. “... ቤዶርታታ እምቲኹሳ ሪከርዶ ኬሽቾዒኾ። ” ኑስ እንዳር ንኺይ?

ቨ. አትሌት መሰረት “አሜትቲ ጉልላ አትሌታ” ናውሳ ማሬጎ አግዒኹ ዋትኃይ?

ሰ. አትሌት መሰረት ጊኺው ዶስቾኺዳ ዓሬውላ ቲጎስኪኒ ጊኺው ካሊት ይቢቹስ ውቴትዌና አኽቾስ ካሊ ኒካማ አሴብታናማ? ዋትኃ?

2.3.3 ካልካ

1. አንቤብቱንኩስታ ቹኒቲንኩ ፅፌትካዶስ ፉንኩ ‹‹በ››ው ዛንጌርዳ ዲጉንኩ ካልካስ ኃ ፊሪስዔ ኽዮ ‹‹ከ››ው ዛንጌርዶስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ክች	በ. ኬዊምኺ
2. ጊዲፊ	ከ. ኬምፕ
3. እንካን	ኸ. ፍችት
4. ኹሉቺፉ	ቨ. አቾስታቲው
5. ላኃኒኃ	ሰ. ዎዚሚ
6. እቾስትኹ	ሸ. ፌያፌያማ

ኬሌቱፍቻዓማ አንቤብቻ

ሲፋማ ዲግኹሳ ዕፌቶ ድምዖ እንኮክዊካማ ክችክቺስ፣ ፍትኔትስስታ ቱስታው አንቤብስትስ አንቤፓን። አንቤብታኒስ ዋሳላካ ጊዞ ዊዲንኻ አክኹ ሜዜጌብትካማጊ እንቱውሳ ኬሽቻኜ ጋማጋማን።

አትሌት ስለሺ ስህን

አትሌት ስለሺ ስህን፣ አበበ ቢኬላ፣ ማሞ ወልዴስታ ምሩፅ ይፍተርዴስ ፋሌንጋ አሌሙ አትሌቲክስዳ ፍፁምስ ክሳንትት እሺኾ። “አረንጓዴ ጎርፍ” ናው ስም እይስትኹ አምሉ ኩሪው ክምንት አይሌ ገብረስላሴ፣ ከነኒሳ በከለስታ ስለሺ ስህንስ አድርትኹ አክቻ አቾስቱ። ሹካጊ አትሌትካ ይቶፒያው ጊኒው ታሪክዳ ሊጊሲሚ እቺትስ ኬፍ ንኹሳ ውቱቶ ሜዜግብፅካ።

አትሌት ስለሺ ስህን ክችቲኒ እቺትስ 3000 ሜትር፣ ሊጊሲሚ እቺትስ 5000ስታ 10000 ሜትርስ፣ 10፣ 15ስታ 20 ኪሎሜትር ዳዱ ጊኒዳ አጌራ ኪዊ፣ ማራቶን ኬንዳስስታ ማራቶንኩ ውድድርካዳ ዖዴዴርኃ። እን አሌማዳ ክሳንትካ አትሌቲክስኩ ሜድሬክካዳ ካቢትቻዓማጊ ብርኩሳ ሜዳልካዋ ኩፕ ዓማ “ዘ ሲልቨር ማን” ናውሳ እቹዔ አግፃ።

አትሌት ስለሺ ስህን ሴዛ አሌምኩ አትሌቲክስኩ ሻምፒዎንዳ ሊጊሲሚ እቺትስስታ ክችቲኒ እቺትስ ኬፍ ንኹ ዴስ ዝኩክ ያኹስ ይቶፒያዳ ቾርጃው ምድብስ ሹካንቲ አችዳ እንኩርስታው ኬፍ ንኹሳ ውቱቶ ሜዜጌብፅኹያክ። ስለሺ ጊኒው ዝቤንዳ ኬፍ ንኹ ውቱትስ ዖርኩሳ ሜዳሌ ሜዜጌብፅኩ ውድድርካ ዝኩና። ይቶፒያው አትሌቲክሱ ሻምፒዎናዳ 10000 ሜትርስ ሹካንቲ፣ 5000 ሜትርስ ዴሜካ እምፕላንቲ ያካማ ትክላሊስ ሲዚኒ ዖርኩሳ ሜዳሌ አግፅቻ ቤዴራማ ዙሚስታያዊክ። ስለሺ እሊኩ አትሌትካሊ ኬችስ ጊኃማ እምፕልቱ ዊፅኽ ኬፍቲኒ ዴስ ዝኩክ አትሌቲያክ።

(አግፅዒ፡-www Ethiopia zare.com ድረጋፅዴስ ካፅስታማ ፅፌትስ አሜቻታ ያካማ ቱርቶክ)

2.3.4 ፅፊቻ

አንቤብቻ ጉዝማ ዋክትቻዒኑሳ ቲራግድሜ ስሬታ ዔውቱካማ አትሌት መሰረት ደፋርኩ ድልካውሳ ታሪኮ ላኃ ቱንዝካስ ዓፊካማ እንት ክንትዓንትስ ካንትዓን።

2.3.5 ሰዋሰው

ምላድካ፡- ካሎ ሲራንትስታ ሩብፃንት ምላድካ

1. ሩብፃንት ምላድካ፡- እስታንኩ ዳንትቱኑ ካሉሳ ኽዮኪ ያኻ ካል ቤናዋ ኪሳኑላስ ቼፎ፣ ፆቴ፣ ሜንዬቦስታ አሊኩ ኮንኪኩሳ ሞይካዋ ካንትፅኻስ ካልዳ ናቼንኩ ምላድካኽ። ምሳሊስ፡- ታይካ ናው ካል (ታይ)ስታ (-ካ) ናንኩ ላኃ ምላድካስ ቤንስቱ። -ካ ናቼንቲ ያኻማ ቼፎ (ሚንቺቶ) ካንትፃኑ ታይ ናው ካል ስም አኽኹ ኪሳያ።

2. ካሎ ሲራንት ምላድካ፡- እስታንኩ ዳንቲ ምላድካ ዳንትቱኑ ካሉሳ ኽዮ አኹኪ ካልቤናሳ ኪሳንኩያኽ። ምሳሊስ፡- ቴኩ ናው ካል ቴክ እስታ -ኡ ናንኩ ላኃ ምላድካስ ቤንስታው ያኹስ -ኡ ናው ዳንቲ ምላድ ቴክ ናውሳ ስሞ ቴኩ ናው ስማኺሊዊሾ ኪስኹ ዳንቲ ምላዲያኽ። እን ያኽኻስ ካሎ ሲራንቲ ምላድ እስቱ።

(ያረጋል አለነ። 2005 ም.ኣ። አውኺ ሳዋሳው፣ ኮሌጅ አቻስ ክንትፅኻስ ቱርስስትኹዬስ ካፅስትኹ)።

ጃላዳ ዲግኹ ታክስዊስታ እንት ክንትፃንቲ/ታ እያኑ ድምክኪ ጊሊዊ ስሬታስ ሲፋንኩ ካልካዬስ ኔፃዋስታ ዳንትካ ምላድካዋ ፍሽትካማ ካሎ ሲራንትካ አኹኪ ሩብፃንትካ ኒካማ ሜንዬፓን።

ቴ.ቼፍ	ካል	ኔፃ ምላድ	ዳንቲ ምላድ	ዳንቲ ምላዱ አይኔት
በ	ዝሪስቲ	ዝር	-ኢስቲ	ካሎ ሲራንቲ
ከ	ጎቤዝካ	ጎቤዝ	-ካ	ሩብፃንቲ
ኸ	ሜልካማ			
ዘ	ዬስኾኺ			
ሰ	ጊኃንትካ			
ገ	ጊኺስ			
ኻ	እንፃኻው			
ነ	ንኾሱ			
ኘ	ንባይት			

ፋንቲቲ 3

ካሉ ግትም ፅንታ

ግትምኩ ሞይኩ ካልካ

ግትሞ ካንታውስ ዙሚኑስ ሚንቾ ግልጋሎቶ እያንኩ ሞይኩ ካልካስታ ካልኩኘካ ዝኩና። እኒ ክቻዴስ ሲፋንኩሳ አግፅኔ።

1. **ስንኘ**፡- ካልኩፓዋ(ካልኩኘካዋ) እሚኹ ግትሙ እምኘል ዳደኽ።
2. **አኼር**፡- እምኘል ፊኹዊስ አንቤብስታው ስንኙ ቤኔኽ። አኼር ስንኙ ጂሚሪዳ አግስታኒ ጁዊ አኼር እስቱ፣ ስንኙ ዊድዊዲዳ አግስታኒ ኩዊ ዊድዊዲ አኼር እስቱ።
3. **ቾን**፡- ስንኙ ዊድዊዲዳ ዝኩኽ ካሉ ዊድዊዲ ፊዴል አኹ ድምዌኽ።
4. **ቾኖ ታስኽ**፡- እምኘል ስንኘ ሊኪትቾኟማ ዊድስታኒ ቾኖ ታስኽ እስቱ።
5. **ቾኖ ልምኽ**፡- ግትም ላኟ ስንኘ ዌና ያኹኒ፣ ላኟንቲ ስንኙ ቾን ጂሚሪ ስንኙ ቾንሊ አምኽቾኟማ (ሜሴልቾኟማ) ዊዳኒ ቾኖ ልምኽ እስቱ።
6. **ቾና ታስዊ ካል**፡- ምስሊ ድምዕስ ዊዳንኩ ስንኘካስ ስርቱኽ ግትሙ ጂሚሪ ስንኙ ዊድዊዲ ካሌኽ።
7. **ቾና ልምዊ ካል**፡- ምስሊ ድምዕስ ዊዳንኩ ስንኘካዳ ስርቱኽ ግትሙ ዊድዊዲ ስንኙ ዊድዊዲ ካሌኽ።
8. **ግርብ**፡- እምኘል ግትማኘካዳ እምኘሎ ኒዊሌ አሳቦ ይቢቼ እሚንኩ ስንኘካው ኩኘቱኽ።

3.1.1 ቹኒትኻ

እንካኑ ግትም

ዲግኹሳ ግትሞ ቹኒትኻደስ ፍና ሲፍካማ ዲጉንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ግትምስታ ስድፁፍ ክቻዳ ዝኩኽሳ ሊሊትቶ ጌሌፃን።

ከ. ታቹንኩ እንካንኩ ግትምካዋ ቤንኩ አዌብካስ ድቹዋን።

ቹኒቲኑ ግትምዳ ስርቲካማ ሲፋንኩ ካስካስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. እን ግትም ጌቴምስትኹ ኹናስማ ኻርጂሲይ?

ከ. ግትማኻዳ ዝኩንኩ ታሪክዊኑ እንካንኻኺ ክቻ ያኹኽሳ ዌጌሬማ? ዋትኻ? እንቱውሳ ዙርዌ ቼሜትኻፃንኩሳ ስንኽካዋ ቶኬማን።

ኽ. ግትመሳ ትክላሌ እንፅኼንቶ እንቶጂሱ እስቲስ ጌሌፃን።

3.1.2 አንቤብኻ

ውፍቺው ግትም

በ. ኹናኹን አሬ ፍቻኒስ ኻኻራሳ ይስኻፅኻስ አኹኪ ኻ ፋያሳ አቾፅኻስ ጅማንኩሳ ግትምካዋ ታቹካማ? አኹና ድቹዋን።

ከ. አቾ እንፅኼ እንፃኽስታኑ ጉዝማ ጅማኑ አኹ ዙንዝማኑ ዳርማስታይ?

ሲፋውሳ ግትሞ ድምፆ እንኮኽዌኑላ አንቤፓን። ክችዳ ዝኩንኩሳ ካስካዋ እንትኻርትኻስ ዙርዌ ይትካማጊ አንቤብታኑሳ እርዳትስታን።

ውፍቺው ግትም

ውፍቺ ፍቻላይ ዊድስታታ፣

አን ካፃላኽ ቤንስታታ።

እን ግትምዴስ ፍቻንታ ቾንዊናማ ጋቲት ኒካማይ አሴብታኑ?

ውፍቺ ፍቻላይ ጉሪኝሲ፣

ኩሌማ እይኔ ሊንጊዲሲ።

ፍቼት ኔታ መኪሬኪ፣

ይቸኽ ዊዶ ሜኬሬኪ።

ውፍቺኪ ፍቻካላያ፣

ዲንዲፊኪ ካራካራያ።

***እኒ ላኝ ስንኝካዴስ እንዳራ እርዳትስቲን?**

ውፍቼ ፍችንስ ማኪናታ፣

አዜባዋጊ ናኪናታ።

ውፍቺ ፍሽፅኽ ዳንኬጊ፣

ማኪና ያጉኽሳ ዳቼሬ አንኪ፣

ማቢሬ ፍሽታሽቲት ፍቼታ፣

ስልኼ ዚኪቴሽቲት ፍቼታ፣

ዋዳይ ዋሌጅትኹ ችቼታ።

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ግትም ስሬታስ ክችክቼ ዙርዜ ፁፍስ እያን።

በ. “ውፍቺ ፍቻላይ ዊድስታታ፣ አን ካፃላኽ ቤንስታታ” ናው ግትምዴስ እንዳራ እርዳትስቲን?

ከ. ‹‹ፍቼት ኔታ መኪሬኪ፣ ይቸኽ ዊዶ ሜኬሬኪ›› ናው ግትም ቹዋውስታ ጀራው ዝቤንዳ ዋታኮውሳ ሊሊትቶ ካንትዜ?

ኽ. “ዲንዲፊኪ ካራካራያ” ናው ስንኝዴስ ጅማንታው ድሚው አች ዋሳላካ ዜጌሬ? ዋ?

ቨ. ‹‹ውፍቼ ፍችንስ ማኪናታ፣ አዜባዋ ናኪናታ›› ንኹ ዳራ ንፃስ ፋያማይ?

ሰ. እን ግትሙ እስቲስ ሊንጊዲ ቾና ይንታስኩክሳማ ዔጌሬ?

3.1.3 ካልካ

ፊሪስሂ ኽይ

1. ሲፍካማ “በ” ዛንጌራዳ ዲጉንኩ ካልካስ “ከ” ዛንጌራዳ ዲጉንኩ ካልካዬስ ፊሪስዔ ኽዮ እሚኹሳ ካሎ ጉሌልትካማ ድንግርሳን።

“በ”	“ከ”
በ. ቾናቾ	1. ዊሊጂ
ከ. ድቾር	2. እምፕልት
ኸ. ክርክር	3. ሊጊ
ወ. ዬስቲ	4. ሊንጊዲ
ሰ. ጉሪኺስ	5. ላስላሲ
ሸ. ዳንኪ	6. ኻኺሪ
ለ. ሊሊት	7. ክምዔ
	8. ሜኬሪ

2. ሲፋንኩ ካልካውሳ ኽዮ ዲብቴርቶ እንፃክስቲካማ ካንትፃን።

በ. ዳንኪ
ከ. ድቾር
ኸ. ዚኪቲኾ
ወ. ይቹ
ሰ. ዲንዲፊ
ሸ. ናኪቾ

3.1.4 ፃፊቾ

እንት ዙራሙራዳ ጅምስታንኩ (ጌቴምስታንኩ) ፅካ እንፅኺኩሳ ግትምካዋ ፃፊካማ ዲግሳን። ዋታኮው አኺኒስ ጌቴምስቱንኩ አኽኹኪላ ኽይትቾፃን።

3.1.5 ዙሚኻ

እዝንኩ፣ ፍካሪኩ፣ እንፅኺኩ፣ ይሴኖ እንፃኽስታንቴ ጋሻንኩ፣ ሴኔፎ ዶሜካማ ኮሴስፃንኩ ግትምካዋ ታጌካማ ካልስ ቤናኻዳ ዲግሳን።

3.2.1 ቹኒትኻ

ኪዱ ግትም

ግትሞ ቹኒትኻዶስ ፍና ዲጉንኩ ካስካስ ካልሰ ዙርዌ እያን።

በ. እንት ዙራሙሪዳ እርሺ አሬስስቱስ አኹኪ አሪ ኪዲስቱስ ግባርካ ጌቴማንኩ ግትምካዶስ ታቹንኩሳ ድቹዋን።

ከ. ኪድ ኪዲስቱስ ግትሞ ጅማው አይ አቺይ?

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ግትም ስሬታስ ፀፍስ ክችክቹ ዙርዌ እያን።

በ. ጌቴማንቲ "... አዶር ግርቦ ዬኪ። " ኑስ ግርብ ዋትኻይ እይስቴ?

ከ. ጌቴማንቲ "አኒያኽ ኪታኻኪ" ኑስ አቾዶስ እንዳራ ፋያውሳ ዌጌሬ?

ኸ. ጌቴማንቲ ግትማኻዳ ቢሬ ካሜናንታ እሉዋ ጋሹኽ ዋሼንካ ስንኽካሲይ?

ቨ. ጌቴማንቲ እሊኩሱሳ ይስኻዌጉ እርዳቴ ፋያቲው አኽኼ ጌሌፅኹ ዋሼንካ ስንኽካዳይ?

ሰ. "ታስ ብቲ ቼምባ "ኑስ ዳራ ንኻስ ፋያማይ?

ሸ. "እንክልቢስ ቡዌካ" ናው ስንኽ ካንትዓው እንክልቢስ ቡስታው አይይ?

3.2.2 አንቤብኻ

አባላሚው ግትም

ሲፋንኩ ካስካስ ግትሞ አንቤብኻዶስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. አባላሚ ንኻ እንዳር ንኺይ?

ከ. አቾ አባላምታ ቶኒስ ኼዋንዶስ እንዳራ እንዳራይ ፋያኑ?

ኸ. አባላሚ ግትሞ ጅማው ዳራ ንኻስ ፋያማይ?

ሲፋማ ዲግኹ አባላሚውሳ ግትሞ አንቤብትካማጊ ግትሙ እንፅኼንት ስሬታስ ዲብቴርትካዳ እይስትኹሳ ናኺሴ ስፍሬ ዋክትኞፃን።

በ. አባላሚስ ኩሊ አኹኪ ምግብ ሳትስ እይስቲቴየስ ----------።

ከ. ትብያዳ ፁሮ እሺኞ ----------።

ኸ. አብታሚስ ----------ድኺስ ጌሜድ አዔፍስቱ።

አባላሚው ግትም

ሳትስ ኩሌ እይታኑላ ቲጉኒ፣

ባታውጃታኽ ካሳው አኒ።

ፁሮ እሸቴን ትብያዳ፣

ቻንቿሌ እሸቴን ትብያዳ፣

ቻ ታምባዊያኽ እንት ይሪዳ።

ጌርክ ፌያው ጋይ ፌት ናኒ፣

ክርኾ ጉዳሌ ባት ናኒ።

አርፋጃዳ ቤዋ እላማ፣

እየስ ኑንቲ ኔዋ እላማ።

አብታሚ ካሳኒ ጁንዲ ቤቴርስቱ፣

ድኺ ካሳኒካ ጌሜድ አዔፍስቱ፣

አንታኮው ጊዝዳይ አቿ ፌቴርስቱ።

ዱጊኒ ቻፌ ዎደሊ፣

አባሪ ቻፌ ዎደሊ፣

ድኪ ጋይ ድኺው ቤደሊ።

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ግትም ስሬታሳ ክችክቹ ዙርዔ ፁፍስ እያን።

በ. ክሪ ታምቢቴስ ችግሩ ጌርክ ፌያው አኽኾ ምልኻታው ስንኻ ዋሺኒይ? ችግር

ፌያው ፌት ናማ ድኹቻስ ዔጌሬማ? ምክኔትስ ኽይትቻፃን።

ከ. አባላሚ እንፃኽፃንትካስ ቤዴሎ ድኾው ፍንፍናማ?

ኸ. አብታሚስስታ ድኺስ ሌንጌድቱ ቻቤልቻኺውሳ ሊሊትቶ ካንትፃንኩ ስንኽካ እሚኑ እንፅኼንት ዳርማይ?

ቨ. ጃላዳ ዲግኹ ግትምዴስ አባላሚውሳ ዝኩዊኔ ዋትኃ ካንቲን?

3.2.3 ካልካ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

በ. ቱሬን	ኸ. እንጉት	ሰ. ኽቱ	ለ. ዛሊ
ከ. ክራሪ	ቨ. ፆፃ	ሸ. ግቢቲ	አ. ጋፊኒ

2. ሲፋንኩ ካልካስ ፊሪስዔ ኽዮ ፁፍስ እያን።

በ. ፅሊ	ኸ. ቤዴል	ሰ. ድኺ
ከ. አዔፍስቱ	ቨ. ድኪ	ሸ. ጀር

3. ጃላዳ ዴስዒ 2ዳ ፊሪስዔ ኽዮ እይስቱንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ እንፃኽስታን።

ምሳሊስ፡- አንኪ ምሱብዳ ዳሪስቱስ ቤቴርስቴ፤ አንኪ ኹስቱስ ኩዒ አዔፍስቴ።

3.2.4 ፃፊቻ

ብሳልሚውስታ እዝባሩ ቱኬምስትቻኺ

ታክስዒ

በ. () ብሳልሚ ቱርት ምልኻታሳ ቱኬምስትናኩ አኼንካ ሲፋንኩያኽ።

- ቱዊስኪ ያኻ ኽይስ አቾስታቲንኩ ካልካውሳ ኽዮ ካንትፅፃስ አኹኪ ፃፊስትኹ ዲብስ ኽይትቻዔ እይቻስ

ምሳሊስ፡- እንኮኃዴስ ንኼ ጀፋ (ባስኹ አኺኒዳ ቱዋ)።

- ካልካውሳ ኽዮ ካንትፅኛስ

ምሳሊስ፡- ቻ ካሜናንቶ(ቹዋ ታብሎ) ኻታታ አው።

ከ. / እዝባር ቱርት ምልኻታሳ ቱኬምስትናኩ አኼንካ ሲፋንኩያኽ።

- ዛምሪ ካሉሳ ጂሚሬ ካሎ እምፕል ፌደልስ ደደኛፅኛስ፣

ምሳሊስ፡- ፍርድ ኛና= ፍ/ኛና

- ላኃ ጉላልካዋ አኹኪ ናማ ዲግስኛስ፣

ምሳሊስ፡- ኛና ካታታ ቱሼ/አንኬ ኹ።

- ሜስሪኛናሱ ዳብዳቢውሳ ቼፎ ዛፊኛስ፣

ምሳሊስ ፦ዳ.ቼ.154/200እንኬፅ10/3

- ምሬት አሜታሳ አርፊደስስታ ጌርክደስ ሺሸኛስ፣

ምሳሊስ፡- 12/10/2013 ም.ኣ

ጃላዳ ዲግኹሳ ታክስዜስታ እንት ክንትዛንት እያኑ ድምክኒ ጊሊዚስታ ምሳሊ ስፊታስ ሲፍካማ ዲጉንኩ ዲብቱርትካኻዳ ዳድስቱንኩ ካልካዋ እዝባሮ; ያኹኪ ብሳልሜ ቱኬምስቲካማ ዲብቱርቶ እንግራ ክችስትካማ ዛፋን።

በ. <u>ታምፔ ቲሪኹሳ ኩሬ</u> ካግስኒቱስ ምንድራሺት ሚቓያው እሩብዛ ያኼ።

ከ. ይዜሱ ክምንቱ ጌርክ <u>20 05 1990</u> ም.ኣኽ።

ኽ. <u>ኩራ ካሜናቲት</u> እሉዋ እርሺስ አጌሌጌልቱ።

ቨ. ይው <u>ክ ኛናዴስ</u> ቼፍ <u>1 287 13 25ስ</u> ዛፊስትኹሳ ዳብባቤ ቻቤልኾ።

ሰ. ዲብቱርታኻዳ <u>ካልካውሳ ካልኩፓውሳ</u> ኽዮ አስቱዊልኛፋይዜ።

ሸ. ኚ ኛናችዴስ ዎሬስኹሳ <u>ማቻቹዊ አብት ንብሬቶ</u> ዛያ።

ለ. ድኪ እምፕልታቹ ጌንዜብስ ክንቱንኩ አችኾ <u>ጋያኪ ዩኒቨርስትካስታ ኮሌጅካኻዳ ዝኮንኩ ምሁርካ</u> አጌር ልግሳስ ታምቦ ፊትኛኛ ፋይዜ።

3.2.5. ሰዋስው

ታክስዊ፡- ጊዙ ግሳ ጊለዊ

ጊዙ ግሳ ጌሌፅካ እምፕል ዊዊ ዋኒ ዌውስትኹ አኽኹ ጌሌፃንኩያኽ።

ምሳሊስ፡- ፋሌንጋ፣ ናካ፣ ቻ፣ ናካኻራ፣ አይቻ፣ ኹሉቺፋ፣ አርፊቺፋ፣ አሜትቺፋ፣ ዊድዊዲዳ፣ ሲፍፃማ፣ እሜ፣ ጌና ዌግርኾንኩያኽ።

1. ጃላዳ ዲግኹ ጊዙ ግሳጊለዊው ኽይትቻዊስታ እንት ክንትፃንት እያኑ ድምክኒ ምሳሊ ስሬታስ ሲፋንኩ ግሳ ጌሌፅካዶስ ጊዙ ግሳ ጌሌፅካ ያኹንኩሳ ጎሌልትካማ ፍሻን።

ኬቱምዳ	እምቢታማ	ጊኺስ
ሚንቺኒ	ልንዶትስ	ዎሬም
ጌና	ኺኒ	አሜታ
ብቲዳ	ቻሺ	እንጃቢሪዳ
ካልስ	አሬባ	ኹንታ
ክዳማታዋ	ናካአሜታ	ዊንቲኪ
ፃንኩትስ	ፊያፊያማ	ልቡስ

2. ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻዶስ ጊዙ ግሳ ጌሌፅካዋ ፍሽትካማ ካንትፃን

በ. ይቹ ኹሉቺፋ እንፅኺብታ ካቴ።

ከ. ናካ አርፋ ላሊበላዋ ጎቤንቻስ ዎሴና።

ኸ. ቻሺ ቻን እንፅኻሳ እንፃኽስትቻስ ፋቴ።

ቨ. ቻ ሜፃፍቻናዳ ታምትቻኔስ።

ሰ. ይቹ ይትኹሳ እንፅኼ እሜ ዊታታ አዔብካሊ እንክራ ካሳኻኽ።

ሸ. ናካ ሶኼታ አሜት ባልማ?

ለ. ቤና ታምፓኒ ክንትፃንታ ጌና ቲንታያ።

አ. እን አጌራ ኽታዋ ካዊንስ ሾፌንስቲት እሸቲኾ።

3. አይኃ ጉሪኺዴስ ክሞኺስታ እንዓኽስቲንኩ እንፅኽካዋ ካንትኹስ ጊዙ ግሳ ጌሌፅካዋ ቴኬምስቲካማ አንኮ ዲብቴርትካዋ ዓፋን።

3.3.1 ዙሚኻ

እንት ክንትዓንቲ/ታ እያው (እይታው) ማዜዝት ስሬታስ ይምኩ ግትምካዋ ኩፕዒካ ታጌካማ ቤናኻዳ ካልስ ዲግሳን።

3.3.2 አንቤብኻ

ሴንቲው አኹኪ ዙንዝሚው ግትም

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ግትሞ አንቤብኻዴስ ፍና ኬችስ ታኼካ ኩስኻቴካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. አቿ ክራው ጉዝማ ሴንቲዳ ጌቴምስታንኩ ታቿንኩ ግትምካዴስ ልቓዋ ድቿዋን።

ከ. ኻርጃ አኹ ኹን ክራኒ ጌቴምስታንኩ ግትምካዳ ሊሊት ዝኮማ?

ሲፋውሳ ግትሞ ላኺኒ ካቢካማ ድምፆ እንኮኽዔኑላ አንቤፓን።

ክርኻ እኑው ትንቲ፣

ጎሜጅትኾጉ እንቲ።

ኣጋልኾ ፌሬስኾ፣

ክምባኺ ዖሬስኾ።

ሳሴርትኹሳ ማቿ፣

ኣርቴ ናላኽ ኣቿ።

እሳን ዔታ ግቢቲ፣

እንዳ እላኽ ይጐንቲ።

ኹርዓ ጉሸፃያሱ፣

ፅዔት ፌያያሱ።

ኹርዓ ጉሸዓያሱ፣ ፅዔት ፌያያሱ ናው ግትም እዳር እንፅኼንታሳ ፌያፌይቻዓውሳይ ዔጌሬ?

ኃሪውሳ ጋፊኔ፣

ችቺስ ኣንዲፊኔ።።

ፍይኹ ሜካስካ ይኩዌ፣

ክቹ ፋቴኽ ዱኬ።።

ኣኒ ኪሪ ላኃ፣

ትብስ ፅክራላኃ።።

ኣሬድታሸቲኹ ካሪ፣

ፌታ ካሱስ ኻሪ።።

አዶር ዖዋዋ ኪሌን፣

አዶር ቢሻዋ ኪሌን፣

ክታስኪቴኽ ቴሬን።።

ሴታስኪትስ ክዮ፣

አዶር ካዔይ ስዮ።።

ኽብዔ ጌው ኽቴ፣

ችቼ ጌው ኽቴ፣

ኩታዋ ሴት ቼቴ።።

ካሳውችስ ይቻና፣

ቲንታኻ ክ ቻና።።

ኹሬውጂታ ግድማ፣

ቼጌርፅሻሳ ጉድማ።።

ይጉዋላኽ እንጉቲ፣

እሳን ዔታ ግቢቲ።

1. አንቤብቱኑ ግትም ስሬታስ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ክችክችካ ያኹኒኪ ‹‹ውን›› ክችክቻ ጋቲንኩ ያኹኒ ዶሜካ ‹‹አሱ››ኒካማ ካልስ ዙርፃን።

   በ. ‹‹ክርኻ እኑ ትንቲ›› ንኻ አቺ ካሜንስቴን ክራላ ንኻሴኽ።

   ከ. አጋልኾ ፌሬስኾ ኑስ ክርኹ አቺ ኻኖ ፌሬስፃውጃማ ክርኾ ንኻሴኽ።

   ኸ.እሳንዔታ ግቢቲ እንዳ እላኽ ይሳንቲ ናው ውላ አቺ ድሚ ታምባኒ ክርኻ ይጉዋላኽ ንኻስ ፋያማኽ።

   ቨ. ፍይኹሜካ ይኩዋ ክቹ ፋቴኽ ዱኬ ናው ክርኹ አቺ ዙራው አኽኹ ካንትፅኻሴኽ።

2. ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ግትም ስሬታስ ክችክቹ ዙርዔ ፁፍስ ዙርፃን።

   በ. “ካሳውችስ ይኻና፣ ቲንታጉች ክኻና። ” ናንኩ ስንኽካዶስ እሲፃንታ/ቲ ዋዳ ዝኮሺንኩ አኽኹይ እርዳትስቴኑ?

   ከ. “ይሳላኽ እንጉቲ፣ እሳን ዔታ ግቢቲ። ” ናንኩ ስንኽካዶስ እንዳራ እርዳትስቲን?

   ኸ. ጃላዳ አንቤብቱኑ ሲንቲው ግትም ስሬታስ ኬችስ ታኼካማ አንኮ ሴንቲኩሳ ግትምካዋ ፃፊካማ ቤናኻዳ ዲግሳን።

3.3.3 ካልካ

ካልካዋ ክችሳማ ፃፊኻ

1. ሲፍካማ እይስቱንኩ ዜቤሬቾችንኩ ግትምኩሳ ካልካዋ አኹኪ ኣኼርካዋ ክችክቺስ አቺትኻኺካማ ግትሞ ክችስቴካማ ፃፋን።

   ምሳሊ፡-

ዜቤሬቾችኽ	ክቺኹ/አቺትኻኹ
ሜልካሚ /ያና/ ኺካራ፣ ሲሚሚ /ክዶካ/አሚ/ እላ።	ኺካራ ያና ሜልካሚ፣ ክዶካ እላ አሚ ሲሚሚ።

   በ. እንፃኻ /እንፃኻ ያንጃ፣

ብብራኻ ባትሪታ/ እልኪ።

ከ. ዎርቓኻ /እላፍ ሚስታዊቲታ፣

ቲንታታ /ሹራኻ ሴንድዳ።

ኸ. ስሞ /ኣጋሌጂ/ ኣጋሌጂ/ናኑ፣

ስኾ/ወላሌማ/ ኝርጌማ።

ቨ. ካንትንኹዊ /እንኺ/ ቂኻራካ፣

ላካ/ሞሴሴናሳ/ ቖን።

ኬሌቴፍቖፃማ አንቤብቖ

“አሪ ኪዳው ግትም” ናውሳ ግትሞ ድምፆ ኬፍ ቂካማ ክችክቺስ፣ ፍትኔትስስታ ቱስታው አንቤብስትስ አንቤፓን።

አጉዊስ ቲንታኻኪ፣

ሱቖስ ቲንታኻኪ፣

አኒያኽ ኪታኻኪ፣

አዴር ግርቦ ዬኪ።

ኮሉ ቢሪ ቼምባ፣

ጃሪ ቢሪ ቼምባ፣

ታስ ብቲ ቼምባ።

ይታላ ቢሪ፣

ይታላ ቢሪ፣

እሩብቴስ ኪሪ።

ኣራ ኣኾሳኽ ይታ፡

ኣያ ቢሪ ኩምታ፣

ኣያ ቢሪ ኩምታ፣

ዋርካካ ካሜንታ፣

ኩላኪላኽ ካሜንታ

ታምባንኩዌኽ ኣሜታ።

ይታላ ቢሪ፣ ይታላ ቢሪ

እሩብቴስ ኪሪ

ችችፍትስ ኪሪ።

3.3.4 ፃፊኾ

ስንኞ ፃፊኾ

ዳንጉትኹንኩሳ ኣኼርካዋ ምኽትኾፃማ ስንኞ ፃፊኾ

1. ሲፋንኩ ግትምኩ ስንኽካዋ ሳንዱካኻዳ እይስቱንኩ ኣኼርካዬስ ጐሌልትካ ምኽትኾኺካማ ፃፋን።

ዴስፃላ አሬ ይታውላ	እናካ እያሲ	እልል እናና
ካፅኾ ኑና	ይንቴኽ ይጉኽጊ	ኣሜላ ፋዊ

ምስሊስ፡-

ኺካታላ ያና ይታላ፣

እንትካ ----------።

ክችክቺስ ፃፊስታኒ

ኺካ ታላ ያና ይታላ፣

እንትካ ዴስ ፃላ አሬ ይታውላ።

በ. ኺካካ ቲንቱኻ ኑና፣

ቻቤልንስ ----------።

ከ. ይውኪ እምስታት ችብሲ፣

እጁዋኽ ----------።

ኸ. ሻቻን መራኽ ውላጊ

ፋቱኒ ----------።

ቨ. ቂኻራካ ብርችቆ

ሺዬስ እንዳር ----------።

ሰ. ቂኻ ያንጃ ሞኔና፣

ኣደልስትኹ ----------።

2. ሴኔፎ ግባሮስታ ኩሚቹ ግባሮ ካንትኹስ እምፕሎ ዋኾ እንፅኼንቶ ፌያፌይቻፃንኩ ግትሞካዋ ፃፊካማ ዲግሳን።

3. ካሉ ግትም ፅንታ ሊሊትችንኩ ማቤራውካ አኼንካዳ ማቤራቕስ እያውሳ ትክሞ ቱክሌልቻቂካማ ላኃ ቱንዝካስ ፃፊካማ ዲግሳን።

3.3.5 ሰዋስው

ጊዙ ግሳ ጊሊፂ

1. እንት ክንትፃንት እያኑ ግሳ ጊሊፂው ኽይትቻቂስታ ምሳሊ ስሬታስ እዝባሮ ቱኬምስቲካማ ሹኻ ዲብቱርትካዋ፤ ብሳልሜ ቱኬምስቲካማ ዬሜካ ሹኻ ዲብቱርትካዋ ፃፊካማ ካንትፃን።

ምሳሊስ፡- 1. ጉዳ ያኻኒ(ጌርክሻዳ) ክምካዋ አኾ ዝቕፅኃ ብና ጌሙኻ።

2. ቻ/ቻዬስቻ እምፕልታ ሜፃፍቻና ቱናና አንቤብንስ።

2. ፌይፂኑ ፉሪ ጊዛዳ (ክዳሚስስታ አድጉዊስ) ስግልዬስ ክሞኺስታ እንፃኽስቲንኩሳ ቱግባርካዋ አኹኪ ዔውቱንኩሳ ዔውካዋ ቤዬራ ሲፌ ማንዲካማስታ ጊዙ ግሳ ጌሌፅካዋ ቱኬምስቲካማ አንኮ ዲብቱርትካዋ ፃፋን።

ፋንቲቲ 4 ዝቤናዊ እርሺ

4.1.1 ቹኒትኻ

ዕኻራዋ ስኹዕኻ

ሲፋንኩ ካስካዋ ዕፌቶ ቹኒትኻደስ ፍና እንት አዔብካሊ ኩስኻቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ዕኻራደስ አግዕናው ቱኬማው ምርት እንዳርማይ?

ከ. ዕኻራ ጋርጌ ሲሬው ስፍሪ ዳርማ ዳርማዳይ?

ኸ. ዕኻራደስ አግዕናውሳ ምርቶ ሌጌዕኻስ እንዳራ ዔውኻ ፋይዔ?

ሲፋንኩ ካስካዋ ቹኒቲኑ ፅፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ይቶፒያኻዳ ዝቤኑ አንኪሚዳ ትኩትኹ ፅኻራዋ ስኽስኾ እንፅኺ ጀሜርስትኹ ውኻ አሜታ ያኻ?

ከ. ዝቤናዊ አንኪሚ እያኩሳ ትክምካዋ ዛራዛርትካማ ዲብቴርትካዋ እንፃኽስታን።

ኸ. ዝቤናዊ አንኪሚስ ቴኬምስታንኩ ፅኻራ ስኽፃንትካው ሚንቹት ባይሉ አንኪሜ ቴኬምስታንኩዶስ ዳርማስ ሊሊትታን?

ቨ. ፅኻራ ኃርጊዶስ ድምክና እንዳራ ይቴ?

4.1.2 አንቤብኾ

ዝቤናዊ እርሺ

ሲፋንኩ ካስካዳ ፅፌቶ አንቤብኾዶስ ፍና አዔብካሊ ኩስኾቴካማ ዙርዌ ካልስ ድቹዋን።

በ.ዝቤናዊ እርሺ ባይሉ እርሺዶስ እንዳርማስ ሊሊትቴ?

ከ. እርሺ ንኾ ዳራ ንኺይ?

ኸ. እርሺ ዳርካ ዳርካስ አሬስስቴ?

ሲፋውሳ ፅፌቶ ድምፆ እንኮክዔኑላ አንቤብትካማጊ ፅፌታኻዳ ካሲስቴንኩሳ ካስካዋ ዙርዋን።

ዝቤናዊ እርሺ

ዝቤናዊ እርሺ ምርትካዋ ሌጌፅኻስ ዝቤኑሳ ቴክኖሎጂ፣ ቴክኒክካዋስታ ሳይንሶ ቴኬምስትኻስ ቴግባርዳ እሼው ግብርኒያኽ። ኻንኩሳ ንሴስካዋ፣ አሴ፣ ዶርካዋ፣ ትክልትካዋ፣ ሴብልካዋስታ ዌጌርኹንኩሳ ምግብስ፣ ስይስ፣ ይዎትስ ፋይዛንትካ ያኹንኩ ዲብካጊ ግብርኒኩ ምርትካዳ ስርቱኼኽ።

ግብርኒ አቚያሱ ስልታኒው ልግሳስ ኽሳንቴ ታምቦ ዌዋዊያኽ። ኢንዱስትሪው አቢዎትዴስ ፍና አቕ ሜንኽካ ኻፋይካዋ ግብርኒዳ ስርቴካማ አግፃሺና፤ ያኼስን እሊውሳ ጌሌሎ ካንትኹስኩዊ አቕት እላቲኩ አኽኻስ ባይሉ ግብርኒውሳ ሴሎ ቴኬምስትካማ አግፃኑ ምርት ማልኻ ልቓ እሺኾ።

ናካኩዊ ዲብ ኪስስታ። ግብርኒኩስታ እርሺው ቴክኖሎጂው ልማት አሬሳቻንትካውሳ ምርቶ ማልኻ ሌጌፃ። ናኪኒ ዝቤንዳ ትክምዳ እሺንኩ ሊሊትችንኩ ዝቤኑ እርሺኩ ሴልካ ግብርኒው ልማት፣ ላሳላስፃማ አሬስኻ፣ ኦርጋኒኩ አሉምዊ፣ ሜንቾ ጊዞ እጀው እርሺ እ.እ.ኮ ቴኬምስትኻ አሬሳቻንትካ ናካ ኻውሳ ምርቶ አሌሙ ጌቤልዳ ጀውኻስስታ ዎይኻስ ካሊፅካ። ኾንታድዊ ናይትሮጅን፣ ሜካናይዝሽኑ እርሺ፣ ሮክ ፎስፌቶ ቴኬምስትካማ ኾንትካዋ ድፅኻ ሴብሉ ምርት ማልኻ ዴሜካታ እርዳታ። ሩዝ፣ ስንዳይ፣ ሹምቢ እ.እ.ኮ ኮንኩ አሪኩ ምርትካዳ አምሉውሳ ኪሴ ፊያፊይኻዌካ።

***ኽታዊኔ አሬሳቻንትካው ግብርኒውሳ ዴሶስታ ዝቤናዌ ግብርኒውሳ ቴግባሮ ካንትኻዌኒ እንዳራ ዌጌሬ?**

እንዴስ ፍና አሬሳቻንትካ ብቴ ግሽኻስ አሜሬታሺና፤ ናኪኒ ጊዝዳኩዊ ትራክተሮ ዌጌርኹንኩ ዝቤንኩሳ ሜሳርካዋ ቴኬምስትኾ እድል ዝኮ፤ አሌቜትችንኩ አሉምፅካዋስታ ኬፍንኹሳ ምርቶ አግፅፃንኩ ጉላልካ ዜርካዋ ቴኬምስትኻስ እርሺው ምርት ማልኻ ዴሜካታ ያኽስቴ። እንአጌራውኪ ያካ አሌሙ ዝቡ ቼፍ ማልኻ ዴሜካማጊ ያኽኻስ ግብርኒዳ ስርታንኩ ምርትካ ድምክኒስ ፋይዛና። እንኺስኪ ፍታን ዝቡ ቼፍዳ ስርታማ ድምክኔ ምርቶ አግፅኻስ ዝቤናዊ እርሺ ግዲያኽ።

1. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አንቤብቱኑ ፅፌት ስሬታስ ዙርዌ ፁፍስ እያን።

   በ. ስይስ አጌላጌላንኩ ግብርኒኩሳ ምርትካዋ ጌሌዛን።

   ከ. ሜካናይዜሽኑ እርሺ ኬሸኹሳ ምርቶ አግፅኻስ ዋትኻይ ቴኬማው?

   ኸ. ኾንታድፅካዋ ቴኬምስትኻ ምርቶ ዋትኻ ሌጌፅኻስ ካሊዌ?

ቨ. ጉላሌ ዜሮ ቱኬምስትሻ ንሻ ዳራ ንሻይ?

ሰ. ዝቡ ቼፍ ዴሜክሻስታ ሚንቾ ምርቶ አግዕሻዳ ዝክኹ ታምትኚ ዳርማይ?

ሸ. ዕፈቱሳ እንዕኼንቶ እምፕል ዲብቴርትስ ዛፊካማ ካንትዛን።

2. ሲፋው ቲራግድሚዳ አንቤብቱኑ ዕፈት ስሬታስ ባይሉስታ ዝቤናዊው እርሺውሳ ሜሴሴልኼስታ ሊሊትቶ ዛራዛራን።

ሜሴሴልኺ	ሊሊትት	
	ባይሉ አኹኪ ኽታዊኒ እርሺ	ዝቤናዊ እርሺ
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

4.1.3 ካልካ

ካንትሻዛንቲ ቱንዚ

ሲፋንኩ ካልካስስታ ካልኩፕካስ ኽዮ ይቱኒዴስ ፋሌንጋ ይቱኑሳ ኽዮ ካንትዛውሳ ዲብቴርቶ ዛፊካማ ካንትዛን።

በ. ቴግባር	ቨ. አሉምቲ	ለ. ጉላልካ
ከ. ቻኻጎኽካዋ፣	ሰ. አሬሳቻንትካ	አ. ሚቲ
ኸ. ኃፋይካዋ	ሸ. ኾንታድቲ	ገ. ሜጌባ

4.1.4 ዛፊሻ

ካንትሻዛንቲ ቱንዚ

ጃላዳ አንቤባማ እርዳትስትሻ ቼፍ 2ዳ እንዛኽስቲኑ ቲራግድሚ ስሬታስ ዝቤናዊስታ ባይላዊ እርሺውሳ ሊሊትቶ ካንትሻዛንቲ ቱንዚስ ዛፊካማ ካንትዛን።

4.1.5 ዙሚኻ

“ዝቤናዊ እርሺ” ናውሳ ዕፈቶ አንቤብትካማ እርዳትስቲኑ ስሬታስ ባይሱሳ እርሼስታ ዝቤናዊ እርሼ ዎደዴርኻዊካማ ሊሊትቶ እንቱው እስቲስ ቤናኻዳ ጅይካማጊ ዙሚስ ዲግሳን።

4.2.1 ቹኒትኻ

አለምዊ

ሲፍካማ እይስቱንኩ ካስካስ ዕፈቶ ቹኒትኻዴስ ፍና ኩስኻቴካማ ካልስ ዙርዊን።

በ. አቺያ ፋያው ላካሳ ምርቶ አግዕኻስ እንዳራ ዔውኻ እይስታውሳይ ዔጌሬ?

ከ. ቴፈትሩው አሉምዊ ዳርማይ? ናው ካሲዳ ኬችስ ኩስኻቴካማ ታምቢኑሳ አሳቦ ቤንዳ ዲግሳን።

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲኑ ዕፈት ስሬታስ ክችክቺ ያኹክሳ “ውን” ክችክቺ ያኻያሱሳ “አሱ” ኒካማ ዙርዊን። ምክንያቶኪላ ቹኒቲኑ ዕፈትዴስ ጌሌዊን።

በ. ቴፈትሩው አሉምዊ ኬሜካልዴስ አሜሬትስቴ።

ከ. ሜጌብኻስታ አንኬቤኬብኻ እይስታው ኽብዊዴስኪቻ ትክልቴኽ።

ኸ. ይዎት ዝክኹ ዲብ ክራማ ፌሬሱስ ቴፈትሩው አሉምዊ ፈቴርስቴ።

ቨ. ዕፈታኻዳ ማኪናው ጎማስ ሜሴልስትኹ ልግሱ ኡደቴኽ።

ሰ. ኡደት ኬውኻቲታ ልግስ ፈሬሬስኺሊ ክችኻታ ዔውኻ ማንዲስቴ።

ሸ. ቴፈትሩውሳ ሚንዛኖ ማንዲኻስ ቴፈትሩውሳ አሉምዌ ቴኬምስትኻ ፋይዌ።

4.2.2 አንቤብኻ

ኬቴመ እርሺ

ሲፋንኩ ካልካስ ዕፈቶ አንቤብኻዴስ ፍና ኬችስ ኩስኻቴካማ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ግብርኒ ኬቴምዳ ዋትኻ ቴግባርዳ እሼውሳይ ዔጌሬ?

ከ. ኬቴመ ግብርኒዳ እንዛኽስስታንኩ ዋታኮንኩ እንዕኽካዋ ዔጌሬ?

ሲፋውሳ ፅፈቶ አሻኽቱስ አንቤብትካማጊ ፅፈታኻዳ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዔ እያን።

ኬቱሙ እርሺ

ኬቱሙ እርሺ ኬቱምዳ አኹኪ ዙራሙሪዳ ምግቦ ሊሚፅኻ፣ ኬኔቤርኻፅኻስታ ሴሬችኻፅኽ ቴግባሪያኽ። ድምክኒስኪ ክምካዋ ሩብፅኼ፣ አኹውሳ ልማቶ፣ አግሮካዌና፣ ፅኻራዋ ስኽፅኼስታ ትክልትካውሳ እርሼ እሚኻስ ካላዊያኽ።

ትክልትካው ልማት ኬቱምዳ ሊሊትኻኹ ዳድስ ኬዌንስትኻስ ካሌ። ማቤራቹ ትክልትካው ስፍሪታ፣ ኬቱሙ እርሺታ፣ አኹስታ አኹው ሀይድሮፓኒክስ እንፅኺ ቱርታታ፣ ዝኩንኩሳ ዲብካዋ እሜዊያኽ። ትክልትካዋ ኻኑ ፍንፍኒዳ፣ ኻን እንግራስታ ዝንቡዳ ሊሚፅኻስ ካላና። አክኻ እምዒ፣ ዎሌጂ ጎማ፣ ቤርሜል፣ ትክምዳ እሼቲው ባልዲ፣ ቻም፣ አኾዝቾዒ ጊንዲ፣ ሜስኮቱ ሳንክስታ ዔጌርችንኩ ዲብካ ምግብኩ ሴብልካዋ፣ ኩፓኩፕካዋስታ ቴክልካዋ፣ አኹኪ አቢቤ ሊሚፅኻስ አጌላጋላዊያኽ።

ኬቱሙ ትክልትካው ልማት ኬቱምዳ ዝኮንትካውሳ ማቤራዌስታ ይኮኖሚውሳ ዙራሙሬ ጁትኻፅኻስ እርዳቱ። ኻናቹ ምግቡሳ ዋስትኔ ቼሜትኻፅኻስ ውቴት ዝኩኽ ቲኪፃጋውሳ ታምቦ ፃያስኩኽ ሴል ያኻማ አግስቱ። ኬቱሙ እርሺው ስርት ባይሉ ሴብሉ እርሺያኽ። ያኼስጉ ኬቱሙ እሳንትኻሊስታ ኬቱሜኑ ሚንቺትሊ ኬቱሙ ትክልቲው ልማት ካስኻኻኒ ምግቡ ፋይ ዋኽትኻኻስ ሳኪትኾኹ ዳዲያኽ። ሴብሉ ልማት ጌዔርዳ ይቢቺዳ እንፃኽስስቱ ናው ባይሉሳ ካንቱ ኬቱምስጊ ካይኻፅኹያኽ።

(አጋዘን ቁጥር 20፡1997 የከተማ ግብርና ናውዴስ አውኺሾ ቶሬጌምስታማ ካፅስትኹ)

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ፅፈት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ጌዊሩ ዙራሙሪዳ ቴግባርዳ እሼው ኬቴምዳኩዊ ቹጌርዛው ግብርኒው አይኔት ዝኮማ? ምክኔትስ ኽይትኞዛን።

ከ. ትክልትካው ልማት ኬቴምዳ ዋትኃይ ቴግባርዳ እሼው?

ኸ. ኬቴሙ እርሺው ጉሽዊ አኹኪ ስርት ባይሉ እርሺያኽ እስቱስ እንዳር ንኚይ? ዋትኃ ታምትኃን?

ቨ. ኬቴምዳስታ ጌዊሩ እርሺዳ ዝክኹ ሊሊትት ዳርማይ?

ሰ. ኬቴሙ ግብርኒ ኬቴምኩ አቆ ይኮኖሚስ ጁትኞፅኞ ንኞ ዳራ ንኚይ?

ሸ. ኬቴሙ ግብርኒ ኞን አቑሳ ዋስትኔ ቹሜትኞዛው ዋትኃይ?

4.2.3 ካልካ

ሲፋንኩ ካልካስስታ ካልኩኽካስ ፅፈት ስሬታስ ኽዮ እይቱኒዶስ ፋሌንጋ እይቱኑ ኽይስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትዛን።

ቴ.ቹ	ካል/ካልኩፓ	ኽይ	ዲብቴርት
1	ሊሚፅኞ		
2	ቴርስኞ		
3	ሴብል		
4	ስርት		
5	ኡደት		
6	ዛቢትኞኞ		
7	ኬውቼ		
8	ዙርዛማ		
9	ዋስትኒ		
10	እምዊ		

4.2.4 ግፊሻ

ቱንዚ

ሲፋንኩሳ ዲብቴርትካዋ ቤዶራሲፊስ ቴርስቱኒዶስ ፋሌንጋ እምትሻፃንትካ ካልካዋ ቲኪምስቲካ አቺትሻፂካማ ቱንዜ ፃፋን።

በ. ዝኮኑ ኬቴመ ሻንው እፃኻ ጌፂሩሳላካ ጋቲው ያኹኒውላ አክኽካዳ አሉምትኹሳ ኽብፂ ዋኽፂታ ሻንው ዙሪዳ ዳራዳርትኾ።

ከ. ትክልቴ ጎርዶስ ዶፍታኹያታጊ ጌፂሮ ዜኔግታታ ዶስቲስታኼታ ዝኩኾ ጀሜርትኾ።

ኸ.ኽራ ቾታብልሊ ኬቴማ ትይኹዊ ዋልታንቲ ቤንቲ ክንታንታ ታኻታኽ።

ቨ. ኬቴማ ትይስ ጌፂርዳ ዶስትኹ እምሚ፣ ኾሺ፣ ኟርጊ፣ ካኒኩፓ ትክላሊስ ጌፂሩ ቴፌትሩጊ ናፌክኾ።

4.2.5 ሰዋስው

ጊዙ ግሳ ጊሊፂ

1. ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻዶስ ጊዙ ግሳጌሌፅካዋ ጎሌልትካማ ፍሻን።

በ. ታኼስ ናካ ክንቲፃና ካታያሱ ዳርማይ?

ከ. ክንታንትካ እይስትኹሳ ፕሮጀክቶ ጊዛያስ ፃንኩትስ ዊዱና።

ኸ. ናካ ፃሪትኟማ እንፃኽስትፃ ቾ ዶስቲስ ዝኩፃስ ካሊፂ።

ቨ. ፃሺ እምቢቲካማ ናቴ አዋን!

ሰ. ፃሺሳኺስታ ማኪናዋ ማንዶታጊማ?

ሸ. ፋሌንጋ ሜፃፍፃናዳ ታምትፃኔስ።

2.እንዶስ ኩክራ ዲጉንኩ ካልካ ትኬካማስታ አንቼካማ አንቤብስታኒስ እያኑሳ ኽዮ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

በ. ዝኬ ከ. ዋካ ኸ. ኩሪ ቨ. ብራው

4.3.1 ዙሚኛ

ዝቤናዊ እርሼ ካንትኹስ ፋቱኑ ኃሪስ ላኃ ዳኪክካ ላካስ ቤናኻዳ ዙሜ ዲግሳን።

4.3.2 አንቤብኛ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ካስካስ ፅፌቶ አንቤብኛዬስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ቡኑ ቴክል ዋትኃስታ ዋኒ ቴኬልስታኒ ጉዶ ምርቶ እዬ ኒካማ አሴብታን?

ከ. ቡኑ ቴክል እንክብካቤ ፋያውሳ ዌጌሬማ? ዋ?

ሲፋውሳ ፅፌቶ ድምፆ እንኮኽዌኑላ አንቤብትካማጊ አግዊንኩሳ ካስካዋ ዙርዋን።

ቡን ትክላ

ቡኑ ቴክል ጂሚሬ ቴክልካው ሜንዬብዳ ዜርስቱስኪ ያኻ ፋሌንጋ ኑሩው ስፍሪዳ ቴኬልስቱስ ቴኬልስትኾሳ ሊሊቴ ትቤቦ ሲፍኼ ፋያዊኽ። እምፕልካ እምፕልካ አቾ እንኺሶ ዜኔግካማ ያኼስ ቴንኬክስታኑላ ይጉዊካማ ቡኑሳ ቹዋ ስሮ ኩታ ጃላዬስ ኩክራ ቱዋቲታስታ ኬትናማ ሌጌሳቲታ ቹምዬድቻዌካማ ቴኬላና። እንስ ጁኽሳ ቡኑ ቴክል ሌጌሳው ጉዝማ ስር ይሴንቶ አግፅኻስስታ ኩክራ ጌማ ቱዋማ ልግሶ ማንዲቻስ ዳላውሳ አይሎ አግዳውላ ይጉዋማ እንፁታማ ይጉዊ። ቡኑ ቴክል ዜርስቱኽ ስፍሪዬስ ኹሉቺፋው ስፍሪሾ ፌያፌይኾስ ቴንኬክስትኼ ካንትኹስ ሲፋንኩሳ ሴልካዋ አኹኪ ዬንብካዋ ትንካኪስ ቴኬምስትኻ ቡኑ ምርቱሳ ውቴቶ ሚንቺሴ።

***ቡን ቴኬልስታው ብቲው እንጅኩዊ እንዳራ ዌጌርኻ ዝኮ?**

ኩክሪስቲ ያኻያሱ ፅሊ ኩር ዝኩኽሳ ውታኼ ጎሌልኻ ፋይዌ። ቡኑ ቲኪልዊ ስፍሪዳ አግስታው ኩክሪስቲ ቡን እንጃማ ሌኬምስታው ጉዝማ ብቲዳ ንፋስ ድርብኹሳ ኩሪ ዌሬጋማ ካዓቲታ ዌዋዊኽ። አሬስስታ ያቓያሱ አኹ ፅጋት ብቲ ቡኖ እሳንፅኻስ አጌላጌላው አሉም ኽብዊ ዝክኹ አኽኻስ ሜኔዌርስትኹ አኹ ኮዊስትኹ ፅጋት ብቲዳ ቴኬልስቱኒ ውቴት ማልኃ ኬፍንኹዊኽ። ካዊን ኮዊስቱስ ኽሳንትካ ካንካዋ ኮዊኻ ፋይዓላኽ። ምክንያትኪ ቡኑ ቴክልስ ሜንዳ ያኼካማ ቴኬማንኩ አኽኻሴኽ።

***ቡኑ ትክልቲስ አሬስስታ ያቒው ብቲ ጎሌልስታው እንዳርማስታ ያኽኼይ እርዳትስቲኑ?**

ቡኑ ቴክል ቴኬልስታው ስፍሪ ጎሌልስቱኒዳስ ፋሌንጋ እምፕል ጁዊ ዳዳ ምልኻት ዌውሳታማ ሲዚፅካ አኹ ዋልቲፅካ ሜትሩ እቺትዳ ችካል ቴኬልስቴ። ጁዓ ያኹኽ ዳዳ ታምብስታኒ እንሱ አኺኒስ ላኃንቲ ቴርት ጀሜርስቴ። አንዶስኪ ሲባጎ ቴኬምስታማ ላኃ ሜትሩስታ ኪንዶስ አኹ ሹኻ ፌዔምስቲኒዶስ ፋሌንጋ ዜር ዜርስታው ፍር 40 ሳ.ሜ እቺትስስታ 60 ሳ.ሜ ኻልትሰ ግሸስቴ። ግሸስትኹ ፍርዳ ጎሌልስትኹ ቡኑሳ ዜሮ ቾብዶስ ፋላፋላ ፍሸማ እኽቲኒ ሳሲ ሴይዚስ ሾፌንስቱታ ፍርዳ እንኩሩኒዶስ ፋሌንጋ ልቾ ኽብዔ ዔዋማ ሾፌንኻያኽ። ቡን ዜርስቱኽሳ ስፍሬ አዊ ካግሳቲታ ክራሬ ሴይፅኻ ፋይዔ። እሪ ኬውኻዓውላ እሩኒ ዜርስትኹ ቡን ሲዚፅካ ጌርካዶስ ፋሌንጋ ዋጌ። ዋጉኽ ቡን አሜቶ ዋኽምባኺስታ አዊ ካግሳቲታ ማንዲኻ ፋይዓዊኽ። አሜትዶስ ፋሌንጋኪ አዊ ያግዓታ ዔውኻ ቱስቴ።

ቡኑ ቴክሉ ስር ይሳማ አኽሾ ጉድኃ ቱዋማጊ ካሳታ ቡን ቴኬልስትኹ ፍር ኽምቢ ኹሉቺፋ ብስቲ ያኽኻ ፋይዔ። ቴኬልስትኹ ሹኻ ኣሜታስ ቡኑ ቴክል እምፕሎ ሜትሮ ላኬው ያኹስ ጀሜሬ ዶስዓውሳ ኩፔ እየ። ቡን ቴኬልስትኹ ዙሪዳ ዝክኹ ክይ አኹ ክራሪ አዔድስታማ ፅንኩት ስፍሪ አኽኻ ፋይዓዊኽ።

(አግፅዒ ፡- አማኻርኺ 7ንቲ ቤን (1983 አ.ም) ናውዶስ ፅፌትስ አሜቻታ ያኻ ካፅስታማ ቶሬጌምስትኹ።)

ሲፋንኩሳ ካስካዋ አንቤብቱኑ ፅፌት ስሬታስ ውፍስ ዙርዓን።

በ. ቡኑ ቴክል ምርቱሳ ውቴቶ ሚንቺስኻስ እንዳር ዔውስትኻ ፋይዔ?

ከ. ፅፌትዶስ አግዒኑ ንባር ስሬታስ ቡኑ ቴክሉ ስር ይሳማ አኽሾ ካሳታ እንዳር ዔውስትኻ ፋይዔ?

ኸ. ቡኑ ቴክል ቴኬልኻኺውሳ ትቤቦ ፋያው ዳርማስታይ?

ቨ. ቡኑሳ ትክሊቴ ጂሚሬ ስፍሪዶስ እሊውሾ ፌያሬይኻፅኑስ ትንካኬ ፋያው ዳርማይ?

ሰ. ቡን ቴኬልስታው ስፍሪ ማልኃ ኩክሪስቲ ያኽኻ ፋይዓላ። ዋ?

ሸ. ቡኑ ቴክልስ እስታማ እሊውሳ ካኔ ሜኔዔርኻ ዋትኃይ ካንትስቴ?

ለ. ቡኑ ትክልቲ ቴኬልስቱስ 40ዶስ 60 ሜትሮኺስታ ዝክኹሳ እቺቶ ፋይዓው ዳርማይ?

አ. ቡን ዜርስቱስ ስፍሪዳ ክራሬ ሴይዓኑ ዳርማስታይ?

ገ. አንቤብቱኑ ፅፌትዶስ እንዳራይ እርዳትስቲን?

4.3.3 ካልካ

ሲፋንኩ ካልካስ ፅፌት ስሬታስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

በ. ጌማታ ቨ. ፅጋት ለ. ሲባጉ

ከ. ኩር ሰ. ኮሚኝ

ኸ. ኩሪ ሸ. ጁዒ

ኬሌቴፍኝፃማ አንቤብኝ

ኒቹዚ ናውሳ ፅፌቶ ፌይኹ ጊዝዳ ክንቲኑ ኬሌቴፍኝፃማ አንቤብኹሳ ሜሜሬ ሲፍትካማ ኬሌቴፍኝዒካማ አንቤፓን።

ኒቹዚ

ሳይንቲስትካ ቹሜትኝፀኑውስታጊ ኒቹዚኩ ዜርካ ሊሊትኹክ ማሊፊስስታ ሚንቺትስ አግስታና። ሚንችካ መላሌ ማሊፌ ፃይካ። ፓው ማሊፊስታ ልኪቲ ፓ ዜራው አይኔትታጊ ዎሴንስቴ። ኔቹዝካ 3-10 ሚሊ ሜትራኺስታ ያኻው አካሉሳ ሌጌሴምቶ ፃይካ። ሚንቻንኩ ፃርክካክ። እምፕልካ እምፕልካው አካል ዋርቾው ዒዒፊስ ሾፌንስትኹያክ። እሊኩ ንፍሳትካዶስ ሊሊትስ አቾፃው ቹዋ ፓሪው ማሊፌክ። መትመቴ ሳኖ ፃይካ። ፓጂሱ ኽምቢ መትመቲ ሳኑ ዊድዊዲዳ አግስቴ። ኔቹዝካ ሊሊትኹንኩሳ ቴክሌልካዋ፣ ሴብልካዋስታ አሬ እዒ ድማዳ ሜጌብስታና። እምፕልካ እምፕልካ ኔቹዝካ ሊሊትኹንኩ ሴብልካስ ማልፓ ቹጌርፅካክ።

እኒ ኔቹዝካው ዜርካዶስ ግብርኒው ዜርፍዳ ማልፓ ቹጌርፅካስታ ድፃንትካ ስንዳይኩ ኔቹዝካክ። ስንዳይኩ ኔቹዝካ ዋክስ ዋኾ ቡና ዔጌርካክ። ፓው ሌጌሴምት አንኩዋ ሚሊ ሚትራክ። ዶስስ ፃርክካ ኔቹዝካ እስትካማ እቹስታና። ብር ንኹ ካላላ። ኩፑኽ ሴብሉ ምርትዳ ኬፍ ንኹሳ ጉዳቶ ታምፃና። ኽሳንትካ ስንዳይኩ ኔቹዝካ ላፓ አርፋሳኺስታ ይዎትስ እጂና። ኹና ኔቹዛ 200 እንኩላልካዋ እንኩላልቴ።

(አግፅዒ፡- በኩር ጋዜጣ 22ኛ ዓመት ቁጥር 4 መስከረም 22/2010 እትሜት ፍን 27 ዶስ አውኺሾ ቶሬጌምስታማ ካፅስትኹ)

4.3.4 ፃፊሻ

ጃላዳ 4.3.2ዳ ዲግኹሳ ፅፌቶ እምፕል ቱንዚስ ደዶፆስትካ ፃፊካማ እንት አዔብካሊ ኪስፆትካማ አንቤብትካማጊ ጋማጋምጃን።

4.3.5 ሰዋስው

ጊዙ ግሳ ጊሊዒ

እንዶስ ፍናስኩ ፋንቴትካኻዳስታ ክንቲኩ ቤንካኻዳ ጊዙ ግሳ ጊሊዔ ካንትኹስ ሊሊትኾንኩ ኮንኪኩሳ ቴግባርካዋ እንፃክስቲካ። ፖሺኪ ጉሪጃስ ኹርዒዶስ ጅያኒስ ጀሜርትካማ ክንቲፆና ካቲኒምባ ዔውታንኩሳ ዔውካዋ ካንትኹስ ጊዙ ግሳ ጊሊዔ ቱኬምስቲካማ አንኮ ዲብቴርትካዋ ፃፋን። አንዶስኪ እኒጃ ዲብቴርትካዋ ሳቢትፆዒካማ እምፕሎ ቱንዜ ፃፋን።

ሩንቲቲ 5

ቱሪዝም

5.1.1 ቹኒትኛ

ትስኪ ፎፎቲ

ሲፋንኩ ካስካስ ክንትዓንቲ/ታስ ሜካስ አንቤብስታያውሳ ፅፈቶ ቹኒትኛዬስ ፍና ኬችስ ኩስኛቴካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ቱሪዝም ንኛ እንዳር ንኺይ?

ከ. ፎፎትካ አግስታኑሳ ስፍሬ አኹኪ ዙራሙሬ ካንቴካ ታቹካማ? ዋሼንካ ፎፎትካዋ ካንቲካ ታቹካ?

ኸ. ቱሪዝምዬስ አግስታው ትክም ዝኮማ? ዳርማ ዳርማይ?

እንት ክንትዋንት አንቤብካያኑሳ ፅፌቶ ቹኒቲኒዬስ ፋሌንጋ ሲፋንኩ ካስካስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ትስኪ ፎፎቲ ዋዳ አግስቱ?

ከ. ትስኪ ፎፎቲ ዋትኃይ ፌቱርስታው?

ኸ. ትስኪ ፎፎቲዳ ፌቱርስታንኩ ሊሊትካ ኬሴትስትካ እንዳርካ እንዳርካይ?

ቨ. ትስኪው ፎፎቲ ችኽዳስታ ሳኑዳ ካንትዋውሳ ሊሊትቶ ጌሌዋን።

ሰ. ትስኬ ፎፎቴ ፌቱራንኩ ብንካ ዋታኮው ዳብዚስ ይንታኑ?

ሸ. ሳኑዋ አኹው ልኩቲ ኬኬታው ዳርማስታይ?

5.1.2 አንቤብኛ

ቱሪዝምኩ አይኔትካ

1. ሲፋንኩ ካልካውሳ ኽዮ ፅፌቶ አንቤብኛዬስ ፍና ካልስ ዙርዌ ድኞን።

   አርኪዎሎጂ

   ፓሌንቶሎጂ

   ሴባስቶፖል

2. እንአጌራኻዳ አግስታንኩ ታቜንኩ ጎቤናንቶ ጉሳንትካ ስፍርካ አጂይ? ዋዳ ዋዳ አግስታን?

ሲፋውሳ ፅፌቶ ድምፆ እንኮኽዌኑላ አንቤፓን።

ቱሪዝምኩ አይኔትካ

ቱሪዝም ሜንችካ ዜርፍካዋ ዓያ። እኒኃ ክቻዬስ ቴፌትሩ ቱሪዝም፣ ቴጌቤርስታንቲ ባይሉ ቱሪዝም፣ ግብርኒው ቱሪዝም፣ ታሪካዊ ቱሪዝም፣ ቲኑስታ ዬክቱ ቱሪዝም፣ እክምኒው ቱሪዝም፣ አይማኖቱ ቱሪዝም፣ ስፖርቱ ቱሪዝምስታ ሳይንሳዊ ቱሪዝሞ ዌጌርችንኩ ያኻኒስ ታሪካዊ ቱሪዝሙሳ ዜርፎ ዝርዝርስ ካንትኔ።

ታሪካዊ ቱሪዝም እስታው ሊሊት ኑንኩ ጉሳንኩ ስፍርካዋ፣ አውልትካዋ፣ ካኒዬስ፣ ቤርዬስ አኹኪ ካርኻዬስ ማሌፍስቱንኩ ማሌፋማሌፍካዋ፣ ትቤብኩ ግብርካዋ፣ ዝብኩ፣ ውታድርትኩ፣ አኹኪ አይማኖትኩ ታፍ ግብርካዋ፣ አርኪዎሎጂኩ

አግስትካዋ፣ መዚዬምካዋስታ ፓላንቶሎጂኩ ስፍርካዋ ጎቤንች አኺኒያኽ።

እንአጌራዳ ሚዪኩ አግዕዕካ አኽኻስኪ ያኻ እንአጌራሳ እቑዕኻስ ካሉንኩ ሜንችካ አጌርኩሳኪ ያኻ ባርኾቻስኩሳ ጎቤናንትካዋ ጉሳንኩ ታሪካውካ ቱሪዝምኩ ስፍርካዬስ ቲስ አባዊው ፎፎቲ፣ ሊሊትችንኩ አይክካስታ ባርካ፣ አድዋ፣ ፓርክካ፣ አባዊው ዬዬክ፣ ሶፎሞር ዋሺ፣ ኤርታሌው ሳተጋሞራ፣ ዝልግሚ ሼሬንቾ እ.እ.ኮ ያኻኒስ አውልትካስታ ትቤብ ውቱትካ አኹኪ ማሌፋማሌፍካ ዬሜካ አክሱም አውልት፣ ፋሲሉ ግንብ፣ ሴባስቶፖሉ ሜድፍ፣ ላሊበላኩ ውክር ብሽታንካዋስታ እሊኩሳጊ ቱክሌልቻዛዊኽ። አርኪዎሎጂኩ አግስትካስታ ፓሌንቶሎጂኩ ስፍርካዬስኪ ሉሲ አኹኪ ድንክነሽ አግስቲኹ ስፍሪስታ ሊሊትችንኩ ኹንቱንካ ንሴስካውስታ ቱክልካው ይጉዊ አካል አግስቱንኩ ስፍርካ ታሪካዊ ቱሪዝሙ ዜርፍስ አቾስቱንኩ ያኼካማ አግስታና።

ትክላሊስ ታሪካውካኪ ያኼካ ዋሼንካኪ ቱሪዝምኩ አይኔትካ አግስታኑ ዙራሙሪስ አኹኪ አጌርስ ኬፍ ንኹ ሚዊ አግዕዕካ ያኼካማ አጌላጌላንኩስታ እንአጌራሳ አሌምስ አቾዛንኩ ድንጉልካ አብትካኽ።

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ጃላዳ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ቱሪዝምኩሳ ዜርፍካዋ ዛራዛራን።

ከ. አድዋ ጎቤንስታው እንዳር ታሪካዳ ጁኽሲይ?

ኸ. ዑፋኻዳ ዲጉንኩ ታሪካዊ ቱሪዝምካዬስ አቾግብርካ ያኹንኩሳ ዛራዛራን።

ቨ. ቱፌትሩክ ቱሪስትኩ ጉሳንትካዋ ዛራዛራን።

ሰ. ትቤቡ ግብሪኩ ጉሳንት ክቾዬስ ሹኻዋ ዛራዛራን።

ሸ. ቱሪስትካ አኹ ጎቤናንትካዬስ አግስታው ሚዊ ዳርማስ ቱኬሜ?

5.1.3 ካልካ

ካልካዋ ኔዜልቻ

ሲፋንኩ ካልካዬስ ሲፋ ክንዕልካዋ ፍሸትካማ ቹዋ ካሎስታ ክዕልካዋ ኃራኃራ ካንትዛን።

በ. ሚንቺት
ሰ. ባይልቄና
ከ. ቱሪስትካ
ሸ. እኹሚስቲ
ኸ. አይክካ
ለ. ኬፍቲኒ
ቨ. ማኺትካዋ
አ. እኹሚስ

5.1.4 ፃፊኛ

1. እንት ክንትፃንት እያኑ ታክስፒ ስፊታስ ሲፋንኩ ፈይኹ ጊዙ ግስካስ ዲብቴርቶ እንፃኽስቲካማ ካንትፃን።

   ምሳሊ፡- ሴትኾ

   እፊፃ ስካቄ ስዮ ሴትኾ።

   በ. ቹዑና
   ከ. ኬውኾ
   ኸ. ፈኬድትኾ
   ቨ. ፒኒስንኾ
   ሰ. ፃፊና
   ሸ. ፕሩኻ

2. እን አጌራኻዳ አግስታንኩ ቱሪዝምኩ ጉሳንትካይስ እምፕሎ ካፒካማ አቾ ካስቲካማ አኹኪ ፃፊስቱንኩ ንባርካይስ ካፒካማ እምፕሎ ቱንዜ ፃፊካማ ዲግሳን።

5.1.5 ዙሚቾ

ታቹንኩ ቱሪስትካስ ፍትኽፃ ያኽቾስ ካላውሳ ፍትሬቱ አኹኪ አቻግብሬ ማኺቴ ካንትኹስ ፓራ ፓራ ቴርቲካማ ቤናኻዳ ዙሜ ዲግሳን።

5.2.1 ቹኒትኻ

ጋምቤላስታ ነችሳር ቤራዊ ፓርክካ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፈቶ ቹኒትኻዶስ ፍና ኩስኻቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ጋምቤላስታ ነችሳር አጌራዊ ፓርክካዋ ካንትኹስ ታቹኑሳ ቤንስ ድቹዋን።

ከ. እኒ ፓርክካኻዳ ዳርካ ዳርካ ንሴስካ አግስታኑሳይ ዔጌራን?

እንት ክንትዛንት አንቤብካያኑሳ ዕፈቶ ቹኒቲካማጊ ካሲስቴኑሳ ካሴ ዙርዛን።

በ. ጋምቤላስታ ነች ሳር ቤራዊ ፓርክካዶስ አዲስ አበባስ ዲጋ ያኹኽ ዋሺኒይ?

ከ. ነች ሳር ቤራዊ ፓርክ ዋዳ ዙራሙሪዳይ አግስታው?

ኸ. ላንጊ ፓርክካዶስ ስርኩ ልማትካ ዋኽትኻይኑ ዋሺኒዳይ?

ቨ. ነች ሳር ቤራዊ ፓርካኻዳ ዝኩንኩ ቱሪስትኩ ጉሳንትካ ዳርካ ዳርካይ?

ሰ. ሊሊትኻችንኩ ቱሪስትኩ ጉሳንትካ እምፕል አጌርስ ዳራ ዳራ ትክሞ እያን?

ሸ. እምፕሎ ፓርኮ ጎቤንችሳ ድሎ አግዒኒ ዋታኮውሳ ቤዶራ ቱርትኻቼ ዔውታኑሳይ ዔጌሬ?።

5.2.2. አንቤብሻ

ሳሜን ካንካው ቤራዊ ፓርክ

“ሳሜን ካንካው አጌራዊ ፓርክ” ናው ኃሪስ ዲግሹሳ ፅፈቶ አንቤብሻዴስ ፍና እንቶጂሱሳ ቢዲሬ ኣቕቶ ስሬታ ዔውቴካማ ሲፋው ቲራግድሚዳ ጂሚሬ ዛንጌሮስታ ላኃንቱ ዛንጌሮ ዋኽትሻዛን።

ፓርኮ ካንታውስ ኣን እንዴስ ፍና አቓስኩክ ዲብካ	ፓርኮ ካንታውስ ኣቕኹ ፋታኩ ዲብካ	ፓርኮ ካንታውስ ሻሺ ኣቑክ ዲብካ
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-

ሰሜን ካንካው ቤራዊ ፓርክ

ሲፋውሳ ዕፌቶ አንቤብትካማጊ ጃላዳ ዲግኹ ቲራግድማኻዳ ሹኻንቱ ቲሬ ዛንጌሮ ዋክትቻፃን።

ሳሜን ካንው አጌራዊ ፓርክ አግስታው እንአጌራው ሳሜኑ ቤንስ አማኻሪ ክልላኻዳ ሳሜን ጎንዶር ቺዕቻጊ ዞንዳ ታሪካዋ ጎንዶር ኬቴማዶስ ሳሜን ምስራክሾ 120 ኪሎሜትራ እቺትስ ያኹስ ቻሺሱ ጊዝዳ ዳባርክ፣ አዲአርካይ፣ ጃናሞራ፣ በየዳስስታ ተለምት ዎሬድካኻዳ አግስታንኩ 38 ኬቤልካዋ ቴክሌልቻፃዊያኽ።

እን ፓርክ ሹኻ ብቲ ፍንትካው እንጅኩዊ ዝኩኽ ያኹስ ዜሬቾቴንካ ስፍርካ፣ ካንኩ ሴንሴሌትካስታ ኬፍቴንካ ዶሬኽ አኹ እኹሚ ስፍርካ ያኻኒስ እኒ ካንካው ዙራሙሪስ ካንትስታንኩ ቴክልካው አኺኒ ዶሜካ ስፍርካ ባሩ ዎሌልዶስ ዝኮው ኬፍቲ ሊሊትታስ ሴዛ ቤንካስ ሜንዶብስቴ። እኒኝኪ ፃዚስታ ኩል ክራራ ሴይ ብቲ፣ ኩል ካዊና ሴይ ብቲ፣ ክቻክቺ ቻቺፃ ብቲስታ ቻቺፃ አኹኪ ኬፍቲኒ ዶሬኽ ብቲ እስታና።

ሳሜን ካንካው ቤራዊ ፓርክ ድርቢ ፍትሬቱ ኣኺኒ ካንትስታው ስፍሬኽ። ፓርካኻዳ ይቶፒያዳ ይኾቺ ያግስታንኩ ንስስካ ዝኩና። 31 ፃኹፃንት ካዊን ንሴስካ ክቻዶስ 6፣ 16 ቻኻ ጉዋኻኩ ኣይኔትካ ክቻዶስ ዶሜካ እንኺ ፓርካኻዳ ያግስታና። እኒ ኣይኔትካ ክቻዶስ ጎቤናንትካዋ ጉሳንኩስታ እንኺ ፓርኩ ኣቾዕካ ያኹንኩ ዋልያ፣ ሳሜኑ ዊግሊስታ ችላዳ ዛግሪ ቹዋ ቹዋኽ።

ቤዶር ንኹ ጊዝካዳ ፓርኩ ፍትሬቱ እንጅኩዊኒ ማኪናስ ኣሜቻያሱ ያኽቻስ ቱሪስትካ ያኼካ ማንዳንትካ ፓርክሾ ቶኑ ፊሪሲስ እሺኾ። ናካ ኩዊ ፓርክ ክቻስ ኬዋፊ ዳድ ግቢስትኹ ያኽቻስ ችግራ ጋቲታ ፓርክሾ ቱስቴ።

ትክላሊስ ሳሜን ካንካው ቤራዊ ፓርክ ጌሬምፃው ብቲው ፍንታስስታ ንሴስካው ኩፕቲስ ኣቾስቱኼኽ። ይቶፒያኻዳ ዝኩንኩ ካንካዶስጊ ኬፍቲኒ ያኹኽ ራስ ዳሸኑ አግዕዊኪላኽ። እንኺስኪላ ሜንችካ ባርኾቼስኩስታ ኣጌርኩ ቱሪስትካ ጎቤናኑ ያኽቻስ ኣጌራስ ሜንዞ ሚዔ ኣግዕፃማጌኽ።

(አግዕዊ፡- መስህብ ቅዕ 7 ቁጥር 10 አማራ ብሔራዊ ክልላዊ ምንግስት ባህልና ቱሪዝም ቢሮ ቱርሱኽዶስ ካዕስታማ ቶሬጌምስትኹ።)

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

በ. ሳሜን ካንካው አጌራዊ ፓርክ አግስታው ዋዳይ?

ከ. ኩልትስታ ዴራኽት አይሩ እግልት ብቲው እንጅኩዊሊ ዋትኃ ታምትቼ?

ኸ. ይቶፒያኩ ብርክካ ንሴስካስታ ቻካጎክካ ሳሜን ካንካው አጌራዊ ፓራካኻዳ አግስታንኩ ይቢችካማ? ፅፌታኻዳ ዝክኹ ንባርስ ጌዴፍዊካማ ኽይትኞፃን።

ቨ. ፌይኹ ጊዝዳ ጎቤናንትስ ችግር እሺኹስታ ናኪኒ ጊዝዳ ኬሸኞኞኹ ሳሜን ካንካው አጌራዊ ፓርኩ ጉዳይ እንዳርማይ?

ሰ. እን ፅፌትዴስ አግዊኑ እንፅኼንት ዳርማይ?

5.2.3 ካልካ

ካልካው ኩቲስታ ዜኒው ኽይ

እምፕልካ እምፕልካ አውኺኩ ካልካ ኩቱስታ ዜኒውሳ ኽዮ ዓይካ። ኩቲ ኽይ እስታው ካሉ አቾስቱኽ አኹኪ ካል ሜዝጌባው ኽዬኽ። ዜኒው ኽይ ዴሜካ ካሉ አቾስቱኽ ኽይዴስ ድምክና አግፅናው እሊው ኽዬኽ።

ምሳሊስ፡- ካርኞ ናው ካሉ ኩቲ ኽይ ኞኖ ግቢትኞስ አኹ ካቤ ካቢኞስ፣ አጌላጌላው ዬዬር ዲብ ያኹስ ዜኒው ኽይ ዴሜካ ሼዎ ይሴን ሻካጋው ንኼኽ።

1. ሲፋንኩ ካልካስ ኩቱስታ ዜኒውሳ ኽዮ ቱራግድሚዳ ዲግኹ ምሳሊ ስሬታስ ፃፋን።

ቱ.ቹ	ካል	ኩቲ ኽይ	ዜኒው ኽይ
	ዊጊኒ	ካዌንዳ ዝኩዋው ንሴሲ	ዬጌሮ ድኪ፣ ጎጉኒ
	ሙቻቺ	እጂኹ ስልኺው አኹ አዌል ሚንቹኽ አንኪው ዬዌንት	ድሚዴስ ፍና እንጅኹ
1	ፅኻራ		
2	አኹ		
3	እኹዊ		
4	ሌግ		
5	እኻኺ		
6	ብቲ		
7	ብኩ		
8	ግሴኞ		

2. ኩቲስታ ዜኒው ኽይ ዝኩክሳ አንኮ ካልካዋ ኩኘሂካማ እንት ቤንኩ አዬብካስ ሲፋው ቲራግድሚ ስሬታስ ዲግሳን። ኃ ኽያዳኪላ ኩስኾኃን።

	ካል	ካሉ	
		ኩቲ ኽይ	ዜኒው ኽይ
በ			
ከ			
ኸ			
ወ			
ሰ			

5.2.4 ዓሬኾ

ቱንዜ ዓሬኾ

ጃላዳ ዲግኹ “ሰሜን አጌራዊ ፓርክ” ናው ፅፌትዴስ ቴርስቱኑ ሹኻ ዛንጌርዌና ቲራግድሚኩሳ ንባርካዋ ፌይኹ ጊዙ ግስካዋ ቴኬምስቲካማ እምፕሎ ቱንዜ ዓፋን።

5.2.5 ሰዋስው

ፌይኹ ጊዙ ግስካ

1. ሲፋውሳ ቴራግድሜ ምሳሊ ስሬታስ እንት ዴብቴራዳ ዋኽትኾሂካማ ዓፋን።

ግስ	1ንቲ ሜንዴብ		2ንቲ ሜንዴብ		3ንቲ ሜንዴብ		
	ኒሂሊ	ሜንች	ኹና	ኾርጂ	ኹና	ኾርጂ	ሜንች ቼፍ
አንትኾ	አንቱኻ	አንትኑኻ	ቲንቱኻ	ቲንቱኻ	ቲንቱኻ	ይንቱኻ	ይንቱና
ካንትኾ							
እንዛኽስትኾ							
እርዳትኾ							
ታምብኾ							
ጎቤንኾ							
አንቤብኾ							

2. ሲፋውሳ ቱራግድሜ ምሳሊ ስሬታስ እንት ደብቱራዳ ዋክትቻዊካማ ዓፋን።

ፌይኽ ጊዙ ግስ	ዖቲ	ሜደብ	ቹፍ
ባይኾ	ቻርጂ	3ንቲ	ኔዜሊ
ክንቲኾ			
ኩስቻንኾ			
ሼሌምስቲኾ			
ጎቤንንኾ			
ሌጌዑና			
ማንዱና			
ብስንኾ			
እሩቡና			
እንዛክስቲኾ			

5.3.1 ዙሚቻ

ክንቲው ቤን 5.1.4 ካሲ 2ዳ ዑፍስ ቱርስቱኑሳ እንአጌራኻዳ አግስታንኩ ቱሪዝም ጉስፅካደስ እምፕሎ ካዚካማ አቾ ካስቲካማ አኹኪ ዓፌስቱንኩ ንባርካዋ አንቤብትካማ እምፕሎ ቱንዜ ዓፌካማ ዲግስቱካ፤ ቻሺኪ ዑፍስ ዲግስቱኑሳ አሳቦ እሳንቻዚካማ ቤናኻዳ ዙሚስ ዲግሳን።

5.3.2 አንቤብቻ

ቱሪዝሙ ትክም

ዲግኹሳ ፅፌቶ አንቤብቻደስ ፍና እኒ ካስካዳ ኩስቻቱካማ ካልስ ዙርዜ እያን።

በ.ቱሪዝም እንዳርማስ አጌሌጌሌ?

ከ. እንደስ ፍና እንኮክቱኑ ቱሪዝምደስ አግስቱክ ትክም ዝኮማ?

ቱሪዝሙ ስር ልማታስታ ጉድ ሌንጌድፅቻ ኬፍቱንካ ቱሪዝሙ ጉስዚ ዳድካክ። ቱሪዝም እምፕል አጌርስ ሚዔ አግፅቻስ፣ እንፅኺውሳ ድሎ ፌቱርቻስ፣ ዝቦ ታምትቻዛማ አሌሙ ዙራሙሪዳ ሴላሞ ፌቱርቻስ፣ ቱቤቤርቻኺስስታ እምፕልቱሳ ትክሞ እምፕልቱ ቱኬምስትቻስ ዔዋው ታምብ ኬፍ ንኹያክ።

ቱሪስትካ ዝኮኑ ዙራሙሪዳስ ፌካማ ጎቤንችሳስታ ፍትኽንችሳ እክዶ እሚካማ እምፕል ዙራሙሪሾ ካስካማ ታምቡኑዳጊ ዔዋኑ ሊሊትችንኩ ቱፌትሩኩሳ ውቴትካዋ አቺያሱ አይቱ ጊሊዕዒ ያኹኽ ባይሉሳ ማኺቱ፣ ማቤራቹሳ ታምትዔ ካንታማ ዴስቱ አግዕችሳ አላሜ እሚካማኽ። እን አግዛኑ አላሚስኪላ አግዕዛኑ ሚዒ አጌሩሳ ይኮኖሜ ማልቻ አድርዛዊያኽ። ቱሪስትካ ታምባኑ ስፍሪዳጊ ቻጂሱሳ እንጎ ዋኻትቻዕቻስ ቱሪስትካዋ ጉሳንኩ ስፍርካ፣ ሚንቺቱ ታምትቻዒ ቺጌርዛው ዳድካው ሌንጌድዛንትካውስታ ፍትኽዒኩ ኾትካው ክቺቻ ግዲያኽ። እን አኽቻስኪላ ቱሪስትካ ሚንቺትስ ይንቱካማጊ አጌሩሳ ልግሶ ዴሜካና።

ይቶፒያኪላ ቱፌትሩኩስታ አቻግብሪኩ ጉሳንትካ አብትካ ዝኩንቲ እንካንስቱስታ ጉሳው ብቲው ፍንት እንጅኩዊ፣ ቲንዊናስታ አስሜምቻው አይሩ እግልት፣ ብርክካ ካዊንኩ ንሴስካ፣ ካናኻዕካስታ ቻኻጎኽካ፣ እንኩዊኒስታ ዔዔር ዝኩኽ አይኩ ጋምት፣ እንኩዊኒ አኹ አንታውላ ሜንችካ ፓሌዎንቶሎጂኩ ማኼትካኩ ስፍርካ አግስታና። ኹንቲኒ አቺው ዜርው አግዕዛስታ ስልታኒ ቤዴራማ ጀሜስቱንኩ ልቻ አጌርካዴስ አቾስቲት አጌራኽ። እን አኽቻስ ቱሪስትካስ ፍትኽዕካ ዲብካዋጊ ዋኽትቻዛማ አጌራውሳ ሚዔ ኬፍ ዛማ ቴኬምስትቻ አጌር ልግሳሳ አድርዔ።

(አግዕዒ፡- መስህብ ቅፅ 7 ቁጥር 10 አማራ ብሔራዊ ክልላዊ ምንግስት ባህልና ቱሪዝም ቢሮ ቱርሱኽዴስ ካፅስታማ ቶሬጌምስትኹ።)

ሲፋንኩሳ ካስካዋ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

በ. ሜንችካ አጌራኻስኩሳኪ ያኻ ባርኾቻስኩሳ ጎቤናንትካዋ ጉስቻስ እንዳር ዔውስትቻ ፌይዔ?

ከ. ቱሪስትካ ሚንቺትስ ይንቱንቺፋ ጎቤናኒ አጌርስ አግዕዛኑ ትክም ዳርማይ?

ኸ. ይቶፒያኻዳ አግስታንኩ ቱሪስትኩ ጉስዕካ አብትካዋ ዛራዛራን።

5.3.3 ካልካ

ቱዊ ኸያ

ሲፋንኩ ካልካስስታ ካልኩፓስ ቱዊ ኸያሳ ካንትዛንኩ ዲብቱርትካዋ ሲራን። እንት ዲብቱርታሳ ቱስታንኩ ካልካው ቴኬምስትቻኺስታ ቱርት ምልኻትካው ቴኬምስትቻኺ ካንታዴስ እንት ክንትዛንትሊ ዙሚትቻቻን።

በ. ኩል ቨ. አቾዊ ለ. ኬዋፊ

ከ. ዴሬኽ ሰ. ክራራ ሴይ አ. ቻካጎካ

ኸ. ቻቺዊ ሸ. ካዊና ሴይ

ኬሌቱፍቻዓማ አንቤብቾ

ሲፋውሳ ቱንዜ ፍትኔትስ፣ ቱስቲስስታ ክችክቺስ አንቤፓን። ክችክቺስ አንቤብቾስ ካፅኹሳ ጊዞ ሜዜጌብትካማጊ ኬሌቱፍቻዊካማ አንቤብችሳ ኬሸቾዌ ጋማጋማን።

ትስኪ ፎፎቲ

አዋኾዳ አግስታንኩ ዴኔክፅካ ስፍርካዴስ እምፕል ትስኪ ፎፎቱኽ። እን ፎፎቲ ዳንግሊ ዎራዳ አላፋ ካቻ ኬቤሊዳ አግስቱ። ትስኪ ፎፎቱ አግፅቾስ ዳንግሊ ኬቱምዴስ ምራብሾ 38 ኪሎ ሜትር እቺትዳ ያኹስ እን ፎፎቲ ፌቱርስታው ላቻ ድንጉልካ ብንካሴኽ። እኒ ብንካ አዊሲስታ ግዛኒ እስታና። ላንጊጊ ብንካ ቻሪ እስታው ስፍሪዴስ ጁዊካማ ዌሜድስቱንኩ ቤራታ ኬምፕስ ኬምፖ እንዜችኒዴስ ፋሌንጋ አሌቼትዌካማ ኻልት 180 ሜትር ያኻው ጋኺዳ ኩንቱካ ችኬካማጊ ትስኬ ፎፎቱ ፌቱራና።

እን ፎፎቲ ፌቱራው ጉንጋው ድምፅ፣ እታማጊ ጁስ አሬችስታው አኹ ምክንያታስ ዙራሙሬ ሾፌናው ቲጊኔ ዌጌራው ፉቺ ትሺስታ ፎፎቲዴስ ፌቱርስታው ማሬም ዱንጋሳ ዌጌራው ኬሌም ካንታንቱ አይሎ ዴስዌ። ሳኑዳ አኹው ልኪቲ ኔኬታው አኽቾስ ላንጊ ብንካው ክችዳ ዝክኹ ዛለ ካርቾ ጌዌፃማ ካንትስቱ። ችኻ ኩዊ ብንካው አኹው ልኪቲ ዴሜካው አኽቾስ ጋምቲዴስ ጀሜራማ ዝክኹ ዛለ ካርቾ ፎፎቲስ ሾፌንስቱ። ትስኪው ፎፎቲ ቱሪስቶ ጉስቾዴስ ድምክና 75 ሜጋ ዋትዴስ እንዓቲው ኤሌክትሪኩሳ አይሎ አግፅቾስ ካሊስታው አኽቾ ጌሜትስቱ።

5.3.4 ዓፊቾ

ዲብቴርትካዋ ዓፊቾ

እንዴስ ኩክራ ዲጉንኩ ፌይኹ ጊዝኩ ግስካስ ዲብቴርቶ ዓፊካማ ካንትዓን። እምፕልዴስ ጃላ ቼፍካዋ አኹኪ ሜንዴብካዋ ካንትዓንኩ ግስካስ ካሊስታውሳ ቴኬምስትቾዌጊ ካንትዓን።

ምሳሊስ፡- ግቢቱኻ = አን ዊዊንቱ ልሻኹዋ <u>ግቢቱኻ</u>።

ይዔ ፅኻራውሳ አንኪሜ ግቢቱኻ።

በ. ዱንፅንኾ ቨ. ድውና

ከ. ጅፊስትኾ ሰ. ሜኬቱና

ኸ. እቹቲኾ ሸ. ኹይና

5.3.5 ሰዋስው

ፌይኹ ጊዙ ግስካ

ሲፋንኩሳ ዲብቴርትካዋ ሼውኒካማ ካንታን።

1. በ. አጋሉ እንኩዋኃ እምፕሎ ቢሬ ጀውኻ።

   ከ. አጋሉ ይንታው አሜትዳ እምፕሎ ቢሬ ጀዌ።

2. በ. ዊ/ሩ አላምኬሽ አይኃ ጌዜርዶስ ቲንቱኻ።

   ከ. ዊ/ሩ አላምኬሽ ይንታው ሶኼትዳ ጌዜርዶስ ቲንቴ።

3. በ. አን አይኃዶስ አይኃ እምፕሎ ጉሚቴ አኩኻ።

   ከ. አን ቾ ላኃ ጉሚቴ አኬ።

ጃላዳ ሹኻጊ ቼፍ ቱርዳ ‹‹በ››ዳ እይስቱንኩ ዲብቴርትካዳ ዳድስቱንኩ ግስካ ፌይኹሳ ጊዞ ምልኻታና። እንስኪ እንኩዋኃ፣ አይኃስታ አይኃዶስ አይኃ ናንኩ ጊዝኩ ፌይኹ ጊዛ ጌሌፅካስ ጌሌፅስትካ። ‹‹ከ››ዳ ዝኩንኩ ግስካ ኩዒ ፌይያሱሳ ጊዞ ጌሌፃንኩ ያኽኻስ ኃኩ ግሳ ጌሌፅካኪላ (ንኻኪ ይንታው አሜትስ፣ ይንታው ሶኼትዳ፣ ቾ ናንኩ) ይንታውሳ ጊዞ ቶኪማንኩቼኽ። እን ምሳሊ ስሬታስ ፌይኹ ጊዝኩሳ ግስካዋ እሚንኩሳ አንኮ ዲብቴርትካዋ እንፃኽስቲካማ እንት ክንትፃንትካስ ካንትፃን።

ፋንቲቲ

6

ዎልፎ ሜኬትኻ

6.1.1 ቹኒትኻ

አልኮል

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብስታያውሳ ዕፈቶ ቹኒትኻዴስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. አልኮሎ ዜዋቴራማ ሚንቺትስ ዝቓው አቺ ዋታኮውሳ ባይሬ ካንትዌ? እንዳራሳ ዌዋ ኒካማ አሴብታን?

ከ. አልኮሉ ዝቺው ዎልፈና አኻቲንታ እንዳራ ዌውኻ ቱስቱ ኒካማ አሴብታን?

ኸ. አልኮሎ ሚንቺትስ ዝቓንኩ አቾ ዋታኮው ቺንዚስ ዊኪስታን?

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑሳ ዕፈቶ ስሬታ ዌውቱካማ ዑፍስ ዙርዌ እያን።

በ. አልኮሉ ዎልፈና ያኼማ ቲሪዕኻስታ ዝቺ ጂሜራኑላ ኻሬ ማንዳማ ዝኩኻ ክቻዳ ዝኩኽሳ ሊሊትቶ ጌሌፃን።

ከ. አልኮሎ ልክዴስ ጃላ ቱኬምስትኼ ባይኻ እያኩሳ ተክምካዋ ኽይትኻዊካማ ጌሌፃን።

ኸ. ቾታብል አኹኪ ማቤራቾ ስራስሪ አልኮሎኪ ያኻ ቡኖ ዜዋቴርካማ ዝቓቲንታ ጌጌዋኑ እንዳርማስታይ?

ቨ. ሌጌሳታምብካ አልኮሉ ዝቺስ ዎልፈንካ ያኻኒ እሊው ድሚው አች እምፕልታቾዴስ ኽስኹሳ ጉዲስታኑ ምክኔት እንዳርማይ?

6.1.2 አንቤብኻ

ቻቶ ኹዊቲን

ሲፋንኩ ካስካዳ ኬችስ ኩስኻቴካማ ዙርዔ ካልስ እያን።

በ. ቻቶ ኹኼ ዴስኹ አቺ ዎልፍዴስ ዋትኃ ፊኻስ ካሌ ኒካማ አሴብታን?

ከ. ቻቶ ኹኻዴስ ጁኽስ ታምብኹሳ ችግሮ ካንትኹስ ታቹኑሳ ድቹዋን።

ኸ. ቻቶ ኹዋው አቺውሳ እርኩዌ ካንቲካ ታቹካማ? ዳራይ ዔጌሬ?

ቻቶ ኹዊቲን

ዝቤኑ አይምሩ ፅንታው እክምኒው ስሬታስ ዎልፍ እምፕል አይምሩው ቹንዚታ ቼፍስቱ። ቻቱ ዎልፍ ቹንዚው እክምኒ ሊጊሲሜ ጊዙሳ ሲፍኻዔስታ ፅሬቶ ፋይዓው አይምሩው ችግሬኽ። ዎልፍዴስ ፊኻስ ዔውስታው ፅሬት ኬፍ ንኹ ይዎቱሳ ኪሴ ካሲ። ምሁርካ እን ይዎቱሳ ኪሴ አንኩዋ አችስ ቤንካማ እንኩራካ።

እኒ አንኩዋ አችካዴስ ጂሚሪ አች ካዲች ጊዜኽ። “ይዳ ዳርኪ ዎልፍ እላኽ፤ዳራኪ ችግሮ ታምዓያውላኽ።” ናው ጊዚያኽ።

ላኃንቲ ጊዝ ዴሜካ ታራታርዒው ጊዚያኽ። እምፕላሾስኪ ቲሪፅች እሊው ሜካስ ዴሜካ ቲሪዓውላ ይጉኻዳ ኽቴናቴ ናው ጊዜኽ።

ሹኻንቲ አች ቴርትች ጊዜኽ። ቲሪዓኻ/ባታኻ ናው ፋይ ኽሳማ፣ ዎልፍሊ ዝኩች ፋይ ኔኬታማጊ ካሳው ጊዜኽ።

ሴዛንቲ አችዳ ዎልፍዴስ ፊኻስ ዔውስታው ዔው ያኼማ አማስታው ዎሴንችስታ ዔውች ጊዜኽ። እን ጊዛኻዳ ዎልፊኒ አቺ ኩርዔና አኽኼ ካሴው ጊዜኽ። እን ጊዛኻዳ ቻቶ ባያኒ ይንታንኩ ጌቺስች እንኮክት፣ ድርትኒው እንኮክት፣ ዎጀቤርኻ፣ ሳቺናዋ አቲኻ/ሚንቺኻ/፣ ምግቡ ፋይ ዴሜክኻስስታ ቺታቹዊትስትኻ አኹ ልችልችቱ ኔኬትች ምልኻት ዝኩዌ።

አንኩዋንቲ ጊዝ ዙራማ ዎልፍዳ ቱች አኹ ፌካማ እጂች ጊዜኽ። እን ጊዜ ማልኃ ቼጌርዓው አኽኻስ ቴንኬክስትኼ ፋይዓዊኽ። እን አኽኻስ እኒ እንኮክትካስታ ምልኻትካ ዙርዕካማ ዎልፍዳ ሚዓቲንታ አይምሩ ፅንታው አክምኒው ሞይቲኒ/ናውሳ እርዳቱ ካሲኻ ኩስኻስቱ። እኒ ቻቶ ኹኻዴስ ይንታንኩሳ ምልኻትካዋ ኬሽኻዕኻስ

ዬውስታውሳ እጀስታ ዳዶ አይምሩ ፅንታኩ አኪምካሊ ኩስኝማ ቱግባራዋ ዬውቻ ማልኝ ርዳቱ።

1. ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑሳ ፅፌቶ ስሬታ ዬውቴካማ ፁፍስ ዙርዬ እያን።

   በ. ቻቱ ዎልፍ አይምሩው ቹንዚታ ቼፍስታው ዳማስታይ?

   ከ. ቻቱ ዎልፍዴስ ፋማ ይዎቱሳ ኪሴ አግቻስ ካሊፃንኩ አችካዴስ ጂሚሬ አኞ ካንትኹስ ኽይትቻዚካማ ፃፋን።

   ኸ. ሴፃንቲ አችዳ ቻቶ ኹዋው አቺ ኩርዬና አኽኼኽ ኑስ ዳራ ንኺይ?

   ቨ. ቻቶ ኾው አቺስ ቲንኩሳ ሞይቴኖ ኩስቻፅቻ እያው ትክም ዳርማይ?

   ሰ. ፅፌቱሳ እንፅኼንቶ ዴዴቻስ ጌሌፃን።

6.1.3 ካልካ

ቱዊ ኽያ

1. ሲፋንኩ ፅፌታኻዴስ ፋንኩ ካልካው ቱዊ ኽያሳ ዲብቴርትካዋ እንፃኽስቲካማ ካንትፃን።

   በ. ዎልፍ

   ከ. ፅሬት

   ኸ. ኪሲ

   ቨ. ጌቼስ

2. ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻዳ ዳድስቱንኩ ካልካስ/ካልኩፕካስ ኩቴስታ ዜኒውሳ ኽዮ እያን።

   በ. አሌማዬው ሲጃሬ ትሺፅኜ ባይንዴስ ናቴ ቲንዳኪ ያኻ ባይሪዳ <u>ኪሴ</u> ያጋ።

   ከ. ሲፋን ዎሬኬቱሳ ታንኩታንኩዊኔ ኩፕዬታ <u>ታንካንዚኾ</u>።

   ኸ. ጌርክ <u>ክሙታ</u> ይጎላኽ።

6.1.4 ዓፊኻ

ቱንዜ ዓፊኻ

እንት ኻናኾዶስ ማልኼ እንካንታኑ አቒ ቻቱ ዎልፈና ያኻ እጂማ ጃላዳ ዕፈታኻዳ ጌሌዕስቱንኩ ዳድካስ ዎልፍዶስ ፉኒ እንቶጂስ እንኮክስታውሳ እንኮክቶ 150 ካልካዶስ እንዓያሱ ቱንዚስ ጌሌዓን።

6.1.5 ዙሚኻ

ዎልፍስ እምዕካማ ቲኖኪ ያኻ ዝኩዊኔ አቤሌሻንኩ ዲብካዶስ ዋትኻ ማንዲስትኻስ ካሌንኻ አኽኼ ኬችስ እንክርኻኼ ቴርስትካማ ዲግሳን።

6.2.1 ቹኒትኻ

ሲጃራዋ ዝቒቴን

ሲፋው ካሲስ እንት ክንትዓንቲ/ታ አንቤባያው/ታይታውሳ ዕፈቶ ቹኒትኻዶስ ፍና ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ሲጃራዋ ዝቓንኩሳ አቕ ካንቲካ ታቒካማ?

ከ. ሲጃራዋ ዝቕኻ ምክኔታስ ይንታንኩሳ ችግርካዋ ሳይንሱ አኹኪ እሊው ክንቲው አይኔትዶስ አግዒኑሳ አቕቶ ስሬታ ዔውቴካማ ጌሌዓን።

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ዕፈት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

በ. አቕ ሲጃራ ጉዳንቲ አኽኼያቒካማጊ ትሺዕኼ ኬውኻዓቲኑ ምክኔት እንዳርማይ?

ከ. አቕ ሲጃራዋ ዝቕኻሾ ቱኑ ምክኔትካዶስ ዋሺኒ አምንዔ? እንት ዙርዓሳ ኽይትኻዒካማ ዲግሳን።

ኸ. ሲጃራዋ ዝቕኻስ ይንታንኩሳ ቲን ችግርካዋ ዋኽ ዲብቴርትካስ ዛራዛራን።

ቨ. መዕድዳ ኬኬርኹ አሲውስታ ሲጃሬ ዝቕኻሾ ቶው አቒው ይዎቱ ሜሴሴልኼ ካንትኻዒካማጊ ጌሌዓን።

6.2.2 አንቤብኻ

አትሌልስቴንኪ

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፌቶ አንቤብኻዶስ ፍና ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. እንት ዙራሙራዳ አራኹና ትፍትኝኑ እንዳርማ ምክኔታሲይ?

ከ.ታቹንኩ አልኮሉ ዝቺ፣ ሲጃራው አኹኪ እሊኩ ዶንግዜዝዛካ እፅካ ምክኔታስ ትፍትችንኩ ዝኩናማ?

ኽ. ቾታብል ትፍትኝኪስ ጆርካዳ ታምባው ችግር አኹኪ ቻኪስት እንዳርማይ ኪካማ አሴብታን?

አትሌልስቴንኪ

ልክናስታ ባላይና እስታንኩ አራኹና አሴሴብቼካማስታ አጌዝቼካማ ሜንቾ ጊዞ ፌይፃሺና። እምፕልታ እጂኑ ጊዝዳኪ ሹኻ ጆርካዋ ካሜንካ። እምፕል ጉዝምዳ ባላይና እንፅኺብታዳ ያቹኩ አዔብካስ አትሌልስታማ አልኮሉ ዝቺስታ ትምባሁ ትሺዳ አሬዌፅኝኑሳ ስፍሬ ዜዌቱርኻ ጆሜርኾ። እሼቻማጊ ምንጊሱ ባይሪ ኪስስታማ ማቻቹስታ ያኹክዳኪ ያኼያሱዳኪ ናዛናዝኝንታ ያኹኻ። ልክና ቾናቾስኪ፣ ዙራሙሪኩ ሹማጌልስኪ ኩስቾስታማ ቱክዶስ ዎልፍዶስ ፋታ ሜንቾ ዕሬቶ ዔውቱኪውላ ባላይና "እንዶስ ችግርዶስ ፍቾስ ካላኻክ" ናውሳ ኝርት አምንቾኝሳ አግቾስ ካላያ።

ባይሪው ኪሲ፣ ቾናቾዶስ ጎሌልስታማ እሼውስታ ክምዛው አኺኒ፣ ጌንዜቦ ባቱልዛማጊ ዝኩዊኒስ ያኻንኩሳ ዲብካዋ ዋክትቾዔ አቲኺ ስራስሪስኪ ያኻ ኺኝራስ አሴሴብፁት ልክና ትፍስቴታ ኺሪሶ እምቴታ ዝኩኻ ጆሜርትኾ።

ጆርካ እምፕላኒ ኝቹስሾ እምፕላኒ ኝታላሾ ያኼካማጊ ዔዋኑሳኪ ያኻ እሼኑሳ ስፍሬ ሲፍቾቾስ ቼጌርዛ ያኹኻ። "ዋዳ እሸቲን?" እስትካማ ካሲስታኒስ "እንታላሊ እንክርኑስ" አኹኪ "እንቹሳ እንፅኺስ እርዳትኑስ" ንካማጊ ጉዳጋንኩ አዔብካሊ ጉዳጋው ስፍሬ ዜዌቱርኾ ጆሜሩና። እን አኺኒ እጆማጊ ካሱስ እሼኑ ጉዳጋው ስፍሪዳ ዔዋኑ ጉዳጋው ቴግባርስ እሸፃኑ ጌንዜቡ ፋይ ዶሜካማጊ ካስኾ። ቹዋ እንሳ ኺሪሱሳ ፋዮ ዋክትቾዔ ካሊኾ አቲኒ ጉዶ ይዎቶ ቾሊቴይቱኩ ጆርካ ዋዚታ አቤሌሸስትካማ ሻዌንካ፣ ዳዶኽካስታ ኪማኹካ ያኼካውጃኒ ሌንዶድቱስ ቹንዳስቴና

ታኻ እጂቱታ ክትኾ።

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ፅፌት ስፊታስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ባላይናው ፅንኩት ባይሪ ኪስስትኹ እንዳርማ ምክኔታሲይ?

ኽ. ባላይና ዎልፊኒ ያኽኻዴስ ፍና ማቔቻንቲ እሺኾማ? ዋትኃ ቼሜትኻዊን?

ቨ. ዎልፌና ያኽኻዴስ ፍናስታ ዎልፌና ያኹኒዴስ ፋሌንጋ እሺኹሳ ልክናስታ ባላይናውሳ ዝኩዊኔ ካንትኻዊካማጊ ጌሌዋን።

ሰ. ባላይና ዲንግዚዝዊ እፅ ምክኔታስ ኺው ባይሪ አቤሌሸስታውላ ይጎስኩኒ ጀርካው ይዎት ዋታ ያኼ ኒካማ አሴብታን?

ሸ. ልክናስታ ባላይናው ኻናቔ ትክላሊ ይዎት አቤሌሸስትኻዳ ካሲስታንቲ አይ ኒካማ አሴብታኑ? ምክኔትስ ኽይትኻዋን።

ለ. ልክና ባላይናዋ ዎልፍዴስ ፍሸኻስ ዔውቱክ ፅሬትካዴስ ይጉኽ ዝኮ ኔኑሳ ኽይትኻዊካማ ዲግሳን።

6.2.3 ካልካ

ቱዊ ኽያ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ቱዊ ኽያሳ ካንትዋን።

በ. ቓሊትኻ	ቨ. ዜዌቴርኻ	ለ.ሻዊኒ
ከ. አትሌልዓማ	ሰ. ዴንዜዝፅኾ	አ. ኪማኹዊ
ኽ. ባቴልፅኾ	ሸ. ኪሲ	

2. ጃላዳ ቱዊ ኽያሳ እይቱንኩ ካልካዴስ አንኩዋዋ ጎሌልትካማ ፊሪስዔ ኽዮ እያን።

6.2.4 ዓፊኻ

ቱንዜ ዓፊኻ

እንትኻናቔ እንፅኺውሳ ቤንኻኼ ካንትኹስ እምፕልካውሳጊ ስምባንካዋ ቴኬምስቲካማ ዲብቴርትካዋ ዓፋን። ዓፊንኩሳ ዲብቴርትካዋ አቺትኻዊካማስታ እምትኻዓንትካዋ ቴኬምስቲካማ እምፕሎ ቱንዜ ዓፋን።

6.2.5 ሰዋስው

እምትኻፃንትካስታ ካይኻዕካ ካልካ

እምትኻፃንትካስታ ካይኻዕካ ካልካ ሚንችካ ዲብቱርትካስ ጌሌዕስታንኩ አሳብካ ኻስኻዋ እምትኼካማስታ አምክኼካማ ዲጋንታ እርዳታንኩ ካልካክ። እምትኻፃንትካ፣ ካልካ ይቢችካ ያካኑላ ክዕልካ አኹ ካልኩንካ አክኻስ ካላና። አግልግሎትኪላ ዲብቱርትዳ፣ ቱንዚዳ አኹ ድርሴትዳ አግስቱካማጊ አሳብካውሳ አምክኻኼስታ እምፕልቶ ፌቱርኼክ። እምፕል አሳብዴስ እሊው አሳብሾ ካይኻፃና።

እምትኻፃንትካስታ ካይኻዕካ ካልካ ሜንችካክ። ሲፋንኩሳ ምሳሊታ ቶኬምኻስ ካሊስቱ። እስታ፣ ያኼስን፣ እን አክኻስ፣ ጋያኪ፣ ያኹኒውላ፣ ዲብ ኩዊ እ.እ.ኮ

ምሳሊ፡- 1. ቱስፋ ጉሬታ ጅያሸቲኽ፤ ያኼስን ፍታኒዳ ሳትስ ታምቤ ካሊያ።

ያኼስን ናው ካል እምኘሎ ዲብቱርቶ እሊውሊ እምትኻፃ።

1. 1. ጃላዳ ዲግኹ ታክስዊ፣ እንት ክንትፃንት እያኑ ድምክኒ ጊሊዊስታ ምሳሊ ስሬታስ ሲፋንኩሳ ዲብቱርትካዋ አስሜምጃንኩ እምትኻፃንትካስ እምትኻዊካማ ፃፋን።

   በ. አቺያ ቲኖ ማንዲኻስ ክንትኻ ፋይዌ።

   አቺያ አብቶ አግዕኻስ ክንትኻ ፋይዌ።

   አቺያ ዙራሙሪኩ አቾሊ ቱትጃማ ዝኩኻስ ክንትኻ ፋይዌ።

   ከ. ድክት ድሳው እንዕኺሴክ።

   ዝኩዊኒ ኬሸኻጃው እንዕኺሲያክ።

   ይስናና እንፃክስትኻ ፋይዌ።

   ኽ. አን ድክቶ እንካናላ።

   ድክት ፍና ቤዬላው ኺዊናሳክ።

   ቨ. ድርትኒ እንኮክስታ።

   እንዕኼ ዊድኼ ፋቱ።

2. እምትኻፃንትካዋ ቴኬምስቲካማ እንቶጂ ኹሉቺፋ ዔውታንኩሳ ዔውካዋ ካንትኹስ አንኮ ዲብቴርቶትካዋ እንፃኽስታን።

ምሳሊስ፡- አን ኹሉቺፋ ጉሪኻስ ክምካዋ ውታኻ ፍሼ።

ክንቲኻናው ሳት ታምባኒ ይታላ ቲኪስቴ።

አን ኹሉቺፋ ጉሪኻስ ክምካዋ ውታኻ ፍሼ ያኼስጉ ክንቲኻናው ሳት ታምባኒ ይታላ ቲኪስቴ።

3. ሲፋንኩ ዲብቴታኻዳ ዳድስቱንኩሳ ስምካዋ ስምባንካስ ቲካን።

በ. ይታላ ኹሉቺፍ እያስስታ ይዔሪስ ኩስዔ እዬ።

ከ. አንስታ ይዔሪኪ እንታላሱሳ ኩስዔ ኬቤርዕኔ።

ኸ. ይቺጀስታ ይቺ እምፕልቱ ጌቤላ ካስካማ ሜንችካ ኩፓኩፕካዋ ጀውካማ ዙሩና።

ቨ. አግዑት ቲኑ ክቤባ አባላ ታኼታ ጉዶ ሴቴፍኞዔ ዔውቱ። ክቤቡ አባልካስኪላ ምሳላ ታኻ።

ሰ. ስራስሪ ጉዶ ምግባር ዕንታሳ እሜንታ ጀታብሉስታ ክንትፃትካው ሲፍኞኒ ፋይዔ።

ሸ. ጀታብልስታ ክንትፃንትካ እምፕልትካማ ስራስሪ ጉድ አችዳ ታምባንታ እርዳትኞ ፋይዔ።

አ. አን ይኩሳ ክንትፃንትካዋ አይሎ እንካኔ። ክንትፃንትካ ኩስኞፃኑሳኪላ ቴጌቤሬ። ይኩ ክንትፃንትካኪላ ኹሉቺፍ እያዋ ይስኞፃና።

4. እንትኞናቜሳ እርዳትኞዔ ካንትኹስ አንኮ ዲብቴርትካዋ ፃፊካማ ስምካዋ ስምባናስ ቲኪካማኒ ካንትፃን።

6.3.1 ዙሚኞ

እን ፋንቴታኻዳ ቹኒትኞስኪ ያኻ አንቤብኞስ ዲጉንኩ ዴንግዜዝፃንትካ እዕካዋ ካንቱንኩ ዕፈትካዶስ ቹዋ ቹዋ አሳብካዋ ካዊካማ 3 ዳኪክካስ ቴክሌልኞዔ ዙሜ ዲግሳን። ሲፋንኩ ዙሚኩ ኟርካዶስ ጎሌልትካማ ቴኬምስትኞስ ካሌና።

ዙሚኩ ኟርካ

በ. ቻት ከ. ካናቢስ ኸ. ሺሻ

6.3.2 አንቤብኻ

ዎልፍዴስ ፊኻ

ሲፋማ ዲግኹሳ እንክርኻኼ አንቤብኻዴስ ፍና እኒ ካስካዳ ኩስኻቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

ዲንግዚዝዚ እዑ ዎልፊኒ አቺ ዎልፉ ችግርዴስ ፍኻስ እንዳራ ዔውኻ ቱስቱ ኒካማ አሴብታን?

እንክርኻኺ

እንካን፡ ናካ ቲኑ ክቤብ ኩፕቲዴስ እንዳራ ክንቲን?

ኽሪ፡ ቱኬማውሳ ይዎቱሳ ላሜኽ አግዕንኹዊ።

እንካን፡ አን አግስታውላ ይኮታ ማልዔ ዕዔስትኾኽ አዴር አግዚኹሳ አቾቶ ቤንኻዚ።

ኽሪ፡ ውላዋ ድቑዋኻኽ፤ ጋያውላ እምፕልታቖኒ ክንትዛን እስትናስኩንኻኽ።

እንካን፡ ይኒይ ታክስዔ ቱርሳታ ማንታታኒኽ።

ኽሪ፡ ማልዔ ዕንኩት! ክንትንኹ ጉዳይ ሲጃራዋ አኹኪ ታምባሆ ትሺዕኻ አኹኪ ቻቶ ግችልኻ ታምዛኑ ችግርካዴስ ጌጌውዕካ ዳድካዋኽ።

እንካን፡- እንዳርካ እንዳርካይ ኑን?

ኽሪ፡ ጂሚሪኪ ኺጋራሳ አምንዕኺያኽ።

እንካን፡ እንዳር ንኺይ እንኺ? ዋትጋኪላይ ካለስቱ?

ኽሪ፡ ቲሪዕኻስ ጁትኻዑንኩሳ ምክኔትካዋ ዛፋማ ጌርክቺፉ ካንትኻስ ቱኬማውሳ ዎሴንኺያኽ።

እንካን፡- ይኔይ ሲፍኻጋታኒያኽ ውላዋ ድቑዊ።

ኽሪ፡- ቲሪዔ ጌርኮ ዎሴናማ ዎሴንስትኹሳ ጌርኮ እሌትቺፍ ኔኬታማኒ ካስኻስታ እን ጌርክስ ቲሪዕኻስ ዎሴንኻ ኻናቾስስታ አዔብካስ ድኹኻ።

እንካን፦ እንሳ ዔውኻ እንዳርማስ ቱኬሜ?

ክሪ፦ ኺኻርኻስ አምንኻኼ ፈቱርኻስ “ባይኻስ ካሌ” ናውሳ እምኔቶ አድርዕኻስ ቱኬሜ።

እንካን፦ ይኒይ እሊውሳጊ ድቹዊ ሲፍኻኻታጊያኽ።

እንካን፦ዎሴንስትኹ ጊዝ ታምብኻዶስ ፍና ውላዋ ፈቱሻማ አግስትኹሳ ትምባሆ/ሲጃሬ ኻንዶስ ድዕኻ፣ ኩፓኩፒውሳ ችምቹ አኹኪ አኾ ሜንችትስ ዝቾኻ፣ ሳቹናስ ድምክኔ ጊዞ እይኻ፣ ቲሪዕኻ ምክኔታስ ፈቱርስታው ጉዳጋው እንኮክስት ጊዙ አክኾስታ ቲሪዕኻስ አግስታው ትክምኩዊ ዊዳፊ አክኾ ታክስኻ …

እንካን፦ አይሎኽ አሜሴጌናው ይዔ። ጆሜርንኹሳ ዙሜኪ ፋሌንጋ ኬዔልናኻክ።
ኻሺኪ ይቹ አዜዝትኹ እንዕኺ እሺኾ ዊታባትስ።

ክሪ፦ ችግር እላኽ አንኪላ ጎሜቻስኩኻኽ አንዶስካ። ፋሌንጋክ ታምትኻኔ።

እንካን፦ ያኻስ ይጉክሳጊ ፋሌንጋክ ድኹቱ። ዶክዳ እሺት።

ክሪ፦ ሌዋዳ እሺት።

(አግዕዚ፡ http/:wol.jw.org.wol.lp.am ድራጌዕዶስ ካዕስታማ ክንታንትካው ዕፈታ ክንትዚስ አሜቻታ ያኻ ቶሬጌምስታማ እንክርኻኺው ቱርትስ ዲግኹ)

ላኻ ላኻ ታኬካማ አንበብቱኑ ዕፈት ስሬታስ ሲፋንኩ ካስካስ ፁፍስ ዙርዌ እያን

በ. ትምባሆ/ሲጃራዋ ባይኻስ ዎሴንስትኹ ጊዝ ዲጋማጊ ካሱስ ኻኖ ፈቱሻማ አግስትኹሳጊ ሲጃራዋ ድዕኻ እንዳርማስ ቱኬሜ?

ከ. ትሺዕኼ ጆሜሩንኩ አቾ ትሺዕኻ ቲሪዕኻስ ሞኬራኒስ ፈቱርስታንኩ ጉዳ ያኼካያስኩ እንኮክስትካ ትሺዕኻ ኬዔሉኒ ዝኮው ቲኑ ችግርሊ ዋትኻ ካንትኻኻን?

ኸ. ትሺዕኻ ባይኻስ ዎሴንስታው ጉዝማ ሳቓናስ ድምክኔ ጊዞ እይኻ ዳርማስ ቱኬማውሳ ዌጌሬ?

ዘ. ትሺዕኻ ቲሪዕኻስ ኺኻራሳ አምንዕኻ ቤዶራ ያኹኽ ዳርማስታ ዌጌሬ?

ሰ. ሲጃራዋ ዝቾኼ እምፕላኒስ ቲሪዕኻ ካሊስቱማ? ዋ?

ሸ. እን ዕፈትዳስ እንዳራይ እርዳትስቲን?

6.3.3. ካልካ

ቱዊ ኽያ

ሲፋንኩስ ካልካስ ቱዊ ኽያሳ ፃፋን። ካልካስ ይቱኑሳ ኽዮ ካንትፃንኩ ዲብቱርትካዋ ፃፊካማ ካንትፃን።

በ. ላሚ ኸ. ፌቴሸኾ ሰ. ባቴልፅኻ

ከ. ፅኺስትኾ ቨ. ዊዳፊ

ኬሌቱፍኻፃማ አንቤብኻ

ሲፋማ ዲግኹሳ ቱንዜ ክችክቺስ፣ እምቢቱስስታ ቱስት አንቤብኺስ ድምፆ ኬፍ ኺካማ አንቤፓን። አንቤብታኒስኪ ዳኪካ እምቲካማ ፌይንኩ ኬሌቱፍኻፃማ አንቤብኻኩ ቱግባርካዬስ ዋሳላካ ኬሸኻኺንኻ አኽኻ ጋማጋማን።

አልኮል

አልኮሉ ዝቺ ዜዊቱርስታማ ዝቾስታው ጉዝማ ሊሊትችንኩሳ ችግርካዋ ታምፃው ያኹስ ቲኑ ችግር እምፕሊያኽ። እምፕልካ እምፕልካ አቾ ሊሊትችንኩ ቱርትካዳስታ ባልኩ ኬቤርስትኻኻካዳ አልኮሎ ሚንቺስካማ ዝቓና። አሌሙ ቲኑ ኾት ይቶፒያዳ ዔውኽ ፅናት ካንትፃውስታጊ ይቶፒያው ዝብዬስ እንፀኒ ኪንዲ ያኻው ኃው ይዎቱ ዝቤንዳ አልኮልሊ ውዳጅት ዝኩክ አኽኼ ካንትዔ። 10-18 ኣሜታ ድሜኺስታ ያኹንኩ እንፃኻሪ አልኮሎ ቱኬምስትኻ ቱስታቲኩ አኽኼኪላ ዔውስቱንኩ ፅናትካ ቶኬማና። አልኮሎ ልኪቲዬስ ጃላ ቱኬምስትኼ ባይኻ ቲንዳ ታምባንኩሳ ችግርካዋ ኼኬታው አኽኼ ዔውስቱንኩ ፅናትካ ቶኬማና። ምንጊሱ ጊዝዳ ቾታብልስታ ክንቲኻናስኩ ማቤራቾኪላ ስራስሪ አልኮሎ ይጎማ ቡኖውላ ዝቓቲንታ ጌጌዋሺና፤ ምክኔትኪ ሚንች ጊዛይ ካቢትኃማጊ ካፅስታኒ ዎልፋ ያኼማ ቼጌርዔ ንካማ አሴብኻሲያኽ።

ሌጌሳታምብካ እንፃኻሪው አይምሩ ሌጌሳማ ዊድስታያሱ አኽኻስ ውሳኔ ዎሴንኾ፣ ኬርትካዋ እርዳትስኾስታ ማቼችኾሳ ባያሬ ቼፍኻኾ አላፍት ዝኩኽ ፕሪፍሮንታል ኮርቱክስ እስታው አይምሩው ቤን ጌና ልግስስ አድርታያሱ አኽኻስ አልኮሉ ዝቺስ ማልኃ ጉዲስቱ። ሌጌሳታምብካው ፍንሾሱ ይዎት ክችኻኹ ያኻታ ሊሊትችንኩ ዎልፍካዬስ ማንዲኻ ውላውጊ ቱግባር ያኽኻ ቱስቱ።

6.3.4 ዓፊኻ

ቱንዜ ዓፊኻ

እን ፋንቴታኻዳ ዲጉንኩ ቹኒትኻኩስታ አንቤብኻኩ ፅፌትካዬስ እርዳትስቲኑሳ እንቱው እስቲስ እምፕል ቱንዚስ ጌሌፃን።

6.3.5 ሰዋስው

እምትኻፃንትካስታ ካይኻፅካ ካልካ

እምትኻፃንትካስታ ካይኻፃንትካ ካልካ ሚንችካ ዲብቴርትካስ ጌሌፅስታንኩሳ አሳብካዋ ፓስፓዋ እምትኼካማስታ አምክኼካማ ዲጋንታ እርዳታንኩ ካልካክ። እምትኻፃንትካ ካልካ ይቢችካ ያኻኒወውላ ናቹንትካ ካልኩኽካ አክኻስ ካላና። አግልግሎትኪላ ዲብቴርትዳ፣ ቱንዚዳ አኹ ድርሴትዳ አግስቴካማጊ አሳብካውሳ እምክኻኼስታ እምኘልቶ ፌቴርኼክ። እምኘል አሳብዬስ እሊው አሳብሾ ካይኻኻፃና።

እምትኻፃንትካስታ ካይኻፃንትካ ካልካ ሚንችካክ። ሲፋንኩሳ ምሳሊታ ቶኬምኻስ ካሊስቴ። ስታ፣ ያኼስን፣ እን አክኻስ፣ ጋያኪ እ.እ.ኮ---

ምሳሊ፡-1.አቤል ኮራማ ዊኒሳሺኾ፤ ያኼስን ፍታኔ ፌያያ።

ዲብቴርታኻዳ ያኼስን፣ ናው ካል “አቤል ኮራማ ዊኒሳሺኾ። ”ናውሳስታ “ፍታኔ ፌያያ። ” ናውሳ ዲብቴርቶ እምትኻዌ።

2. ዛራዛርስቱንኩ ዲብቴርትካ እምትኻፃንትካ ካልካስ

እምትኼካማ ዲጋኒስ፡-

- አቿያ ቲኖ ማንዲኻስ ክንትኻ ፋይዌ።
- አቿያ አብቶ አግፅኻስ ክንትኻ ፋይዌ።
- አቿያ ዙራሙሪኩ አቾሊ ቱትኾማ ዝኩኻስ ክንትኻ ፋይዌ።

አቿያ ቲኖ ማንዲኻስ፣ አብቶ አግፅኻስስታ ዙራሙሪኩ አቾሊ ቱትኾማ ዝኩኻስ ክንትኻ ፋይዊ

እንቶጂ አሴብቱኑ አላሚዳ ታምብኻስ ዌውታንኩሳ ዌውካዋ ካንትኹስ ፅካ ዲብቴርትካዋ ሲሪካማ አስሜምኾንኩሳ ምትኻፃንትካዋ ቴኬምስትኻስ ቱንዜ ዓፋን። ፋይስታውዳጊ ስምባንካዋኪላ ቴኬምስታን።

ፋንቲቲ 7 ፍቺኻኩ ዙምካ

7.1.1 ቹኒትኻ

እንካን ክቻዳ ጊዊ

1. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ ቹኒትኻያስ ፍና እንት አዬብካሊ ኩስኻቴካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

   በ. ዋሌን ዳርማዳ ጁኽሳ ጌውስኻን?

   ከ. ጌውስኹንኩ አኾ ዋታኮው አኺኒሲይ አምኽኻኑ?

   ኸ. አምኽኻኑላ ይጉንኩ አኾ ፍቶ አግፅኻስ ዋሻይ ካሳኑ?

2. ሲፋንኩ ካስካስ እንት ክንትዓንቲ/ታ አንቤብካያኑሳ ፅፌቶ ቹኒቲካማ እርዳትስቲኑ ስፊትስ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

   በ. አጋል ቴሻሉ ግሴኻ ብላታ አጋሉያሳ እኻኹ ምክኤትካ ዳርካ ያኽኻስ ካላን?

   ከ. አጋል ቴሻል ብላታ አጋሉጂሶ ዳርማስ እርዳታሺኹ?

   ኸ. አጋል ቴሻሉ ግሴኻ ኺዋናስ ዳራ ትክሞ እያሺኹ?

   ቨ. ብላታ አጋሉ አጋል ቴሻሎ ላኹዊኑ ላኹዊ እንቶጂዳ ታምቡኒ እንዳር እንኮኽስቴ?

   ሰ. ብላታ ታሪክሊ የኼካማ ችግሮ ኽዩንኩ ሹማጌል ዲቦ ዋትኻ ያቹን?

   አ. ቹኒቲኑ ፅፌትዴስ እንዳራይ እርዳትስቲን

3. እንዴስ ሲፍካማ ዲጉንኩ ካስካስ ፅፌት ስሬታስ ክችክችካ ያኹንኩሳ “ውን” ክችክችካ ያኼካያስኩሳ ኩዒ “አሱ” ኒካማ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

   በ. አጋል ቴሻል ብላታ አጋሎ ክስሞ ዱንዓውሳ ላኹዊ ላኹዊኾ።

ከ. ብላታ አጋሉ ኃጂሶ አሬኩንኩሳ ሹማጌሎ ዳቼሩና።

ኸ. እርክስ ኬዬሮ እይንኩ ሾማጌል ጂሚሬ ይንቴካማ ብላታ አጋሉኾ ቱና።

7.1.2 አንቤብኻ

ፍቺኾ ዙሚ

ዕፌቶ አንቤብኻዬስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዳ ኬችስ ኩስኻቴካማ ካልስ ዙርዬ እያን።

በ. ፍቺኾ ዙሚ ንኻ ዳራ ንኺይ?

ከ. ዝኬኑ ዙራሙሪዳ ፍቺኾሳ ዙሜ ዙማንኩ አቾስ ጁክስ ታምባው ችግር ዳርማ ኒካማይ አሴብታን?

ኸ. አቾ ፍቺኾሳ ዙሜ ዙማኑ ዳርማዬስ ጁክሳይ ዬጌሬ?

ፍቺኾ ዙሚ

ፍችኾ ዙሚ ዲጊዬስ ናቴ ይቶፒያዳ አይኔትስኪ ያኻ እሳንትስ ዬሜካማጊ ይንታ። እንሳ ዬሜካ ሊሊትችንኩ ዲብካ ምክኔትካታ ጁዋና። እኒኃ ክቻዬስ ፌስቡክስ፣ ራዲዮንስ ቴሌብጂንስ እ.እ.ኮ ፌያፌይኃንኩ ዋሼንካኪ አሴሴትኻዋንኩ፣ አሱትኩ ሴላሞ አቲሳንኩ ዙምካ አግስታና።

ፍቺኾ ዙሚ አቾ ዓይኑ አይትስ፣ አይማኑትስ፣ ዖቲስ አግሌልስታንታ፣ ፍችስታንታ አኹኪ ዕካት ታምባታ ዬዋው ዙሜኽ። አሌም አቡቾ ሲቢልካውስታ ፖለቲካው ሜብትዳ ሊሊትችንኩ አጌርካ ዖሬሙሳ ልቾልቾቴ ሴቤካንኩ ፍቺኻኩ ዙምካ እግስ ጌጌውስታንታ ግዬቴ እንኩሬካ። ይቶፒያኪላ ፍቺኾ ዙሚውሳ ጅፍንቶ ኤኬትኻ 2012 ም.ኣስ ኃሬ ካሉኽሳ አዋጆ ዒዲክዒ። ያኼስጉ እግስ ጌጌውኻ እምፕል ዳድ ያኹኒውላ እሊኩ ክዓቲዬስ ሴጋ ያኹንኩ ክንቲስ እርዳትኻ፣ ሚዲያውስ ክችስዒ ዬውኻስ፣ ሜኬትኻ ካሊስታው አኽኼ እርዳትስትኻ ፋይዓዊኽ።

*** ፍቺኾሳ ዙሜ ዒዊካማ ችግሮ ታምዑንኩ ኬችካዳ ታምባው ችግር ዳርማይ?***

ፍቺኾ ዙሚስ ክችክቺ ኽይ አኹ ትክላሊ ብያኒ እይስታያኽ። ምክኔትኪ ፍቺኾ ዙሚ እምፕል አቺው አኹ ኬቹ አኹ እንኮክትዬስ ፍልቓው ስር አሳብ አኽኻሴኽ። እን አኽኻስ ፍቺኾ ዙሚው ውሳኔ አኹ ብያኔ እይኻ ይዝኩዊ አኽኻሴኽ። ውሳኔ እይስቱኒውላ አጌርካው አኺኒታ፣ ቱዊታስታ ምሳሊታ ሊሊትታዊኽ።

ፍቺኽ ዙሚ አቚውሳ ክብሮስታ ኩራቶ ዎሬድ አኹ ዜሬቕላው ቴግላሬኽ። “መሪንኩ ፍቺኽ ዙሚው ቻኒስት” ናው ሜላፍዳ ፍቺኽ ዙሚ አቚውሳ ክብሮ ጉዳው ጋያውላ ሊሊቱ ጊሊዕሜ እይካማ ምሳሊስ ሜልኮ፣ ኬሌሞ፣ ብሄሮ፣ አይማኖቶ ስርታ ዔቒካማ ማቤርአቕዳስ ኔዔልኻስ ዝክኹሳ አኹ እሺኹሳ ጉድ አኺኔ ዓሚሳው አኽኼ ጌሌዕካ። ፍቺኽ ዙሚ ጋያኪ ዑፍስ፣ ስልስ፣ አኹ ድምዕስ ድኹስታኒ እንዑኒ ላኃ እንዕኼንቶ ፌያፌይኻዔ። ፍናኪ ፍቺኽ ዙሚ ዕካት ታምብኹሳ ዎጌኖ አቚ አይትዴስ ዜሬቕዔ። እሊው ዴሜካ ዕካቶ ታምዕኹሳ ዎጌኖ ስጋትዳስታ ጅፍንትዳ ቱዋታ ዔዊ። አንኪ እሊኩ ኬችኩ አባልካጊ እንታኮው አኺኒዳ ቤንኃንታ (ሴቴፍኃንታ) ዔዊ። እን አኽኻ ዋሺንካኪ ዝብኹላ ፌያፌይኃንኩ ዙምካ ፍቺኼ ጁትኻዕኻዴስ ሴጋ ያኽኻ ማንዲስታኩዊኽ።

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬታስ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. እምፕል አቚ አኹ ኬች ፍቺኽሳ ዙሜ ዙሚኻዳ ቱዋታ ዔዋንኩ ምክኔትካ ዳርካይ?

ከ. እምፕል አይማኑትኩ ሲፍኃንትካ እሊውዳ ታምፃኑ ቻኒስት ዳማዴስ ጁኽ ኒካማይ አሴብታን?

ኸ. ዎሬመሳ ልቕልቕቱ ጁትኻፃንኩ ዙምካ አጌርዳ ታምፃኑ ቻኒስት ዳርማይ?

ቨ. ፍቺኽ ዙሚስ አኔኽ እስታው ክችክቺ ኽይ እይስታያሱ ምክኔት ዳርማይ?

ሰ. ፍቺኽ ዙሚ እምፕል አቚው አኹ ኬቹሳ ክብሮስታ ኩራቶ ዎሬድ ዓው ዋታ ዔዋማይ?

ሸ. ዑፍስ፣ ስልስ፣ አኹ ድምዕስ ፌያፌይኃው ፍቺኽ አኺኒ ማቤርአቕዳ ዳር

ቻኒስታሳይ ታምዔ?

7.1.3 ካልካ

ሲፋንኩ ካልካስስታ ካልኩፓስ ዲብቴርትካዋ እንዓኽስቲካማ ቱዊ ኽያሳ ካንትዓን።

በ. ድችትችና

ከ. ታፍ ግብራ

ኸ. ዝባቲ

ቨ. ሲሚርዒ

ሰ. ጊዲፊ

ሸ. ኬዎምኺ

አ. ፍቺኻ

7.1.4 ዓፊኻ

ቱንዜ ዓፊኻ

እንቶጂ ዝኬኑ ዙራሙሪዳ ፍቺኽ ዙሚደስ ጁኽስ ታምብኹሳ ችግሮስታ እን ችግርደስ ፊኻስ ዔውስቱንኩሳ ዔውካዋ ካንትኹስ እምፕሎ ቱንዜ ዓፊካማ እንት ክንትዓንትስ ካንትዓን።

7.1.5 ዙሚኻ

አቆ አይትስ፣ እሚንው ፖለቲካው ካንቲስ፣ ዜርስ አኹኪ ኬሌምስ ጁኽሳ ዔውስታው ናኪኽ፣ ዜሬቕዕኽ፣ ላኹዊ አኹኪ ፍቺኻ ዙማ እምፕልታቕዳኪ ያኻ አጌር አቻስ ታምዓውሳ ኬሴቶ ዕምድስ ዕምድስ ኩስኻቴካማ ባኔ ማንዲካማ ቤንስ ዙሜ ዲግሳን።

7.2.1 ቹኒትኻ

ትዳሮ ፌሬስዓው ፍቺኽ ዙሚ

እንት ክንትዓንቲ/ታ አንበብካያኑሳ ዕፌቶ ቹኒትኻደስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ትዳሩ ግዲኻ ስራስሪው ይዎትስ ዋትኃይ ቴኬማው?

ከ. ትዳሩ አቤሌሸስትኻ ስራስሪው ይዎትዳ ዋታኮው ቻኒስት ዝኩዌ?

ኸ. አራኹና ክቻዳ ዝክኹ ታምትኺ ዋታ አኽኻ ዝክኹሳይ ዔጌሬ?

ሲፍካማ ዲጉንኩ ካስካስ ዕፌቶ ስርቲካማ ዑፍስ ዙርዔ እያን።

በ. አራኹና ክቻዳ ፍቺኾ ዙሚው ጉሽፅካ እንዳርካ ዳርካይ?

ከ. “ቲንዊና ትዳሩ ታምትኺ ላንጊዴስጊ ሊኽዴስ ሊኾ ያኹኽ ትንካኪ፣ አላፍትስታ ፅሬት ማንዲስቱ።” ናውሳ አሳቦ እንቱው እስቲስ ኽይትኾፃን።

ኸ. ቾታብል እምፕልቱ ዝኮንኩ ጀርካ ቾታብል ትፍትኹንኩዴስ ዝኮው ሊሊትት እንዳር እንዳር ያኼ?

ወ. ጀርካ አራኹናስ ሊሊትቶ ባያንታ ታምትኾፃንትካ ያኻኑሳ አኺኔ ፅፌት ስሬታስ ጌሌፃን።

ሰ. አራኹና ኃስ ኃዋ ጉዳጋውሳ ዙሚኾዴስ ፌካማ ዋታኮውሳ ዙሚ ዊውኺ ፋይፃው?

7.2.2 አንቤብኾ

ይው ሞይ ኽሴ /ፅፌት ላኹ/

ሲፋውሳ ካሴ ፅፌቶ አንቤብኾዴስ ፍና ፅምድስ ፅምድስ ታኼካ ኩስኾቴካማ አስሜምኾቱኑሳ ካልስ ዲግሳን።

በ. እሊኩ ሞይካዴስ ኽሳው ሞይ ዝኮማ? ዋትኃ?

ከ. ታቹንኩ ሞይካዴስጊ ዋሺኒ ኽሴ ኒካማ አሴብትካ ታቹን? ምክኔትስ ኽይትኾፂካማ ዲግሳን።

ኸ. እንፅኺዳ ሞይስ ጁክስ አቕ ድኬ ዙሚትኻኻ ፋይዬማ?

ይው ሞይ ክሴ (ፅፈት ላኹ)

ጌርክዬስ እምፕላቺ እምፕል ዙራሙሪኩ አቕ ኃው ሞይ ኬፍ ንኹስታ ማልኃ ቱኬማው እሊኩሱ ዬሜካ ዜሬቕ ንኹስታ ፋይስታቲው ዌዊካማ ኃስኃዋ ድኾትኾና። እን ድኾትኺ ማቜች አሌቜትኻኹ ዙሚሾ ኪስስትኾ። ቻካቻክኃንኩ ሞይቱንካ ክቻዬስ ትታ ሴጋ፣ ቼርኮ ግቢታው ሞይቲኒ፣ ቼርካ ሳኻ፣ አሬሳቺ፣ ቤራግቢቲስታ ክንትዛንታ እሺና። ትታ ሴጋዋ፣ ቼርካ ግቢቱስታ ቼርካ ሳኻዋ ካንታው እን ቤንዳ አንቤብታና፤

ጂሚሬኪ ቼርካ ግቢቲ ጆማ “ድሚ ኬቤርስቱ ዎምቤር ማንዲስቱ” ናማ ዲቦ ጆሜርኾ። “አን አይኔትቺፉ ስዮ ግቢታኻ ሞዪቲኒያኽ። እንዳ ዝኪንኻ ውላጊ ሴቱኑ ስይ ይው ታፍ ግብራኽ። እያዋ ጋቲታ እንቶጂ ውላጊ አካላቶ ሾፌንታኑ ስይ እላቲው አኽኻስ ዝባትካ እንዜኻታንኻ እሸቲናኽ። እን ያኽኻስኪ አን ውላዬስ ኽሴ፤ ይሊ ክቼው አቕ እላኽ” ንኾ። ትታ ሴጋ ክችስ ጅያታ “አን ሴክኹሳ ምንጌ ግቢቱታጊ ይው ሞይ ኽሴ ማ ኒኹ? ያሌትዳ ቲሬማ ድባኖ ልውኻ’ እስታውስታጊ አን እላ አቕኒ እንቶጂ ዝኮላ እሸቲና” ኔታ ዶዬቕትኾ። “አን ትቱ ሴካ ቱርሳታ ዲግሴ፤ አን እላ አቕኒ ዋታያኼማ ስይ ግቢስቱ?” ኒኾ።

***ቼርካ ግቢቲስታ ትታ ሴጋውሳ ዙሜ ቼርካ ሳኻ ዋትኃ ካንቱውሳ ዌጌሬ?**

ቼርካ ሳኻ ዬሜካ “ትቱ ሴግታታ ቱርስታት ትታ ሴጋኽ፤ ሴግስትኹሳ ግቢታው ቼርካ ግቢቲያኽ ያኼስጉ አን ሳቕታ ቱርሳውላ ስይ ያኻማ ሴይስታላኽ፤ ይው ሞይ ኬፍ ንኹ አኽኻስ አን ውላዬስ ኽሴ” ኒኾ። ዊድዊዲዳኪ ኃጂ ድኾትኃኒስ ቸኒታሺንኩ ሹማጌልካዬስ እምፕል ጆማ “እንኮኽቱናማ ይሪ፣ ካንቱኑስታጊ አን ዎሌቻኽ፤ ያኼስጉ ዲግስቱኑሳ ዙሜ ፅሞኒስ ቸኒታኽ። ውላጊ ሞኻካኽ፤ እምፕል እሊውስ ፋይዛው አኽኼ ዜኔግትካማ እንትኃርትኃሳ ኔዌልትካማ ጋሼኒስስታ ኬፍ ዌኒስ አይሎ ሴሜርዌ። እምፕል እሊውስ ጌዬፋ ያኼማ እምፕልቲንቲዬስ ፋቱኑ ውቱት አግስታላኽ፤ እን ያኽኻስኪ ኬቤቤርሺጉ ኬዌምኻኺ ቱስታላኽ። ” ናማ ኩስኼ እይኾ።

(አግፅዊ፡ 1997ም.ኣስ ኬሽኃማ አቱምስትኹ 5ንቲ ቤኑ አማካርሺዬስ እን ቤኑ ፅፈቱ ካሊቕትስ አሜቻታ ቱሬጌምስታማ ካፅስትኹ)

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑሳ ፅፌቶ ስርቲካማ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

በ. ትታ ሴጋው፣ ቼርካ ግቢቲውስታ ቼርካ ሳኻው ሞይ ዋትኝ ታምትቼ?

ከ. ቼርካ ግቢታ ትታ ሴጋዋቢታ አኹኪ ትታሴጋ ቼርካ ግቢቴቢታ ዔውኞስ ካላኑ እንዳራይ?

ኸ. ቼርካ ሳኻውስታ ቼርካ ግቢቲውሳ ሞይ ታምትኝሳ ጌሌፃን?

ቨ. ሹማቢሊውሳ ካንቴ አስሜምኞታናማ አስሜምኝላይ? ዙርዔ ምክኔትስ ደጌፍፂካማ ዲግሳን።

ሰ. ቼርካ ግቢቲ ጆማ "ድሚ ኬቤርስቴ ዎምቤር ማንዲስቴ" ኑስ ታሪክዌን ዋሺኒ ድሚው ክልልዳ ዝኩንኩ አኽኼ እርዳትስቴን?

ሸ. ትታ ሴጋ "ፆሌትዳ ቲሬማ ድባኖ ልውኽ" ኒስ ኺውስ ሞይስ ይትኹሳ ይዙክቶ ዋትኝ እርዳትስቲን?

ለ. ዲግኹ ታሪክደስ እንዳራ እርዳትስቲን?

7.2.3 ካልካ

ቱዊ ኽያ

1. ሲፋንኩ ካልካስ አንቤብቱኑ አኹ ቹኒቲኑ ፅፌት ስሬታስ ቱዊ ኽያሳ ፃፋን።

በ. ጁኻ	ኸ. ውሊጂ	ሰ. ጊዊ
ከ. ፆሌትኽ	ቨ. ሾፌንኞ	ሸ. ኬርት

3. ጃላዳ ኽዮ እይስቱንኩ ካልካስ ይቱኑሳ ኽዮ ካንትፃውሳ ዲብቱርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

7.2.4 ፃፊኞ

ቱንዜ ፃፊኞ

ሲፋውሳ ቲራግድሜ 7.2.2ዳ ዲግኹ ፅፌት ስሬታስ ዋኽትኞፂኒደስ ፋሌንጋ ቲራግድሚኩሳ ንባርካዋ ቲኪምስቲካማ እምፕሎ ቱንዜ ፃፋን።

ሞይቴንካ	እንፃኽስታንኩ ዲብካ
ትታ ሴጋ	
ቼርካ ግቢቲ	
ቼርካ ሳኻ	

7.2.5 ሰዋስው

ስማ ጌሌፅካ

ስምኩ ጌሌፃንትካ እስታንኩ ስምዴስ ቤዴርካ ቱዊካማ (ይንቴካማ) ስሙሳ፣ ኬሌሞ፣ ባይሬ /ፅኹሮ፣ ማሊፌ፣ ሜቴኖ እ.እ.ኮ ጌሌፃንኩዊያኽ።

ኬሌሞ ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ፡-

ኬሌሞ ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ እናኩ ስሙሳ ኬሌሞ /ዋታኮው ኬሌም ዝኩኽ አኽኹ ጌሌፃንኩዊያኽ።

ምሳሊ፡-ፃርኪ፣ ድሚ፣ አምሉ፣ ፉቺ እ.እ.ኮ።

ዲብቴርታኻዳ ሚፅናና ካንትንስ።

በ. ሲፉን ፉቼ ሽብሸቦ ቼዴድዊኽ።

ከ. ኮሌች ድሚ ቢሬ ጀውኻ።

ባይሬ (ፅኹሮ) ቶኬማንትካ ስምኩ ጌሌፃንትካ፡-

ባይሬ (ፅኹሮ) ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ እናው ስሙሳ ባይሬ (ፅኹሮ) ጌሌፃንኩሳኽ። ምሳሊ፡- ድኪ፣ ዝሪስቲ፣ ባኩኒ እ.እ.ኮ ያኻኒስ ዲብቴርትስ ዴጌፍፅናና ካንትንስ።

በ. ሀዋ ጌሬታ እንፃኻኽ።

ከ. አጋሉ ባኩኒ አቺያኽ።

ማሊፌ ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ፡-

ማሊፌ ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ እናኩ ስሙሳ ማሊፌ ጌሌፃንኩሳኽ። ምሳሊስ፡

- ሙላሊ፣ ሻውኪ፣ ክቤብ፣ ትሙርሙሪ እ.እ.ኮ። ዲብቴርትስ ካንትኑስ፡-

በ. ክቤቦ ቲሪፒዜ ጀፑኻ።

ከ. ሴዛ ኪምፔ ሳዋኔ ኻታው።

ሜቴኖ ቶኬማንኩ ስምኩ ጌሌፃንትካ፡-

ሜቴኖ ቶኬማንኩ ስሞ ጌሌፃንኩ እናኩ ስሙሳ ሜቴኖ ጌሌፃንኩዊያኽ። ምሳሊስ፡

- ፅሊ፣ ደደኞ፣ ሊጊሲሚ፣ ሜንች እ.እ.ኮ።

በ. ይታላ ሊጊሲሜ ጌሜዶ ሴግኾ።

በ. ይቹጃ ፅላ ግባቻስ አኾ ብንደስ ችምቢ።

1. ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻደስ ስማ ጌሌፅካዋ ጎሌልትካማ ዳድሳን።

በ. ፉቺ ፊሪሲስ ግደማ አድዋውሳ ባሎ ኬቤርፅኟ ካሱስ ዎሬም ጉዝማውሳ አኼኔ ታክስፅኾ።

ከ. ድኪ ዙሚደስ ኽሳው ፍችስቲ ዲብ እላ።

ኽ. ደክ ዳዳስ አሜቶ እንዚኟ።

ቨ. ታኼስ ድሜ ኮቶ ጀውቱኻ።

ሰ. እኑ ባንዲራደስ አምሉ ኬሌሙ ኽይ ዳርማይ?

ሸ. እንካኔ እሳኖ ቾኖ ግቢቲኾ።

2. ሲፋንኩሳ ስማ ጌሌፅካዋ ኬሌሞ፣ ባይሬ/አኺኔ፣ ማሊፌ፣ አኹኪ ልኪቱ ጌሌፃንኩዊ ስማጌሌፅካ ኒካማ ሜንደፓን።

ደደኞ፣	ባኩኒ፣	ትሙርሙሪ፣	ምሹ፣
ፅሊ፣	ባሪ፣	ሙላሊ፣	ንባይ፣
ሼውኪ፣	ድቡ፣	ብትሪ፣	ባርቺ፣
ሊጊሲሚ፣	ፃርኪ፣	ድኪ፣	ኻልኻሊ፣
እሳን፣	ክቤብ፣	ፅባብ	

3. ሲፋንኩሳ ኔዔልካ ዲብቱርትካዋ (አኹኪ፣ ስታ፣ ያኼስጉ፣ ...)እምትኞዓንትካስ ዓምርስትካማ ድርብካ ዲብቱርትካዋ ሲራን።

በ. ዳማኒ ይዙኩኒዶስ ሜንች ሳት ፌይኾ። ንሺሳኺስታ እሪ እሮያ።

ከ. ላኟሴና ጌውስዄካሺና። ኟቹ እምፕልታኑሳ ኩስዄ ኩስኞዔታ አምኽኞዒኾ።

ኸ. አዔብካሊ ቤናኻዳ ታምትኞናኒ ግልዓ ያኻያሱሳ እርዳትዔ። አዔብካሊ ቤናኻዳ ታምትኞናኒ ግልዓ ያኻያሱሳ እርዳትዓና።

7.3.1 ዙሚኞ

እምፕል አልኮሎ ዝኟማ ሴኬርኹ አዊ ዙማው ዙሚ ምክኔታስ ፌቱርስትኹሳ ጊዌ አኹኪ ሴላሞ አቲችሳ ችግሮ ካንትኹስ ንባሮ እምቲካማ ቤናኻዳ ዙሜ ዲግሳ።

7.3.2 አንቤብኞ

ይው ሞይ ኽሴ(ፅፌት ላኟ)

ሲፋንኩ ካስካስ ዲግኹሳ ፅፈቶ አንቤብኻዴስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ሞይ ንኻ ዳራ ንኺይ?

ከ. አሬሳቻንቲውስታ ቤራ ግቢቲው ሞይካ ዋትኃ ታምትኃን?

ኸ. ክንትዛንታው ሞይ አሬሳ ቻንቲሊስታ ቤራ ግቢቲው ሞይሊ ዋትኃ ታምትኃና ኒካማ አሴብታን?

ፅፈት ላኃ፡- ይው ሞይ ኽሴ

እንዴስ ፍና ፅፈት ላኹዳ “ይው ሞይ ኽሴ” ናው ኃሪስ ዙሚስቱንኩ ዙምካዴስ ትታ ሴጋ፤ ቼርካ ግቢቲሰታ ቼርካ ሳኻ ኃውሳ ሞዮ ካንትኹስ እሊኩሱሳ ዜሬቕ ኃውሳ ኬፍ ፅካማ ጌውስኾኑሳ ዙሜ ፅፈትስ ዲጋማ አንቤብትካ። ፅፈት ላኃዳ ዴሜካ አሬሳቻንቲ፤ ቤራ ግቢቲስታ ክንትዛንታ ኃውሳ ሞዮ ካንትኹስ ዔዋኑሳ ዙሜ አንቤብታና።

አሬሳቻንቲ ጁዋማ “ውላጊ ይዎትስ ዝኩኻስ ካሌኑ ይው እንፅኺሴኽ። አን ችኻ ያኻ ሳኑዋ ሊፋታ ሊሊትችንኩሳ ሴብልካዋ አሜሬቴ። ስይስ ያኻውሳ ትቴ፡ ምግብስ ያኻንኩሳ ሴብልካዋ እ.አ.ኮ አሜሬቴ። አን አሜሬታውላ ይኩኒ ውላጊ ምርኪስ ድኾስቴና። ምክኔትኪ እምፕሎ ጌርኮላ አሬ ላኽታኑላ እሽቲካ ካላላኽ። አን እሊኩዴስጊ ኬሻኻስታ ማልኃ ፋይፃኻኽ።

ቤራግቢቲ ዴሜካ “አራሽ አሬሳው አን ግቢቱኽ ሜሳሪሴኽ። አን ቤሮ ታሳታ ስቤቶ፤ ማችደ፤ ምካዮ፤ ጎርኼስታ እ.አ.ኮ ግቢቴ። አን እኒ ሜሳርካዋ ግቢታያ አቑኒ አሬሳቺ አሬ አሜሬታላ እሺኾ። እንዴስ ድምክና ሊሊትችንኩ ቸንኩሳ አክኽካዋ ግቢቴ። ቤርድስታ፤ ቤርጋይታ፤ ካሪ፤ ችልፊ ዜጌርችንኩጊ ይኩ ውቴትካኽ። እንዴስ ድምክና ፅላቶ ሚኪቴንኩ ሜሳርካዋ ግቢቴ። አንካሴ፤ ጎራዴ፤ ዎሬሞ፤ ጋሼስታ እሊኩሳጊ ግቢቴ። እን አኽቸስ ውላዴሰጊ አን ኽሴ” ንኾ።

ክንትዛንታ ኺውሳ ሞዮ ካንትኹስ ዋታኮውሳ ላኹዜ ዲግስታውሳ ዜጌሬ? ኺው ሞይሳ እሊኩሱዴስ ኽሴማ?

ክንትዛንታ ጆያታ “ውላዴሰጊ አኔኽ ኽሳኻ እንቶጂሱ ሞይ ይው እንፅኺው ውቴት አኽኼ ዜኔግትካ። ክንቲስ ክችሳታስታ ምግባር ፅንታስ አድርዛታ ክንቱኽ አሬሳቻንቲስታ ክንቱኽ ቤራግቢቲ ዜፓኻኽ። ናካ እንትይሪሶ ክንቲስ ሌጌዛታጌኽ። ቻ አኪም፤ አጌሩ ጉሳንቲ፤ ውታድሪ፤ ማንዲስ፤ ፋላስፊ ያኻንኩሳ አጌራቕ ፌቴራኻ አኔኽ። ይው እንፅኺ ውላስጊ ፋይፃዊኽ። ላኹዜ ቸኒታሺንኩዴስ እምፕላ

ሹማጌላ ጅያታ "እንኮኽቱናማ ይሪ ጊዊስዄንኪ፤ እንቶጂሱሳ ዙሜ ጉድኃ ቹኒታኽ። ኬርቲኑ ዲብ ዝኮ፤ ውላውጊ ሞይ ፋይፃዊኽ፤ እንቶጅኪላ ፋይስቴንኻ ሞይቴኔኽ። ኩስኻቴካማስታ ቴቤቤርኻቴካማ ዝኩኻ ቱስቴ። አሬሳቺ ሴብሎ አሜሬቴ፤ ቤራግቢቲ ሜሳርካዋ ግቢታው አክኺስ እሊው ቴኬምሰቴ፤ ክንትፃንታኪላ ክንትፂ። "ቹፂ እምፕልታኒ ስቤቶ ዱንፂ" እስታውስታጊ ቴቤቤርኻቴካማ ድኽቶ ድፂካማ እን አጌራሳ ሌጌፃን። አንዶስ ኽቶ አቾስታ እንፃኽስታኑሳ ሞዮ ፍችናኻ አኽኑኒጊ እኑስ እኖ ጌውስኻናና ድኪዳ ታምብኔ፤ ድኺትናናኪላ ይጉናኻኽ" ኒኾ።

(አግዕፂ፡-1997 ኬሽኃማ አቴምስትኹ አንኮንቲ ቤኑ አማኻርኺዶስ ዕፈትስ አሜቻታ ቶሬጌምሰታማ ካዕስትኹ)

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፈት ስሬታስ ክችክቹ ዙርፄ ፃፋን።

በ. አሬሳቻንቲ ዝኩዊቲዬስ ቤራግቢቲው ዝኩዊኒ ምርቶ አግዕዕኻስ ካላማ? ኽይትኻፃን።

ከ. ቤራ ግቢቲ ዝኩዊቴስ አሬሳቻንቲ አሬሳማ ቴኬምስታውሳ ሜሳርካዋ አይ ግቢታዬ ኒካማ አሴብታን?

ኸ. ጃላዳ ዲጉንኩ ሞይቴንካው ሞይ እምፕልታማ አግዕፃው ዊድዊዲ ውቴት ዳርማይ?

ቨ. አሬሳቻንቲ ዝኩዊቴስ አቲናኩ ዲብካ ዳርካ ዳርካይ?

ሰ. ቤራ ግቢቲ ዝኩዊቴስ አቲናኩ ዲብካ ዳርካ ዳርካይ?

ሸ. ክንትፃንቲ/ታ ዝኩዊንቴስ አቲናኩ ዲብካ ዳርካ ዳርካይ?

አ. ውላጊ ሞይቴን እምፕልቴካማ አግስታኒ ዳርማይ ፌቴርስቴ?

7.3.3 ካልካ

ቱዋ ኽያ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ቱዊ ኽያሳ ፃፋን

በ. አሬቤሸኻ
ቨ. ዛቢትኺ
ከ. ሊሊት
ሰ. ኬዔልኻ
ኸ. ኔንጌስኾ

ኬሌቴፍኻፃማ አንቤብኻ

ሲፍሚካማ ፍቺኽ ዙሚ ናው ፓሪስ ቼፍ 7.1.2ዳ ዲግኹ ዕፌትዶስ 1ንቴስታ 2ንቴ ቱንዜ ድምፆ እንኮክሚካማጊ ክችክቺስ፣ ፍትኤትስስታ ቱስታው አንቤብስትስ አንቤፓን። አንቤብታኒስ ዋሳላካ ጊዞ ዊዲንኻ አክኹ አዜብካ ሜዜጌብካማጊ እንቶጂሱሳ ኬሸኽኼ ጋማጋሚኒስ።

7.3.4 ፃፊኻ

ቱንዜ ፃፊኻ

እንትዙራሙራዳ ዙሚስታንኩ ሊሊትኽንኩ ሞያካዋ ካንትኹስ ኬርቱንኩ ዙምካ ክቻዶስ ዕካዋ ዛራዛርትካማ ቤዳራ ሲፊስ አቺትኻሚካማ እምፕሎ ቱንዜ ፃፋን።

7.3.5 ሰዋስው

ስማ ጌሌዕካዋስታ እምትኻፃንትካዋ ቱኬምስትኻ

1. ሊሊትኽንኩ እምትኻፃንትካዋ ቱኬምስቲካማ ኹሉቺፍ እንፃክስቴንኩ ጉድካ ቴግባርካዋ ካንትኹስ አንኮ ድርብካ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

2. ኬሌምኩሳ፣ ማሊፊኩሳ፣ ሜቴንኩሳ፣ አኹኪ ዕኹር ስማጌሌዕካዋ ቱኬምስቲካማ ቤናኻዳ አግስታንኩ ዲብካዋ ካንትኹስ አንኮ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

2. እምትኻፃንትካዋ ቱኬምስቲካማ እንትዙራሙራዳ ዔውስታንኩ ዔውካዋ ካንትኹስ ዕካ ድርብካ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

ፋንቲቲ

8 ኤች አይ ቪ ኤድስ ይቶፒያዳ

8.1.1 ቹኒትሻ

ኤድሱ ኢንፌክሽን

አንቤብስታያውሳ ዕፈቶ ቹኒትሻዬስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ኤች.አይ.ቪስታ ኤድሱ ሊሊትዳ እንዬስ ፍና ታቹኑሳ ድቹዋን።

ከ. ኤች.አይ.ቪ ኤድሱ ቹንዚስ እጁ ዝኮማ? እላይ?

ሲፋንኩ ካስካስ ውፍስ ዙርዌ እያን።

በ. ኤች.አይ.ቪስ እምስትኹ አቺ ቫይሬስስ እምስትጫ አቾስታውላ እጀው ያኹኒዬስ

እንቶጂ ዳራ ዌውሻ ማንዲስቱ?

ከ. ኤች.አይ.ቪ. ቫይሬስስ እምስትኹ አቺ ቹንዳስታኩሳ ቹንዝካዋ አኬምስቱኒ ቫይሬስዬስ

ኪሻውሳ ዌጌራማ?

ኸ. እምፕል አቺ ቫይሬስስ እምስትሻ አቾስታውላ ዋትኃይ እሊውሾ ፌያፌይሻዉ?

8.1.2 አንቤብኛ

ኤድስ

ሲፋው ካሲዳ ኩስኛቴካማ ካልስ ዙርዔ ድቹዋን።

በ. ኤድስ እንዳርማይ?ኤች.አይ.ቪስታ ኤድስ ሊሊትኝናማ? ዋትኝ?

ከ. ኤች.አይ.ቢ ፖዝቲብ ንኛ ዳራ ንኚይ?

ኸ. ኤዲስ እሚኹ አቺ እናው ዳርማስ ማሊናናይ?

ኤድስ እስታው ኤች.አይ.ቪስ እምስቱንኩ አችዳ ካንትስታው ዊድዊዲ አች ቹንዚው ምልካቲያኽ። ኤድስ አጋታሜ ቴኬምስትካማ ኬሴትስታንኩ ኬምፔን ቹንዝካው ኩፕት ምልካቲያኽ። ኤድስ ኬሴትስታው ቹንዜ ካላካልኚው አክም ኬፍቲኒ አኺኒስ ዶሬታኒያኽ።

ቲንኩ ሞይቴንካ ኤች.አይ.ቪ ፖዝቲቭ ያኹኽ አቺ ኤድስ አችዳ ታምቡካ እስታው ሲፋንኩ አኼንካ ኬሴትስታኒሲኽ። እኒኝ ኬምፔን ቹንዝካኪ ካቢትኼካማ ኬሴትስታኒስታ ፉቺ ብሪው ሴል ሚንቺታ ኪዩቢክ ሚሊ ሜትርስ 200ዶስ እንፃኒስታ ቫይረሱ ሜቴን ብራኻዳ ዶሜካኒያኽ።

ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፌያፌይኝኩ አካልኩ አኹትካ ብሪ፣ እሩብፂ አካሉ አኹትስታ ቹዋው አንጉ ኾሺያኽ። ምክኔትኪ እኒኝ አካልኩ አኹትካኻዳ ኤች.አይ.ቪ ቫይረስ ኬፍ ንኹ ቹፍስ አግስታው ያኽኻሲያኽ። ኤች.አይ.ቪ ፌያፌይኝኩ ዳድካኪ ሲፋንኩያኽ፡ ፡ ኤች.አይ.ቪ ቫይረስ ብራኻዳ ዝኩኽ አቺሊ ትንካኪ ዳንጉኽ አራኹንቶ ፌዔምኻ፤ ቫይሬስ ዝኩት ሼራ ቹዋዶስ ጆርሾ ሼርት ጉዝማ፣ ክምንትስታ አንጎ ፃኹዕኻ ጉዝማ ፌያፌይኼ። ማራማርስታያሱሳ ብሬ አኚስ እይኻ ፋይፃላኽ፤ ምክኔትኪ ኤች.አይ.ቪ ቫይሬስስ አቤሌሸስትኹ ብሪ ቫይሬሶ ፌያፌይኻፃው አኽኻሲያኽ። ቫይሬስ ብራኻዳ ዝኩኽ አቺ ቴኬምስቱኩ ሜርፌ፣ እርኮፋኪዒስታ ቤሳ ዔጌርኹንኩሳ እምፕልቱ ቴኬምስትኻ ቱስታላኽ።

ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ፌያፌይኝቲኩ አካላትኩ አኹትካ ቻኺ፣ አይናምድር፣ ብስቺ፣ ሲንቲስታ አካላቱ ስስቺያኽ። ምክኔትኪ እኒኝ አካላትኩ አኹትካኻዳ ኤች.አይ.ቪ ቫይረስ አግስታቲው ያኽኻሲያኽ። ኤች.አይ.ቪ ፌያፌይኝቲኩ ዳድካኪ ኔክትኺስ አኹኪ ታፉ ሴላምቲ፣ ሊሊትችንኩ ንፍሳትካስ እኻስትኻ፣ ፃኺንዒ፣ ይንቲ

ዔጌርችንኩ ያካኒስ ድምክናኪ ቻኺቻናስታ ቋዕዔ እምፐልቱ ቱኬምስትቻ፣ ፊኹዊ፣ እውርትቻ አኹኪ አትሸትቻ፣ ምግብኩ አክኽካዋ እምፐልቱ ቱኬምስትቻ፣ ባምቢዊ ጌንዲዳ እምፐልቱ ባምቢቻ፣ ስልኬ እምፐልቱ ቱኬምስትቻ ዔጌርችንኩያኽ።

(አግዕዊ፡ማንዚ2000 ም.ኣ ኤችአይቪ/ኤድሱ ሜኬትቻስስታ ቼፍቻኺስ ዝቡ ልቕልቕቱ ታንኬንቻዊ፣ ይዎቱ ካሊቕት ሲሊቲንዊ ማኑዋል፣ ኤችአይቪ/ኤድስ ካላካልኺስታ ቼፍቻቻዊ ዕ/ቻና፣ ቲን ማንዲኝው ሚኒስቴር፣ አዲስ አበባ ቴርስስትኹዴስ ዕፌትስ አሜቻታ ዔውስታማ ቶሬጌምስታማ ካዕስትኹ)

አንቤብቱኑሳ ዕፌቶ ስርታ ዔውቴካማ ሲፋንኩ ካስካስ ዑፍስ ዙርዔ እያን።

በ. ኤች.አይ.ቪውስታ ኤድሱ ታምትኺ እንዳርማይ?

ከ. ኤች.አይ.ቪ ቫይሬስ ብራኻዳ አግስቱስ ቻኺዳ አግስታቲው እንዳርማሲይ?

ኸ. ሊሊትችንኩ ቋንዝካ ካቢትኼካማ ካንትስታኑ አቋኒ ቫይሬስ ዝክኹያኽ ንቻስ ካሊስቴማ? ምክኔትሳ?

ቨ. ኤች.አይ.ቪ ቫይረስ ቤሳስ፣ ሜርሬስ፣ እ.እ.ኮ ዋትኝይ ፌያፌይኝው?

ሰ. ቻኺስ፣ ሴላምቲስ፣ እምፐልቱ ኹሪቻስ ኤች.አይ.ቪ ፌያፌይኝቲው ዋታያኻኒይ?

ሸ. አንቤብቱኑ ዕፌቱ እንዕኼንት ዳርማይ?

8.1.3 ካልካ

1. ሲፋንኩ ካልካስ ፊሪስዔ ኽዮ እያን።

በ. ማንዲቻ	ቨ. ኣዌክስትቻ	ለ. እንግልቲ
ከ. ሴሌቴንኾ	ሰ. ዛቢትቻኺ	አ. እሳንቻቻ
ኸ. ዳድ	ሸ. ቻኒስት	

2. ጃላዳ ካሲ 1ዳ ዲጉንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ክንትዋን።

8.1.4 ግሬሻ

ድርሴቶ ግሬሻ

ድርሴትኩ አይኔትካ

ዴስስቱንኩ ድርሴትኩ አይኔትካ ሴዛኽ። እኒቻኪ ቱሬካንቲ፣ ስሉ፣ ጌሌፃንቲስታ ካንትቻፃንቲ /ካራካርቻፃንቲ እስትካማ አቾስታና።

በ. ቱሬካንቲ ድርሴት እስታው ፌይኹሳ ሚዊ ካንታውስ ቱሬካው ያኹ ድኹዋው ፀፌኽ። ምሳሊስ እምንል አቺውሳ ይወት ታሪኮ፣ እምንል ዎሬሙሳ ጉሸዜስታ ፍፃሜ፣ እምንል ኩንቲዳ ያክስትኹሳ ኩስቻዤ፣ ትክላሊስ ፌይኹ ጊዝዳ ፌዜምስትኹሳ ዴሶ ዋትቻ ፌዜምስትኹ አኽኹ ቱሬካው ፀፍጊ ቱሬካንቲ ድርሴት እስቱ። ቱሬክስቱስኪላ ቢዲሪ ጊዝዴስ ጀሜራማ ፍንሾ ቤዴራሲፌ ማንዳማጊያኽ።

ከ. እሊው ዴሜካ ስሉ ድርሴት እስታው ያኹስ እን ድርሴቱ አይኔት እምንል ዲቡሳ አኺኔ እልስ ካንቱኑውስታ፣ ታፍስ ዳሴሱኑስታ፣ እንኮኺስ ዲጊዳ ያኼካማ እንኮኹኑስታ ዜዋማ ትክላሊስ ጉዋልፃማ ዲግሳው ድርሴቱ አይኔቲኽ። እን ድርሴቱ አይኔትስ እሊኩ ድርሴትኩ አይኔትካዴስ ኪቻ ካልካዋስታ ካልኩኻዋ ጎሌልኑስ ኬፍ ንኹሳ ፅራቶ ዜውቻ እይስቱ። እን ንቻኪ ሳላንቲ ስል ግዲታታ፣ አቺውሳ አይምሮ ዴስፃታ ዜውቻስ ፅራቶ ዜዋውስታጊ ስሉሳ ድርሴቶ ፃፉው አቺ ዙሜ ልንጉ፣ ግድስታ ዜዊንት ዝኩኽ ዜዋማ ጌሌፅስታው ዲብ አንቤባንቲው አይምሮኻዳ እንጅኩዋታ ዜውቻስ ፅራቶ ዜውቻ እይስቱ።

እን ድርሴቱ አይኔትዳ ፋይስታውሳ አሳቦ ክችችኽ ኮንኪስ ፌያፌይቻፅቻ ይቢቺ ያኻውላ ግዲታውስታ ዴስፃው ዙሚስኪላ ጌሌፅዤኽ።

ኸ. ሹኻንቲ ካንትናው ድርሴቱ አይኔት ጌሌፃንቲ እስታው ድርሴቱ አይኔት ያኹስ እን ድርሴቱ አይኔት እምንል ዲብ ዋትቻ ግቢስታው አኹ ፌዜምስታው አኽኹ ካንትፃው አኹ ጉሳው ድርሴቱ አይኔቲኽ። እምንል አቺ እምንል ቻን አኹ ማኪና ዋትቻ ግቢስታው አኽኹ ጌሌፅቻስ ፋዩስ ጌሌፃው ፀፍ ጌሌፃንቲ አኹ ጉስፂ እስትቻስ ካሌ። እን ድርሴቱ አይኔትስ ዳራኪ ዲቦ ካንታውስ እርዳትፅቻስ ፋኑስ አንቤባንቱ ዳራኪ ያቺው ዜውና ጌሜትናና አዋኪ ፅሌ ዲቦጊ አንቤባው ፀፍስ ጉስስታማ ያቾታ አኹ እንፃኽስታታ ዜውቻስ ፅራቶ ዜውኔ።

ቨ. ዊድዊዲዳ ካንትናው ድርሴቱ አይኔት ካንትቻፃንቲ (ካራካርቻፃንቲ) ድርሴቴኽ። እን ድርሴቱ አይኔት ላኃ አኹ እንዴስ ጃላ ያኹንኩ ፌራስዕካ አሳብካዋ ካንትቻፃው ድክትስ ያኹ ባኩንትስ ዋሺኒ ኽሳው አኽኹ፣ ኬሻው አኽኹ፣ አይላው አኽኹ፣ ድኪታው አኽኹ እ.እ.ኮ. ካንትፃው ድርሴቱ አይኔቴኽ። እን ድርሴቱ አይኔታኻዳ ፃፋንቲው ቹዋ አላሚ እሊኩሳ አምንዕቻስ ዊዕቻስ፣ እምፕሎ ትንክፋማ እሊውሳ ጌዴፍኼኽ። እን አኽቻስ እሊኩ ድርሴትኩ አይኔትካዴስ ኪቻ እን ድርሴቱ አይኔት አቹ አምንፃንኩ ዳልካ ንባርካዋ ካሴው አኽኹ ሼውንቻ ቴኬሜ። ካንትቻፃንቲ(ካራካርቻፃንቲ) ድርሴቱ አላሚ ካራካርቻፃንኩሳ አሳብካዋ ካንትቻፃማ ክችክቹ ፍርዶ እይቻ አኽቻስ ላኃ ዲጋንኩ ዲብካውሳ ባኩኔ ያኻ ድኬ ዲቦ ጉዋልፃማ ካንትዕኼኽ።

ቹኒትቻስታ አንቤብቻ ቤንዳ ኤች.አይ.ቪ ኤድሶ ካንትኹስ ፃፊስትኹሳ አሳቦ ዴዴቻስትካማ ሹኻ ቱንዚዌና ድርሴቶ ፃፋን።

8.1.5 ዙሚቻ

ኤች.አይ.ቪውሳስታ ኤድሱሳ ሊሊትቶ ሳቢትቻዊካ ታክስዊዳ ፃፊኒዴስ ፋሌንጋ ጅይካማጊ ዙሚስ ዲግሳን።

8.2.1 ቹኒትቻ

ዕዔት

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፈቶ ቹኒትቻዴስ ፍና ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ኤች.አይ.ቪ ኤድስስታ ስካር ክቻዳ ዋታኮው ታምትኺ ዝኮውሳ ዔጌራ?

ከ. ኤች አይቢ አዴስ አጌራው ልግስዳ ታምፃውሳ ችግሮ ኩስቻቲካማ ድቹዋን።

ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲካማ እርዳትስቲኑ ዕፈት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዔ እያን።

በ. አቹ ዛኻዚሚዲስስታ ሹማጊሊስ ኩስቻስቱንዴስ ፋሌንጋ ያጉኽ ባይሪው ኪሲ እንዲርማይ?

ከ. አቹ ኤች. አይ.ቪ. ኤዴስስ ታምባይኹ ዳር ምክኔታሲይ?

ኸ. አቹዳ ፍናፍና ካንትስቱንኩ ቹንዚኩ ምልኻትካዋ ዛራዛራን።

ቨ. አቚ ኤች.አይ.ቪ/ኤዶስ ዝኩኽ ያኽሻ ድኹስታኒ እንኮኽስትኹሳ እንኮኽስቶ ድቚዋን።

ሰ. አኪም አቚስ እዩኑ ኩስኚ እንዲርማይ?

ሸ. ኚቓሱ ቲን እንዳራ ያኼውሳ ዔጌራ?

ለ. ቹኒቲኑ ዕፌቱ እንዕኼንት ዲርማይ?

አ. ዙራሙሪኩ አቕ አቚዳስታ ኚኻን አቕዳ ዔውኑ ዲብ ክችክቼ ዔጌራማ?

8.2.2 አንቤብሻ

እንካንስታ እንክብካቢ

ዕፌቶ አንቤብሻዴስ ፍና ሲፋው ካሲዳ ኬችስ ኩስሻቴካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

ኤች.ኤ.ቨ/ኤድስስ እምስቱንኩ አቓ እንካንሻስታ አንኬቤኬብሻ ፋይዓው ዳማስታይ?

እንካንስታ እንክብካቢ

አጋል ጉልማ እምፕል ኤችአይቪ/ኤዶስ ሜኬትዚስታ ቼፍሻሻዚ ኾትዳ ማቤርአቚ አግልግሎቱ ኪፍቲኒ ሞይቲኒያኽ። እምፕላ ኤች.አይ.ቪ ባይረስስ እምስቲት እንዓኻ ድኹትኹ ጉዲይ ማልፓ አሴብዑስ ሴኔቤታ። እንዓኻ ኚው ሜስሪሻናዳ፣ አዔብካስታ ቼዋ ታብል አዳልኾስታ ይብችስኻ ታምዑንቴኽ። ሴንቴ ክብዔታጊስታ ካቲ ላሌቓማጊ ኚችግራሳ እንክርዔ። እና ጊዛይ አጋል ጉልማ እንዓኻዋ ይስሻዓማ አርቴ! ኩክ ችግርካ ሳሴርስ ኽይስትሻስ ካላንኩያኽ። ኩስሻሻኑኒዶስ ኽይዔ አግዕናይዕናኩዊኽ። ኤች.አይ.ቪ. ባይረስ ዝኩኻ አኽኼ ታቚኒዳስ ፋሌንጋ አዋ ኩስሻዚት አኽኼ ካሲኾ።

እንዓኻ ኚው አኪምዳስ እሊውሳ አዋውላ ኩስሻዕያስቲ ጋያውላ አይኪ አቓቲታ ቤፍዚት አኽኼ ድኹትኾ። አጋል ጉልማኪ አይኪ አቚስ ድኹሻ ፋይዓቲው፤ ማቤርአቕዳ አቕቶ ፊቴርኾ ቴግባር እንዓኽስስቴምባ ችግሮ ሞይቲኒስ ድኹሻስታ ካንታኩ አቕሊ ኩስሻኼካማ ችግሮ ኽይካያንኩ አኽኼ ጌሌውና። እንሳ ችግሮ አብራ ኽይትሻኼ ይዕኔ ንኾ።

“ቴስፊ ኬውዓው ዲብ እላኽ። ናካ ጀሜርታታ እጀ ሳትስ ካዕ። ጉዲስትኹሳ አካላቶ ጋምቢ፣ ክችችኽሳ ምግቦ ኹ። ሹኻ አርፊቺፋ ዔውታውሳ ምርማሬኪላ ኩስ ዲጋው

አኪምኻናዳ ሲፍኻኺ። ማቤርአኾክላ ክንትዔታ ሚንችካ ኩዋ ዔጌራንኩ ሦጌንካውሳ ችግሮ ኽይኻስ ምሳላ አቺ" ንካማ ሼዎ ዋኽውና። እይኑ ኩስኺ ምክንያታስኪ ማቤርአኾ ክንትዕኻስ ፍካዬናኽ ኔ አሜሴጌንታታ ቢሩዬስ ፍይኾ።

(አግዕኒ፡- አውኺ ኽምባ ኽይኒ ኮንኪ ክንታንትካው ሜፃፍ 5ንቲ ቤን ኢፊድሪው ክንቲው ሚንስቴርስታአማኻሪ ክልሉ ምንግስት ክንቲው ቢሩ፣ 2008 ም.ኣስ ቴርትዃዬስ ኬሽኻኻማ ካዕስትዃ)

1. ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ዕፌት ስሬታስ ካልስ ዙርዛን።

   በ. አጋል ጉልማዋ አይሎ አሴብዑስ ሴኔቤትዃ ጉዲይ ዳርማይ እሺዃ?

   ከ. እንዛኻ ቴስፌ ኬውታታ ዔውኽ ዱብ ዲርማይ?

   ዃ. እንዛኻ ኤች.አይቪ/ኤዬስ ዝኩት ያኽኼ ድዃኻስ ፌታያሱ ምክኔት ዳርማ እሺዃ?

   ቨ. እንዛኻ ኤች.አይ.ቪ/ኤዬስ ዝኩት ያኽኼ ድዃታውላ ይጉኻ ክችክቼ ዔጌራማ? ዋ?

   ሰ. አቱ ጉልማ እንዛኻውሳ ችግሮ ኽይኻስ ዔውክሳ ቴግባርካዋ ቤዳራሲፊስ ዛራዛራን።

   ሸ. እንቶጂ አቱ ጉልማዋ ታዃኒ እንዛኻስ ዋታኮውሳ ዙርዔ ይታን እሸቲን?

2. እንዬስ ኩክራ ዲጉንኩ ዲብቴርትካዳ ዕፌት ስሬታስ እሚኑ አሳብስ አስሜምኻታንኻ አዃኪ አስሜምኻቲንኻ አኽኼ ምክኔትስ ድቔዋን።

   በ. ማቤርአኾ ቴቤቤርኻዕኻስታ ሚንችካ ሦጌንካውሳ ችግሮ ኽይኻስ ምሳላ ያኽኻ እይስቴ።

   ከ. እንዛኻ አቱ ጉልማዋ ዲብስኻዚዃ ቴስፌ ኮቼታ ንፕንፕ ኔታጊስታ ካቲ ላሌቓማጊ እሺዃ።

   ከ. እንዛኻ አጋል ጉልማዋ ኩስኻዕኻዬስ ፍና ፊይስታውሳ ትንካኬ ዔውታ።

   ዃ. እንዛኻ አጋል ጉልማሊ ዔውቱኽ ኩስኻኺ ጉድኻ ካስችኽ አሺዃ።

3. ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ዕፌት ስሬታስ ካልስ ዙርዛን።

   በ. እንዛኻ ቴስፌ ኬውታታ ዔውኽ ዲብ ዳርማይ?

   ከ. እንዛኻ ኤች.አይ.ቪ/ኤዬስ ዝኩት ያኽኼ ድዃኻስ ፋታያሱ ምክኔት ዳርማ

እሺኹ?

ኸ. እንፃኻ ኤች.አይ.ቪ/ኤዶስ ዝኩት ያኽኾድኹታውላ ይጉኞ ክችክቹ ዔጌራማ? ዋ?

ሸ. እንቶጂ አጋል ጉልማዋ ታኹኒ እንፃኻስ ዋታኮውሳ ዙርዔ ይታን እሸቲን?

8.2.3 ካልካ

ምስሊስታ ፊሪስፂኽይ

1. ሲፋንኩ ካልካስ እይስቱንኩ ጉላልካዶስ ሜሴልጃውሳ ጎሌልትካማ ፃፋን፡፡

1. እፃኒ	በ. ቃሊፃኒ	ከ. ፍችፃኒ	ኸ. እንክራኒ
2. አቱኻ	በ. ሴያያ	ከ. ያግፁኻ	ኸ. ያቃያ
3. ቱንኬክፅኾ	በ. አቐፁኻ	ከ. አንጌሬጌርኾ	ኸ. ድኹኻ
4. ይሳማጊ	በ. ሌጌሳማጊ	ከ. ትካማጊ	ኸ. ባሳማጊ
5. ጊዲፊ	በ. ዊዳፊ	ከ. ዲሪትፂ	ኸ. እርዳቲ
6. ጋምባንኩ	በ. ሌጌፃንኩ	ከ. ኬሽቻፃንኩ	ኸ. ይስቻፃንኩ
7. ኩስቻፃንታ	በ. ቱንኬክፃንታ	ከ. ይምፃንታ	ኸ. ቑዋላንታ

2. ሲፋንኩ ካልካስ ፊሪስዔ ኽዮ ይቱኒዶስ ፋሌንጋ ዲብቴርቶ ሲራን፡፡

በ. ሚፂ ቨ. ላኹፂ ለ. ቱንኬክፅኾ

ከ. ግቢቱ ሰ. ርግቲ

ኸ. ሹማጊለ ሸ. ሜኬትቻ

3. ሲፋንኩ ካልካስ አንቤብቱኑ አኹ ቹኒቲኑ ፅፌት ስሬታስ ዲብቴርቶ ሲራን፡፡

በ. ሴኔቤትካ ኸ. ድኹኻ ሰ. ክንትፂ

ከ. ሳሴር ቨ. ያቑኻ ሸ. ብስቑ አ. ጋምቢቻ

8.2.4 ዓፈሻ

ታሪኮ ዓፈሻ

“ፅዒት” ናው ኃሪስ ዲግኹ ፅፈትዳ ዲግኹ ታሪክዊና አቒስታ ኺኻናኞ አንዶስ ፋሌንጋ እንዳራ ያኻኑሳ ዒጌሬ? ሹኻ ቱንዚዊና ታሪኮ ቴርሳን። ዓፈኑ ጉዝማ ዋሌንለ አኹኪ ማቤራኞለ ዝኮውሳ ታምትዒ፣ እንፅኼስታ ቺትኻዒውሳ ሚዒ፣ ኺኞሱሳ ቲኖ፣ ጀርካውሳ እንኮኽስቶ እ.እ.ኮ ቴክሌልኻፅኻስ ካሌና።

8.2.5 ሰዋስው

ካልካዳ ክንፅልካ ምላድካዋ ዶሜክኻ

1. ዲግኹ ምሳለ ስራታስ ዲጉንኩ ካልካዳ ክፅልካ ምላድካ ዶሜክትካማጊ ኬሌምስ/ድምፅስ ዓፋን።

2. ምሳሊስ፡-ሙንጊኒ /ምኡንግኢንኢ/ = ሙንጊኒዳ /ምኡንግኢንኢድኣ/ = ሙንጊኒዳኪ /ምኡንግኢንኢድኣክኢ/

   በ. እንፅኺ
   ሰ. ብስኞ
   ከ. ክምንት
   ሸ. አኹት
   ኸ. ባምባ
   ለ. ቜንዚ
   ቨ. አካል

3. እንት ክንትዓንቲ/ታ እያኑ ታክስዒ ስራታስ ሲፋንኩ ዲብቴርታኻዳ አግስታንኩ ግስካዋ ካይኃንትካስታ ካይኃቲንኩ ኒካማ ሜንዶፓን።

   በ. ስራስሪ ውታኺዳ እንክራና።

   ከ. ቲኑ ክቤቡ ጉሳንቲ ኤች.አይ..ቪ/ኤድሶ ካንትኹስ እሳኖ ጊሊዔ እይኺ።

   ኸ. እንኞናኞ እንፅኺስ እርዳትኔ።

   ቨ. ክንታንትካ ክንቲኞና ካሱና።

   ሰ. ስራስሪ ምሳኽ ኹቄካ።

ሸ. ኤች.አይ.ቪ ቫይራሱ ፈያፈይሻዕካዋ ሺሸና።

4. እንቶጂ ኹሉቺፍ ዔውታንኩ ዔውካዶስ አንኮዋ ዓፋን። ዓፊንኩ ዲብቴርትካኻዳ ዝኩንኩሳ ግስካዋ ካይቻንትካ አኹኪ ካይቻቲንኩ ኒካማ ጌሌፃን።

ምሳሊስ፡- በ. ጉሪቻስ ቤዶራታ ኹርዊዶስ ጁዌ። (ካይቻቲው)

ከ. ዶብቴሮስታ ሜፃፎዋ ቴርሴ። (ካይቻንቲ)

8.3.1 ዙሚሻ

ሲፋማ ዲግኹሳ ፅፈቶ አንብትካማ ቹዋ ቹዋ አሳብካዋ ጉሌልትካማ ዶዶሻስትካማ ዙሜ ዲግሳን።

ውላጊ ኚ ታምባሳ ፊትሼስ!

መሳስታ ይታይ ዋልታንቲ ቤንኩ ክንታንትካኽ። ላሻጊጊ ክንቲስ ጎቤዝካኽ። ቻ ክንታሊ ኬምፕስ ኬምፖ ክንቲ ሻናዳ ቲሪትሻሻኹ ኤች. አይ.ቪ/ኤዶሱ ክቤብ አባላ ያኼካማ ንባሮ አግፅሻስ ይስካማ እንፃኽስታና። ክንቲሻናሱ ማቤርአቾስ ኤችአይ.ቪ/ኤዶሱሳ ፅኹሮ ካንታውስ ሊሊትችንኩ ንባርካዋ ፋያፋይሻፃኒስ እጂካ። ናካኪላ ባንዲራው ቴርትዳስ ፋሌንጋ አዳልችስታ ይቢችስኼ ሜኬትሻኩሳ ዳድካዋ አቾትሻፅሻስ ኬዔሩ እምስታያማ ስፍሪዳ አግስቴካ።

ጂሚሬኪ መሳ ጊሊፅዔ ሲፋውስታ ዲግስኾ። "ኤች.አይ.ቪ ፋያፋይቻኩሳስታ ፋያፋይቻቲኩሳ ዳድካዋ ካንታውስ ንባሮ አግፅሻ አዳልኼስታ ይቢችስኼ ሜኬትሻስ ቹዋ ሴሊያኽ። ምክንያትኪ አዳልሻስታ ይቢችስሻ ይንታኑ አቾቱ እንዒሻዶሴኽ። እን ያኽሻስ ውላጊ እምፕልትናና ክንትፅሻ ፋይዔ። ኤች.አይ.ቪ/ኤዶስ ብራኻዳ ዝኩክ አቾሊ አብራ ዝኩሻስ አዳልኼስታ ይቢችስኼ ሜኬትሻ ካሊስቱ። ሚንችካ አቾ አብራ ያኹኑቺፍ እሊኩ አቾኪላ ቻጂሶ ዲግሻ ችግር እላቲው ያኽኼ ማላና።

ሲፍዔታኪ ሜዶሬክዳ ፍያታ ጊሊዔ ኬዔልትኾ። አዳልኼስታ ይቢችስኼ ሜኬትሻስ ብራኻዳ ኤች.አይ.ቪ.ዝኩክ አቾ ይጋንቱ ዝኩችሳ ሴሎ ሲፋንታ ዔውሻ ፋይዔ። እንኪ ቻጂሱ ቲን ማንዲስታማ እጂታ አጌዛኩያኽ። ልኪትችንኩ ምግብካዋ ኹሻስታ አልኮልኩሳ ዝቾካዋ ባይሻስ ቻቲናሳ ማንዶካማ እጂሻስ ካሊፃና። ዶምክኒስኪ ሲጃሬ ትሺፅሻዳስስታ ቻቶ ኹሻዳስ ክብስትካማ ቻ ቲናሳ ማንዲሻ እይስቱ። እን አኼኒስ ቲንዌና ያኼካማ ዝኩሻስ ካሉኒ ማቤርአቾ ቹንዜ ካንታውስ ዝኩኽ ኬፍ ንኹ ጅፍንት ኔኬቱ። እንኪ አዳልሻስታ ይቢችትሻ ኔኬታታ ዔዌ። አቾሊ ዲብስሻሻኑስ ቴኬምስትናኩ ካልካ አዳልችሳስታ ይቢችትችሳ እንኮክስቶ ካንትዓንኩ

ያኽሻ እይስታላ። አቕኪላ እንታኮንኩሳ ካልካዋ ቱኬምስታቲንታ ኩስሻዕሻ ፋይዔ።

ዊድዊዲዳኪ ታቓንታ ፋታው ቹዋ ጉዳይ ዝኮ። አዳልኾስታ ይቢችስኹ ኔኬትሻ ኤች.አይ.ቪውሳ ፋያፋይዌ ቲሪዕሻስ ያኽስታው ዕራቱ አካል ያኽኹ አቕሻ እይስቱ። ባንኩ ክንታንትካኪ ካሴ ዲግስካማ ዙርዒ እይስትኾ። ይታይ አሜሴጌንታታ ሜደሬክዳስ ጌምቱስ ችብቻቢ አጀቡኻ። ክንታንትካኪ ኃ ክንቲቤና ቱና።

(አግዕዒ፡- አማኻርኺ ኮንኪ ክንታንትካው ሜፃፍ 5ንቲ ቤን ኢፊድሪው ክንቲው ሚንስቴርስታአማኻሪ ክልሉ ምንግስት ክንቲው ቢሩ፣ 2008 ም.አስ ቱርትኹዴስ ኬሸሻኃ ቶሬጌምስታማ ካዕስትኹ)

8.3.2 አንቤብሻ

ኤድሱ ቻኒስት

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፈቶ አንቤብሻዴስ ፍና ኩስሻቴካማ ካልስ ዙርዒ እያን።

በ. ኤች.አይ.ቪ /ኤድስስ እምስቱንኩ አቕዳኪ ያኻ አጌራዳ ፈቱርስታንኩ ቻኒስትካ ዳርካ ዳርካ ኒካማይ አሴብታን?

ከ. አቕ ኤች.አይ.ቪ /ኤድስስ ዒኪስታንታ ምክኔትካ ዳርካ ዳርካ ኒካማይ አሴብታን?

ኸ. ኤች.አይ.ቪ./አድስ እሚኩ አቕ እክምኔ አግዓኒ ቁንዚ ባይዒ ኒካማ አሴብታናማ?

ኤች.ኣይ.ቪ/ኤድስ ይቶፒያው ይኮኖሚዳስታ ማቢሪኩ ጉዳይካዳ ችግርካዋ ሲፍዓማጊ ኣግስቱ። እምፕልታቑ ቲንዳስታ ይኮኖሚዳ ታምዓው ቻኒስትኪላ ልቓ ጋቲዋኽ። ጋያኪ ሥታትካዳስታ ጉልማስካዳ ታምዓው ቻኒስት ጉዋል ንኹዋኽ። ክንቱንኩ እምፕልታቕኩ ቤንካ እን ቁንዚስ ዒኪስትካማጊ ይንታንጊዛይ ኣጌራኻዳ ሴሌቱንኹ ኣቑው እንዒት ጌቱሜ። እንስኪላ ኣጌሩ ልግስዳ ጉዳው ቻኒስቶ ታምቤ።

ኤድሱ እሳንቓሻ ይኮኖሚውሳስታ ቲኑሳ ችግሮ ያግሻዴስ ድምክና ኣጌሩ ዝቡሳ ስብትሬ ዛቢትሻዒ። ናኪኒ ጊዝስ ይቶፒያዳ ኬፍ ንኹ ቤዴል ታምቡክ እምፕልታቕኩ ቤንካ 15-49 ኣሜት ድሚው ክልልዳ ዝኩንኩዋኽ። እን ድሚው ክልልዳ ያግስታንኩ ዴሜካ ኣሜሬታንትካ ኣጌርኣቒያኽ።

አሜሬትኹ ካላቲንኩ ስራስሪስታ ዎሌጅ ጌዴፍስታኑ ዴሜካ እኒ ኣሜሬታንትካ ኣቕሴኽ። ሥታትካስታ ጉልማስካ ቫይረስስ ዒኪስትካማጊ ካሱኒዴስ ዴሜካ

ስራስሪስታ ሥሌጅ ጌዬፋንቲ ጋቲታ ይጉዋና። እንስኪላ ኣጌሩዳ ያኻ ዝቡ ይኮኖሚዳ ኬፍንኹ ኬውስ ታምቤ።

ኤች.ኣይ.ቪ. /ኤድስ ኣጌር ኣቾትዳ ስካዮ ታምዒ። ሻይስ ቼፍስታንኩ ስራስሪ ቹዋታብላ ጋቲታ ይጉዊካ። እንኪላ ምንግስትስስታ እምፕልትኣቾስ ቺጊርዒ ፍታኔኽ። ቹዋታብል ክሩንኩ ሥታትካ ኹናኹና ኃኃርኃሳስታ ኃ ዒሪሶ እርዳትሻስ ናኒስ ዳዱ ይሥትስስታ ጌንዜብስ ኣራኹንቶ ፌዒምሻስ ቢኪስትካ። ሻርጃኪላ ያኹኒ ዳዱ ይሥትስ ቢኬካ። ኤች ኣይ ቪስ እምስቱንኩ ኣቾኪላ ሊሊትሻችንኩ ቹንዝካስ እምስታንኩ ኣኽሻስስታ እምቢቴካ ኬሻቲንኩ ኣኽሻስ እንፅኺዴስ ይጉዋና። እንፅኺስ ዛዩኑ ውቴዊና ኣኽሻኪላ ልቡስ ልቦ ኔኬታማጊ ካሴ። እንሻሺውላ ኃርቱ ይሥትዳ ኬፍንኹሳ ይኮኖሚውሳስታ ማቢሪውሳ ቻኒስቶ ሲፍዒ።

ኤች.ኣይ.ቪ/ኤድስ ዝኩክ ኣቾ ቲን ኣዊክስትሻዴስ ድምክና ታምባው ሼውፅንታው ቻኒስት ዋዚ ጋቲዊኽ። ናኪክላ ያኹኒ እን ቹንዚስ እምስቱንኩሳ ኣቾ ኣግሌልኾ ችግር ዋክስ ዋኾ ይጉዋያሱ ኣኽሻስ ቹንዳስቴንካ ባይረስ ብራኻዳ ዝኩክ ኣኽኾ ማለስቱኑዴስ እምፕልታቾሊዝኩዋው ታምትሻኺ ምንጊስታ ያኻውላ ይጉሻስ ካሌ። እን ምክንያትስ ኤድስኩ ቹንዳስቴንካዳ ሼውፅንታው ችግር ታምቤ።

ትክላሊስ ኤች.ኣይ.ቪ/ኤድስ ኣጌርዳ፣ እምፕልታቾዳስታ ኃርትዳ ኬፍንኹ ይኮኖሚውሳ፣ ማቢሪውሳስታ ፖሌቲካውሳ ዛቢትሼ ሲፍዒ። እን ያኽሻስ እን ቹንዚስ እምስትሻዴስ ፍና ኃሬ ማንዲሻ፣ እምስቱኒዴስ ፋሌንጋኪ እሊኩሾፌያፌይሻኃቲታ እኑውሳ ታምቦጊ ዒውሻ ፋይዒ።

(አግፅዒ፡- አውኺ ኽምባ ኽይዒ ኮንኪ ክንታንትካው ሜፃፍ 7ንቲ ቤን ኢፊድሪው ክንቲው ሚንስቴርስታአማኻሪ ክልሉ ምንግስት ክንቲው ቢሩ፣ 2008 ም.ኣስ ቴርትኹዴስ ኬሽሻኃ ቶሬጌምስታማ ካፅስትኹ)

አንቤብቱኑ ፅፌት ስሬታስ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ውፍስ ዙርዒን።

በ. እምፕላ ኣጌራዳ ክችክቺ ያኹኽ ዝቡ ስብትሪ ዝኮ ንሻስ ካሊስታው ዳር ያኻኒይ?

ከ. ኣቾ ኤች.ኣይ.ቪ/ ኤድስስ እምስታቲንታ ዳራ ኩስሻሻዒን?

ኸ. ኤች.ኣይ.ቪ/ኤድስሊ ዝኮንኩሳ ኣቾ እሊኩ ኣጉሌላቲንታ ዳራ ዒውሻ ፋይዒ?

8.3.3 ኬሌቴፍሻፃማ አንቤብሻ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ቱንዘካዋ ኬሌቴፍሻዊካማ አንቤፓን።

አቿ ትዳርዊናስታ ላኃ ጆርካታላኽ። ሻንአችቅ ቺትሻኃው ኺስታ ኺቃ ጌርክ እንፅኻሳ እንዛኽስቴካማ አግዛኑ ሚዊያሲያኽ። ኺቃ ሻንሻና ዙርታታጊ አንኬ እንጂዊ፤ ኩስኩሴ ኬሌውታታ ፍቺ፣ ስዮኪላ ቿዊ። ኺኪላ ካኔ ፓኽዔ፤ ችቿ ሉሳማ ሻኖ ላልጌ/ሜሬጌ። ጌርካ እንዛኽስቱስ እሼማ ክማኒ ስልኼስታ አሪኬ ዝቃማ ሴኬራማ ሻና ቱዋ። ኺቃ እንሳ ዶሶ ባያታ ካቢትሻዔታ ካስቴሸቲኾ። ዛኻዚሚዲስታ ሹማጊለ ኩስሻዛንታ ዔውታ፤ ኺ ኩዛ ሼውዳ ሚዛያ። ጋያውላ ኽሉቺፍ ሴኬሬ፤ ቱዋማጊ አሬቤሸሻስታ እዛኒኪ ሻንዶስ ፋማጊ ቺኼ ጆሜርኾ።

ፅሌ እጆማ ኩዊ አቿ ቲኖ አቱኻ። ቿንዚ ባሳማጊ ካስኹ ያኽሻስ ውስፒታላ ካፅስትኾ። ኹፕኹፕዊው ቲቢ ቿንዲስቲኒ ያኽሻ ቼሜትችኽ አኽሻስ ኹራማ እክምኔ ሲፌኃታ ያኽስቱኻ። ቲኑሳ አኼኔ ሲፌሻችኽ አኪም ኩስኺውሳ አግልግሎቶ እዩኒዳስ ፊሌንጋ ኤች.አይ.ቪ ባይረሱ ምርማሪ ያኽስታያታ ፍካዶ ካሲኾ። ባኑሳ ጌርኮ ኺኃራሊ ላኹፁስ ሴኔቤቱንዳስ ፊሌንጋ ፌካዳና አኽኼ ጌሌዛይኾ። ብሪ ላሙናሳ እያማ ማራማርስታኒ ኤች.አይ.ቪ ባይረስ ዝክኹ አኽሻ አቾስቱኻ። ውቴት ድኹስታኒ ውካቢ ችካባዩኻ፤ ውላጊ ዲብ ክቶ አታውጅኾ። አሌሙ ፍፃሚ ያኹኽሳ ዔጌርኾ። አኺኔ ካንትኹ አኪም ርግቲ ፌይፃው አኽሻ ጉድኃ ኩስሻፁኻ። ቿንዜ ሜኬትችኽ አክም ዶፌትኹ ያኽሻስ ኤች.አይ.ቪውሳ እክምኔ ቴኬምስታንታ ያኽሻ ፌይፃው አኽሻ እርዳትፅኾ።

8.3.4 ፃፊሻ

ቴክሌልሻዔ ፃፊሻ

ጃላዳ 8.3.2ዳ አንቤብቱኑሳ ፅፌቶ 70ዶስ ኽሳቲንኩ ካልካስ ቴክሌልሻዊካማ ፃፋን።

8.3.5 ሰዋስው

ካይኃንኩስታ ካይኃቲንኩ ግስካ

1. እንት ሻናቿ ኹሉቺፋሱሳ እንፅኼ ቶኬማንኩ አንኮ ካይኃቲንኩሳ ግስካዋ ፃፋን።
2. እንት ሻናቿ ኹሉቺፋሱሳ እንፅኼ ቶኬማንኩ አንኮ ካይኃንኩ ግስካዋ ፃፋን።
3. ቺፍ 1ስታ 2ዳ ፃፊንኩ ግስካስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

ሩንቲቲ 9

ባይልኩ ዴስካ

9.1.1 ቹኒትኾ

እዝንኩ ጉዳንትካ ዔውካ

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብስታያውሳ ዕፊቶ ቹኒትኾያስ ፍና ኬችስ ኩስኾቱካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. እንት ዙራሙራዳ አቺ ክራኒ እዝንቱን ዋታኮንኩሳ ዔውካዋ ዔቄን?

ከ. እኒኃ ዔውካዴስ እዝንቱኖ አኹኪ ክራንቲውሳ ዛኻዝሜዶ ጉዳንኩ ዋሼንካይ?

ኸ. እዝን ጉዝማ ዔውስታንኩ ጉዳንትካ ዔውካስ አቾ ዋትኃ ጉዲስታንኩ አኽኹ ጌሌፃን።

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ፅፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. እላፎ ዊድቻ ሜልኮ አቤሌሽቻዴስ ድምክና ታምላውሳ ጉዳቶ ላፋን።

ከ. ቹኒቲኑዳ ፅፌታኻዳ ላራላርስቱንኩ እዝን ጉዝማስኩ ዌውካጊ ጉዳንትካ ያኹኒዴስ አቾ ባያቲኑ ዳርማ ምክኔትካስ ዌጌሬ?

ኸ. ቹኒቲኑ ፅፌታኻዳ ላራላርስቴካያስኩ እዝን ጉዝማ ዌውስታንኩ ቴኬማቲንኩ ዌውካዋ ዲግስትካማ ጉዳኑሳ አኺኔ እርዳትላን።

ቨ. እዝን ጉዝማ ዌውስታንኩ ጉዳ ጋንኩ ዌውካ ክርኹስ እያኑ ትክም ዳርማይ?

ሰ. እዝን ክራንቲኩ/ክራንታኩሳ ቻናቾ ዋትጃይ ጉዳው?

ሸ. ቹኒቲኑ ፅፌትዴስ ዳራይ እርዳትስቲን?

9.1.2 አንቤብቻ

ድር

ፅፌቶ አንቤብቻዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካዳ ኩስቻቻቴካማ ዙርዌ ካልስ ድቹዋን።

በ. ድር ቲሪትቻጃው እንዳርማስታ ዌጌሬ?

ከ. እንት ዙራማራዳ ድርኩ አባልካ እዝን ጉዝማ እንዳራ እንዳራ ዌዋን?

ድር

ጃርትአቾ ያኼካ ማቤርአቾ ጃ ክቻዳ ይስኹ ታምትቻኺስታ እርዳትቻኺ ዝኮታ ሊሊትችንኩ ማቢሪኩሳ ኾትካዋ ቲሪትቻባና። እዝንስስታ ዴስቲስ ጌዴዴፍኼካማ ዝኮና። ጌዴዴፍቻችኡ ቴርቶ እምፅቻስ፣ ኬውቻጃቲታስታ ውላዋ ክቻ ሌንጌድፅቻስ ያካታኪ ዴንቦ ፍሸካማ፣ ክችክቼ ዎሴንካማ ቲሪትቻባና። እኒጃ ማቢሪኩ ኾትካ ክቻዴስ ድር እስታውሳ ልቻስ ካንትኔ።

ድሩ ቹዋ ቴግባር እምኘል ቻንአቾዳ ክል ታምቡስ ጋያኪ ቻን አቾዳ ክርኹ ኬሴት ታምቡስ ጉዲስትኹሳ ቻንአቾ ግርብስስታ ጌንዜብስ እርዳትቻ፣ አዜዜንቻፅ ይስቻፅቻ፣ ዴውፅቻስታ ሊንጊዴ ቻቤላማ ሌንጌድፅኼክ።

ድሩ አባል አክቻስ እምኘል ሙሪዳ ዝኩቻዴስስታ ድሩሳ እሳስታ ዴምቦ ፌዬምቻዴስ ይጎ እሊው ካሲስታው ግዴቲ አኹ ዋክትቻስታው ዲብ እላ። ድርኩ አባልካ አርፊቺፋ ኬይስታውሳ ጌንዜቦ ኬይቻ፤ ድሩ አባል አኹ ኚ ቻንአቻ ክራኒስ ሴንቲዳ

አግስትሻ፣ እንፅኼ እርዳትሻስታ አዜዜንሻፅኾ ግዶቲ ዝኩኬኽ። ውላ አባልካ ድሩ ቺፅሻሻቂ ዶምብዳ ዝኩንኩሳ ሜብትካዋ ክቻ አግፅችሳ ሜብቶ ባይካ።

ድሮ እሊኩ ማቢሪኩ ኾትካዶስ ሊሊትትዋንኩ ባይርካ ክቻዶስ እምኘል ሊሊትችኽ ቺፅሻቂስታ ሊሊትሻኹ ሚቂኩ አግፅፅካ ዝኩክ ማቤርአቾኩ አባልካ አባላ ያኻኑ ኾቴኽ። እምኘል ዙራሙሪዳ ዝኩዋንኩ ሊሊትሻችኽ አብቱ አችስታ ሊሊትሻችኽ ሞይ ያኹ እንፅኺ ዝኩክሳ አባልካዋ እሜው ያኽሻስ አብቶስታ ድኽቶ ያኹ ሞዮ/እንፅኼ/ ስርታ ዔዊካማ ፌቴርስታንኩ ማቢሪኩሳ ሊሊትትካዋ ኔኬቴ፣ ቴቤቤርሻኼ፣ ጌዶዶፍሻኼስታ ዲግሻኼ አድርዔ። ምስሊ አኺኒስ እምኘል ድሩ አባላ አኽሻስ አይማኑት ያኹ ዜር ካሲስታላ። አይኪ አቿ አዋኪ አይማኑቶ ሲፋው ያኻችኹኒ ድሩሳ ዶንቦ አምና ቻቤላማ ኬቤርዑኒዶስ አባላ አኽሻዶስ ጌጌዋው ዲብ እላ።

(ምንጭ፡- “የአማራ ህዝብ ባህልና ቋንቋ በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የባህልና ቱሪዝም ቢሮ፤ ባህር ዳር 2001ዓ/ም” ናውዶስ ዕፌትስ አሜቻታ ያኻ ቶሬጌምስታማ ካዕስትኹ።

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዔ እያን።

በ. አቾ ሊሊትችንኩ ማቢሪኩሳ ኾትካዋ ቲሪትሻፃኑ ዳርማሲይ?

ከ. ድር ዋትኘስታ እንዳር አላማስ ቲሪትኘው አኽኼ እርዳትስቲን?

ኸ. ድሮ እሊኩ ማቢሪኩ ኾትካዶስ ሊሊትፃው እንዳሪይ?

ቨ. ድርኩ አባልካ እዝንዶስ ድምክና እሊኩ ማቤራውካ ጉዳይካዳኪላ ቴቤቤርኘናማ?

ሰ. ድር ዋታኮንኩ ማቤራውካ ጉዳይካዳስታ ዋታኮው አኺኒስ ቴቤቤርኘኒ ቴኬሜ ኒካማ አሴብታን?

9.1.3 ካልካ

ካልካው ፊሪስቺ ኽይ

1. ሲፍካማ “በ”ው ዛንጌርዳ ዲጉንኩ ካልካስ “ከ”ው ዛንጌርዴስ ፊሪስቴ ኽዮ ጉሌልትካማ ድንግርሳን።

“በ”	“ከ”
1. ልቓስ	በ. ሜሴሌልቻችኽ
2. ጌዜር	ከ. ካፃኩ/ጌጌዋኩ
3. ትክም	ኽ. ዴሜኬ
4. ውዳጅት	ቨ. ዳግዳጊ
5. ዲግቻኺ	ሰ. ፅላትት
6. ሊሊትቻችኽ	ሸ. ቤዴል
7. ቻርጃ	ለ. ሜንችስ
8. እያኩ	አ. ኹናኹና
9. ይሴን	ገ. ኬቱም
10. ኔኬቱ	ኻ. እቺትቻኺ

2. ሲፋው ቱንዛኻዳ ዝኩንኩሳ ናኼስካ ስፍርካዋ አስሜምፆንኩ ካልካስ ዋኽትቻፃን።

አባልካ	ዙራሙሪዴስ
ኩቢያኽ	ጌንዜብ ሚንቺትታ

ይኮኖሚው ትክምስ ንካማ እምፕልዳ ዝኩዋንኩ ሜቤራቾኩ ----------ፆጂሱ ፋይስ ቲሪትቻፃንኩ ማቤርካዴስ እምፕል ----------። ኩብኩ አባልካ እምፕልታ አስሜምኼካ ዴንቦ ቱርሴካማ ዝኩዊኪው አችታስታ አግፃኩ --------ሶኼትቺፋ፣ ላንፆ ሶኼታቺፋ አኹ አርፊቺፋ ጌንዜቦ ኬዬካማጊ ኩፕፃኩ ያኹስ ኩፑኽሳ ጌንዜቦ አዒው ቤዴራ ሲፊስ እማኻካዋ ዲግስካማ ፆቤላና።

9.1.4 ፅፌት

ዳብዳቢው ዓፊቻኺ

እንፅኺው ዴብዳቢ

ሜንችካ ዴብዳቢኩ አይኔትካ ዝኩና። እኒ ክቻዴስ እምንልል እንፅኺው ዳብዳቤኽ። እንፅኺው ዴብዳቢ ኾትካዳ፣ ሊሊትችንኩ አችካዳ፣ ክንቲ ቻናዳስታ እ.እ.ኮዳ ሊሊትችንኩ እንፅኺኩ ቤንካስስታ ኃርት አቾስ ዓፊስቱ። እንፅኺው ዴብዳቢ ጉዳዮ ካንታውሳ አካሎ ታክስፅቻስ፣ እምንልል ቹዋ ጉዳይዳ ትኩት እይስታታ አሴሴብፅቻስስታ ማዜዝቶ ፌያፌይቻፅቻስ አጌላጌሌ። እንፅኺው ዴብዳቢ ዓፊስቱስ ሲፋውሳ ቱክሌልቻዓማ እሚ።

1. እንፅኺው ዴብዳቢ ዓፊስታይኹ አቿ አኹ እንፅኺ ቤኑ አድራሺ፣
2. እንፅኺውሳ ዴብዳቤ ዓፉኽ አቿው አኹ እንፅኺ ቤኑ አድራሺ፣
3. ዳብዳቢ ዓፊስትኹ ጌርክ፣
4. ዳብዳቢ ዓፊስትኹ ጉዳይ፣
5. ዝርዝር አሳብ/አታቲ፣
6. “ሰላምቲሊ” ናው አኹኪ ጉዶ ትምናቶ ጌሌፅቻስ ቱኬማው ካል ቺሪሲዳ ዓፊስቱ።

እንፅኺው ዳብዳቢ ቱክሌልቻዓማ እሜኩ ዲብካው እንጅኩዊ ሲፋውሳ ዔጌሬ።

ቸፍ ------(ሜስሪቻናዴስ ያኻኒ)

ኃራሾሱ ማይቱም(ሜስሪቻናሱ ያኹስ) ጌርክ ------

----------ስ

---------- (ሜስሪቻና አግስታው ኬቱም)

ጉዳይ፡- ----------

---::

(ዳብዳቢው ቱዒ)

----------:: (ዳብዳቢው ቸዋ እንፅኼንት)

----------:: (ዳብዳቢው ቱክሌልቻዒ)

ጊዙ እስቲ(ምሳሊስ፡- ሴላምቲሊ/ዓንኩት ዝኩኽ ክንቲ ውላስ)

ፊርማ

ክቤብ ማይቱም(ሜስሪቻናሱ ያኻኒ) ስም ----------

እንፅኺው አላፍት

ዱዊ

----------ስ

----------ስ

እንዴስ ሲፋማ ምሳሊታ ዲግኹ ዳብዳቢ ስሬታስ እንቶጂሱ ክንቲቻናስ ፋቱኑ ጉዳይስ ዳብዳቤ ፃፋን።

ሴኒ 25/2013 ም.ኣ

ጊሲ ትክላሊ 1ንቲ አች ክንቲ ቻና

ጊሲ፣

ጉዳይ፡- ፍታኔ ፌቴንስትቻስ ፌኬድስታያታ ካሲቻስ

አን ክንታንቲ ደሳለው ጋሺ ጊሲ ትክላሊ 1ንቲ አች ክንቲ ቻናዳ 6ንቲ ቤንዳ ክንታታጊ አግስታኻ ያክቻ አቾስቴ። ያኼስጉ እን እምፕላንቲ ክንቲ ድንቤራዳ እይስትኹሳ ቴክሌልቻዔ ፍታኔ ቾንዳስታታ ፌቴንስታያክ። እን ያኹክኪ ቴክሌልቻዒ ፍታኒ እይስታው ጊዝዳ አይሎ ቾንዳስታሽቱኻ አክቻሴክ። ዲግሳው እክምኒውሳ ንባሮ ክንቲቻና ካንታማ ፌቴንስታያሱሳ ፍታኔ ፌቴንስታታ ፌኬዳይስ ናታ ትትኒስ ካስቴ።

ሴላምቲሊ

ደሳለው ጋሺ

6ንቲ ቤኑ ክንታንቲ

9.1.5 ዙሚቻ

እንትዙራሙራዳ ዔውስታንኩ ጉዳንትካ አኹኪ ቴኬማንትካ ዴስካዴስ እምፕሎ ካዒካማ ቴጌቤርቻዼስታ ዋትኃ ጉዳው አኹኪ ቴኬማው አክኹ ካንትኹስ ቤናኻዳ ዙሚስ ዲግሳን። (ምሳሊስ፡- አክምዴስ ጃላ ድግስ፣ ምቤሪስ እንዓክስትቻ፣ ጌንዜቦ ክብስቻ፣ ድማጊታ ኺይዕቻ ...)

9.2.1 ቹኒትኻ

እርክ

እንት ክንትዋንት አንቤብካያኑሳ ዕፈቶ ቹኒትኻዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. እንት ዙራሙራዳ አቾ ጌውስኻኒ አሬክኻዋው አይይ?

ከ. አሬክኻዋኑ ዋትኻይ? አሬክኻዋንኩ አቾሳ ሳኪትኻያውላ ይጉኒሳ ዋሻይ ካሳኑ?

ሲፍካማ ዲጉንኩ ካስካስ ቹኑቲኑ ዕፈት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዌ እያን።

በ. አቾ ዳርማ ምክኔትካስ ጌውስኻን?

ከ. ጌውስኻንትካ ክርኾኒ አምኽኻንኩ አጂይ?

ኸ. ሹማጌል ጌውስኾንኩሳ አቾ አምኽኻዋኑ ዋዳይ?

ዘ. አምኽኻዋንትካ ድሚስ ማልዌ ኽሳንትካ አኽኻ ግዴቲማ? ምክኔትሳ ዳርማይ?

ሰ. እምኼ ቻቤላላ ንኾ አኾኪ አምኽኻማ ፈሬስዕኾ አቿ እንዳራ ዌውስቴ?

ሸ. እምኼ ካንትኹስ ዙሚስታንኩ ሴንካዋስታ ምሳልዋ ዛፊካማ ዲግሳን።

ለ. አንቤብቱኑ ዑፉሳ እንፅኼንቶ ዴዴኛስትካማ ዛፋን።

9.2.2 አንቤብኛ

ሊንጊዴ ቻቤልኛ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ አንቤብኛዴስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. እንትኾዳ ታቹኑ ሊንጊዲ ይንታኒ ዋትኃ ቻቤልስቱ?

ከ. እንትኾዳ ታቹካያሱ ሊንጊዲ ይንታኒ ዋትኃ ቻቤልስቱ?

ኸ. ምንጊስኩ ኛንአኼ ሊንጉዴ ቻቤላኒስ ዋትኃ አኽኼ ድቹዋን።

ሊንጊዴ ቻቤልኛ

እንአጌራ እሊኩ ዝብካውላዳጊ ማልኃ ጎዋል ኔታ አኼስቱኩ ባይልኩ ዴስካዴስ እምፕል ሊንጊዴ ቻቤልኼኽ። ናካስታ ኬቱም እሳንኃማ ሆቱልዳ ቺኛ ጀማርስታያሱ ጉዝማ ዳዳ ብቲ ክሙኒ “ዋዳይ ቺ?፣ እንዳራይ ኹዋታቺ?” ናማ ቺኔክስትኛ እሺያኽ። እንዜኝኒስ ብቲ ክምኹ ዙራሙሪዳ ኛንሾ ዲጋማ ድባን ሌንጌዳኽ አዴር ቺዛን ናማ ካሲኛ ካሊስታሺኮ።

ዝኩዊኒ ናካስታ ክብሪስታ ቺጊርዊ እሺያሱ አኽኛስ ሌንጌዳ ቻቢሊ ማልኃ ዴስ ናማ ሊንጊድቲጉ አውኛና ናማ ኛና ሚዛማ ሌንጌድሴ። ሊንጊዲውሳ ልኮ ቹፅካማ፣

ቡኖ ጌፌርፅካማ ዝቜ ዲግስካማስታ እርባቶ ኹፋካማ ቺፅኻ ማልኃ ክሳንቲ ዲብታ ቼፍስታሺኾ። ኹፋ ዝቕፃማ ቺፅኻ ይቢቼስ ዳላላ፤ላሜ ቡፅካ ዳዶ ካንትፅካማ ሲፋሺና። ናካኪላ ያኹኒ ጌዬሩ ዙራሙሪዳ ምስሊ አኺኒሰ ሌንጌዶ ሌንጌድሳንኩ አቕ ዝኩንኩ አክኻ አቕስቴ። ኬቴምዳኪላ ያኹኒ ፅካቶ ታምፃቲናኩ እስትካማ ጋሚስታንኩሳ ሌንጌዶ ቻቤልካማ ሌንጌድስኻ ዴስስትኹ ዴሲያክ።

** ናኪኒ ዝቤንዳ ማልኃ አምንስታቲንኩ ሌንጌድ ዳራ ዬውኻስ ካላና ኒካማ አሴብታን?**

እሊው ሜካስ እምፕልካ እምፕልካ ችግሮ ፌቴራንኩ አቕስ ጁክስ እንዳ እሺኹ ክርዪ ምግባር ፅንታ እቼማጊ አግስቴ። ሌንጌዴክ ንካ ዲግካማ ዳዴኼካማ፣ ዜሬፍካማ፣ አኹኪ አቕዳ ፅካቶ ታምፅካማ ካሳንኩ ሚንቼካማጌክ።

ሌንጌዶ ቻቤልካማ ሌንጌድሳንኩ ጌሬትካ አቕ ሌንጌድትኃ ይንታንኩሳ ሌንጌዶ ትንካኪስ ማሌካማ እርዳትስት ዝኩክሳ ሌንጌድስኻ ኩስኻስቴ። ያኼስን ሌንጌዶ ሌንጌድስኑስ ጁርካዳ ዳሪኪ ችግሮ ታምፃቲንታ ቴንኬክስትኻ ጉዴክ። እኑሳ አክሞኪላ ስርታ ዬውኻስ አክኻ ዝኮ። ጉሽታማስታ ቼጌርስታማ ሌንጌድስኻ ኻን አቕሳ ዝኩዊኔ ናጊትኻዬ (ዛቢትኻዬ)፣ ችግርካዳኪላ ታምዬ።

(አግፅዪ “1995አ.ም ጠቃሚና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በአማራ ክልል፡ናውዴስ ፅፌትስ አሜቻታ ያኻ ቶሬጌምስታማ ካፅስትኹ።)

1. ዲግኹሳ ፅፌቶ አንቤብትካማ አግዪንኩሳ አሳብካዋ ሲፋው ቲራግድሚዳ ዋፋን።

ሌንጌዶ ቻቤልኻ ትክምካ	ሌንጌዶ ቻቤልኻው ምክኔትስ ታምብኻስ ካላንኩ ችግርካ
-	-
-	-
-	-
-	-

2. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌት ስሬታስ ክችክችካ ያኹንኩሳ ”ውን” ክችክቻ ጋቲንኩ ያኼካያስኩሳ “አሱ” ኒካማ ካልስ ዙርዬ እያን።

   በ. ምንጊሱ አቕ እቼ ዳዶ ፋማ ዋዳይ ቼ ናማ አሴባላ እሺኹ።

ከ. ምንጊሱ ጊዝዳ ዝኩዊኒ ናካስታ ቼጌርሻሺኾ።

ኸ. ውላ አቺ ምንጊዶስ ናካሳኺስታ ውላ ዲብስ አምንስታማጌኽ።

ቨ. ሌንጌዶ ቻቤላንኩ አቾ ድባንኾዶስ ድሜስታ አብቶ አግዕኔ ንካማ አሴባና።

9.2.3 ካልካ

ቱዊ ኸያሳ እይቾ

ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ፃፋን።

በ. ጉዋሊ

ቨ. ሌንጌድዊ

ከ. ቻቤልቾ

ሰ. ምግባር

ኸ. ክብሪ

ሸ. ዕካት

9.2.4 ፃፊቾ

ቱንዜ ፃፋን

ሌንጌዶ ቻቤልቾኩሳ ትክምካዋ፣ ሌንጌዶ ቻቤልቾ ምክኔትስ ታምብቾስ ካላውሳ ችግሮስታ ቴክሌልቾዌ እሚኹሳ ቱንዜ ፃፊካማ እንት ክንትፃንቲስ /ታስ ካንትፃን።

9.2.5 ሰዋስው

ፌይኹ ጊዝኩ ግስካ

1. ሲፋንኩ ግስካዶስ ፌይኹ ጊዙ ግስካ ያኹንኩሳ ጉሌልትካማ ፃፋን።

አንቤብካ	ይንቱና	ኬታታጊ	ኩስቾኼካ	ካንትና	አስሜምቾትካ
አንቤባና	ይንቴካ	ኬታ	ኩስቾኼካማጊ	ካንትኔ	አስሜምቾትካማጊ
አንቤብካማጊ	ይንቴካማጊ	ኬቴ	ኩስቾኻና	ካንትናናጊ	አስሜምቾታና

2. ፌይኹ ሶኼትዳ እንቶጂስታ እንትኾንአቾ አኩሚቺንኩሳ እንዕኽካዋ ፌይኹ ጊዙ ግስስ ቴኬምስቲካማ ዕካ ግስካዋ ፃፋን። እኒኻዶስ አንኮዋ ካዊካማ ዲብቴርቶ ሲራን።

ምሳሊስ፡- ቹዛ = ይዜ ሻናቹሳ ስዮ ቹዛ።

ኩፓዕና = አንስታ ይቹ ሌግካናሳ ኩፓዕና።

9.3.1 ዙሚሻ

እንት ዙራማራዳ ቤዶራ ዜውስታሺኹ ናካኩዊ ይጉዋማጊ ካስኹሳ እምፕሎ እምፕልታቹሳ ዴሶ ካዊካማ እምፕሎ ቱንዜ ዓፋን። ዓፊኑሳ ቱንዜ ቤናኻዳ ጅይካማጊ ዙሚስ ዲግሳን።

9.3.2 አንቤብሻ

ካሜናዋ ግሚዕሻ

ሲፋንኩ ካስካስ ዕፈቶ አንቤብሻዶስ ፍና ካልስ ዙርዜ እያን።

በ. እንት ዙራሙራዳ ኹን ካሜናኒ እንዳራ ዜውስታዬ?

ከ. ካሜንካ አንኬቤኬብስታኑ እንዳርማስታይ?

ካሜናዋ ግሚስቻ

እምፕላ ኹና ካሜንቱስ አካላት ሚንች ዳድስ ጉዲስቴ፤ ሚንች ብሪ ክቢ፣ ሴላምስ ካሜናኻማ ኻሲ ኔታ ማልኃ ቼኒክስቲ። ካሜንቱኒዴስ እንግራኪላ ስሩ አኹ ስራው ቲንዳ አሴብቴ። ኻን አቾኪ ያኻ ዙራሙሪኩ አቾ እምፕልቱ አሴብኻስታ ቼኔክስትኻ እን አጌራዳ ያክስታው ቴኬማንቲ ዴሴክ። ዴክስ ካሜንታኒኪላ ውላጊ እልልቲስ ኃውሳ ዴስቴ ጌሌፃና። ጉዲስትኹሳ አካሎ ዙርፃማ ጋምቢኻስ ድንግሬን፣ ድንግር እላቲኩኪ ያኻ ሶሌን ኬፍ ንኹሳ እንክብካቤ ቄዋና። እኾሼ፣ እንኩላሎ፣ ፍትፍቶ፣ ዱሪ ልሻኹዋ እ.አ.ኮ ካሜናስ ካዕካማ ኃው አክምታጊ ኬሌባና። እን አክኻስ እንአጌራዳ እምፕላ ኹና ካሜንታታ ግሚስቴታ ጅዬኒ ሚንኾ ጊዞ ግዲቲ።

ካሜናዋ አንክባኬባንኩ አቾ ኺስ ያኻውሳ ምግቦ ቱርስኻባንታ ማልኃ ሚንኾ ድግሶ ዴጌስካማ ካሜናዳ ሶሴኬምካማ ኃኃርትኃስኪላ ቴኬምስታና። ካሜና ኹሪኹ ስፍሪዳ አይር ሼውኃ ዙራዙርኃታ ቄዋና። አይርስታ አዊ ካሜንስትኹ ስርስ (ካሚንስቲት ራስ)ኪ ያኻ ቾዋስ ማልኃ ፋይፃዊክ። እምፕልካ እምፕልካ አቾ ካሜናዋ ልኻክዳ ኹርፃና። እን ኩኒ ጀርስኪ ያኻ ቾዋስ ችግሮ ያጋዊክ። ካሜናስ ልቾልቾቴ ቄውኻ ኺው አካልስ ፋይፃዊክ። ጌርክቺፋ ስራስሬ 10-15 ዳኪካ ያኻውሳ አዊስ እንኩዊንስኻ ኃዕ ይሳታስታ ቫይታሚን "ዲ"ዋ ያግፃንታ ቄዊ። እንሳጊ ቄዋንኩ ድንግሬን ያኻ ጎሌልስቱንኩ ዋሌንካክ። እንታኮው ካሜናዋ አንኬባኬብኾ አኺኒ ካሜናስኪ ያኻ ኻናቾስ ማልኃ ኬፍ ንኹሳ ዴስቴ እያው ዴሴክ።

(አግዕፂ "1995አ.ም ጠቃሚና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በአማራ ክልል፡ናውዴስ ዕፌትስ አሜቻታ ያኻ ቶሬጌምስታማ ካዕስትኹ።)

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፌቶ አንቤብትካማ እርዳትስቲኑ ስሬትስ ዑፍሰ ዙርዌ እያን።

በ. ካሜናስ ቱርታው ምግብ ዋታኮዊይ?

ከ. ካሜናስ ቱርታው ምግብ እሊኩ አቾ ምግብዴስ ሊሊትት ናው እንዳርማሲይ?

ኸ. ካሜና ኹሪኻ እይስታው ዋታኮው ስፍሪዳይ?

ቨ. ካሜናዋ አንኬቤኬብኻ አው ባኒይ?

ሰ. ስራስሪዋ እንኩዊንዕኻ ዳርማስ ቴኬሜ?

9.3.3 ካልካ

ምስሊ ኽይ

ሲፋንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ እይቱኒዴስ ፋሌንጋ ምስልክ ካልካስ ዲብቱርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

ምሳሊስ፡- ሼውኃ = ፊይስቱታ

1. ጉዝጎ ቆንዳፃማ ሼውኃ ምግቦ ኹኴ አቱኻ።
2. ጉዝጎ ቆንዳፃማ ፋቱታ ምግቦ ኹኴ አቱኻ።

በ. ኬሌብኻ ኸ. ግሙኻ ሰ. ቼኬክስትኻ

ከ. ካሜና ቨ. ልኻኽዳ

ኬሌቱፍኻፃማ አንቤብኻ

ሲፋውሳ ፅፊቶ ኬሌቱፍኻኺካማ አንቤፓን፤ አንቤብታኑ ጉዝማ ክችክቺስ፣ ፍትኔትስ፣ ዳራኪ ኬርታ ጊታስታ ቱስታው አኺኒስ አንቤብቱንኻ አኽኴ እንት አዔብካ ታክስዔ እሚካማጊ ጋማጋሚኒስ።

ዎቤሪ

ዎቤሪ ግርቡ ኪስኻኺው ቱርትታ አጌላጌሉስ አቾ ባኔ ባንቶ ቤዴራ ሲፊስ እምፕል ኬቹ አባልስ እንፃኽስታኑ አኺኒ ፊቱርስቱ። እን አኺኒ አይሎ ማልኃ ዲሪትዒስታ ታኪትዒ ያኹኽ ግብርኒውሳ እንፅኼ እርዳትኻኃማስታ ቱቤቤርኃማ እንፃኽስትኻስ ሜንች አቑሳ ግርቦ ፋያንኩ እርሼ፣ አሪሜ፣ እፅዶ ዔጌራንኩሳ ኬቾ ሲሬካማ ባኔባንቶ እንፃኽስታና። ኃራኃራ ኬቹ አባል እሊኩ አባልካስ እይኹሳ ግልጋሉቶ ዙርፃማ ኃራኃራ እሊኩ አባልካዴስ ካሴው አኽኻስ ዎቤሪ ማቢሪው ግርቡስታ ግልጋሎት ካስኻኺው ቱርቱ ኾቱኽ ንኻስ ካሊስቱ። ዎቤርቱኑ አላሚ እምፕልቱ እንፃኽስትኻ ያካማ ኻርጃውስታ ኹናኹናው ማቢሪ ቲሪትኻኃው አኺኒኪላ ዝኩዊ። ኻርጃ ሚንቻ ቤራዋ ዔሜድካማ አሬስኻስ፣ ዜርኻስ፣ ሴብሎ አሬምኻስ፣ ኻኖ ግቢትኻስ፣ እዔ እፅስኻስ፣ ዎቤሪ ቱዌካማ ኃስኃዋ እርዳትኻኃና። ኹናኹና ዴሜካ ትቱ ሴግኻስ፣ ኻን ግቢስቱስ አኾ ችምቢኻስ፣ ማቢሪውሳ፣ ኻሱሳስታ ቱስካሪውሳ ድግሶ ዴጌስኻስ ሜሴልኃው አላሚ ዝኩክሳ ማቤርካዋ ቲሪትኻዔካማ እምፕልታ እንፃኽስታና።

ዎቤሪ ማቢሪው እርዳትኞኚ ኾትታ አጌላጌሉስ አባልካ ክቻዳ ዝኮው ኃስኃው ግርቡስታ አገልግሎቱ ኪስኞኺዴስ ኪቻ ማቤራቹ ዴክትስስታ ትክምስ እስቱስ ኃርት አቾ ፌኬድካማ ባኔ ፋያኑውላ ማቤርአቹ አባልካስ እያኑ ኔዛ አገልግሎቱኽ። ኔዛ አገልግሎቶ አግዛንኩ ማቤርአቹ አባልካ ክቻዴስ ግርባጋንኩ (እንዛኽስቱካ ካላቲንኩ)፣ ድሚስ ኬፍኑንኩ ሹማጌልካ፣ ኞርጃስኪ ያኻ ኹናኹናስ ኞኖ ግቢትኞ፣ እዔ እዕስኞ፣ አሪሜ አሬምኞ፣ ሴብሎ ኩፕዕኞስስታ እእኮ--- እምኘልቱሳ ግርቦ ካሴንኩ ቱግባርካስ ውዳጅ፣ ዛኽ፣ ውሊኒ፣ ኔዛ ግርቡኩሳ ግልጋሎትካ እያንኩ አኼንካ አግስታና።

እን አኽኞስ ዎቤሪ አቾ ኃው እምኔቱ፣ ኮንኪው፣ ይኮኖሚውስታ ማቢሪው አች ጌጌዋውላ እርዳትኞኼካማ ቱኬምስታኑ ምንጊዴስ ጀማራማ እን አጌራዳ ዝክኹ ኬቹ ያኹኪ እምፕልቱ እንዕኺው ማቢሬኽ።

እሊው አቾ እርዳትኞኃኑስታ አሴሴብኞኃኑ ማቢሪው ኾት ዴሜካ ድሬኽ። ድር ኬቱሙ ዙራሙሪዳ አይሎ ማልኃ አቾስቱኽ ያኼስጉ ጌዔሩ ዙራሙሪዳኪላ አግስቱ። ድርዳ ኽሳንኩ ዙራሙሪኩ ማቤርአቾ አባላ ያኻና።

ድር ማቤርአቾ ዝኩዋኑሳ ዙራሙሬ ስርታ ዔዋማ ቲሪትኞኃው ኾቱኽ። እን ኾት ውላ አባልካ አስሜምችንኩ ይሴንካ ፌዒምዒኩ እግካስስታ ዴንምብካስ ቺትኞኼ።

(አግዕዒ “1995አ.ም ጠቃሚና ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች በአማራ ክልል፡ናውዴስ ዕፌትስ አሜቻታ ያኻ ቶሬጌምስታማ ካዕስትኹ።)

9.3.4 ዓፌኞ

ዳብዳቤ ዓፌኞ

ፌይኹ ክንቲ ቤና 9.1.4ዳ ዓፌኑ ዳብዳቢ ስሬታስ እንቱው ክንቲ ኞና እንቶጂስ ዓፌኞስ ካላው ዳብዳቢውሳ ዙርዔ ዓፌካማ ቤናካዳ ንባብስ ዲግሳን።

ፍናኪ ፌይኹ ጊዝዳ እንቶጂ ዓፌኑስታ ኞሺ ዓፌኑ ዳብዳቢ ክቻዳ ዝኮውሳ ሊሊትቶ እንት ክንትዛንትሊ ኩስኞንን።

9.3.5 ሰዋስው

ዊዊኩ ጊዝካ

1. ሲፍካማ ዲጉንኩ ዲብቴርትካኻዳ ጊዞ ጌሌፃንኩ ካልካዋ ጎሌልትካማ ፍሻን። ዎኬላኑ ጊዙሳ አይኔቶኪላ ጌሌፃን።

   በ. ብርኬ ፎቶ ጂዬታጊያኽ።

   ከ. ብርኬ ፎቶ ጂዬታጊ እሸቲኾ።

   ኸ. ቸኮል ብርኬዋ ፎቶ ጂዬታ ጁትቻፃማጊያኽ።

   ቨ. ቸኮል ብርኬዋ ፎቶ ጂዬታ ጁትቻፃማጊ እሸኾ።

   ሸ. ብልቻ አሳቦ ኪስታታጊያኽ።

   ለ. ብልቻ አሳቦ ኪስታታጊ እሸቲኾ።

   አ. ብሩክ ፎቶ ጁዋ።

   ገ. ብሩ ፎቶ ጁዋ እሺኾ።

   ነ. ሳሙኤል፣ ብሩክ አሳቦ ኪሳታ ጁትቻዬ።

   ኘ. ሳሙኤል፣ ብሩክ አሳቦ ኪሳታ ጁትቻፃ እሺኾ።

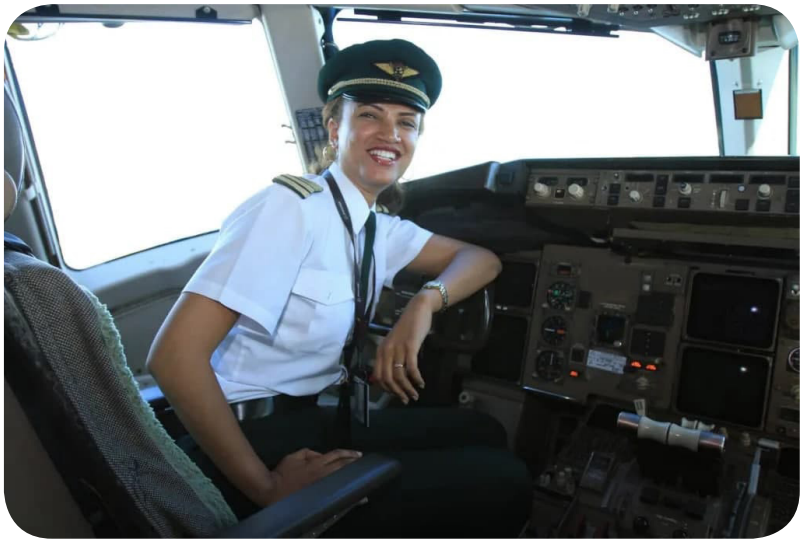
2. ዲጊስ ፌይዊኑሳ አሜትባሎ አኹኪ ሊሊቱ ቱርስኼ ታክሳን። እንቶጂሱ ሴቱፍቻኺ ዳርማ ዳርማ እሺኹ አኽኼ ዬውካኩ ግስካስ ዛራዛራን። (ምሳሊስ፡- ቹፅኾ፣ እንጂፅኾ፣ ጌፌርፅኾ፣ እርዳትኾ፣ እ.ኤ.ክ)። ሲፍዊካማኪ ዛፊንኩ ግስካስ ዎኾ ዲብቴርቶ ዛፊካማጊ ዬውካውሳ ቤዶራ ሲፌ ማንዲቻስ 60ዶስ እንዛቲንኩ ካልካስ እምፕሎ ቱንዜ ዛፋን።

ፋንቲቲ 10

ኹሞ ይስኻፅኻ

10.1.1 ቹኒትኻ

ካሊስቱ!

ፅፌቶ ቹኒትኻዶስ ፍና ሲፋው ካሲዳ ኬችስ ኩስኻቱካማ ዙርዌ ካልስ ድቹዋን።

በ. እንት ቤናኻዳ ኹናኹኑሳስታ ኻርጃውሳ ክንቲኩ አይኔትካዳ ዝኩኽሳ ሴቱፍኻዌ ዋትኃ ካንቱን?

ከ. ኹናኹናስ እይስታው ክንቲ ኻርጃውዶሰ ሊሊትኻ ዝኮማ እላይ?ዋ?

ኸ. ኹናኹን ኻርጃሊ ክንቲዳ ቤንኃቲንታ ዌዋንኩ ቻኒስትካ ዳርዳርካይ?

ቨ. ክንቱ ካንትኹስ ኹናኹናዳ ዙሚስታው ኬርቱኽ ዙሚ ዝኮማ? ዋታ ናዊይ?

በ. እንቶጂ ጂሚሪ ክንቲውሳ ፋይስቶ ዕሬትስ ኬዌልታኑላ ቲኻካስኪኒ ዋታኮው ይዎት ጌቱማውሳ ዌጌሬ?

ሲፋማ ዲግኹሳ ካሴ ቹኒቲኑ ዕፌት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዌ እያን።

ከ. አታጂኩ ዙራሙሪኩ አቕስታ አታጂው ይሳቡ ክንትዛንቲው ኹናኹኑ ክንቲው ካሊስትዳ ዝኩኽ እምኔት ዔሬርዔማ? ዋትኃ?

ኸ. ኹና ክንቴታ አጌሩሳ አላፍቶ ፊትሻሻስታ ካሜናንታ ቱዋ አኽሻ ዋትኃ አሜችኃማ ካስሻኃውሳ ዔጌሬ?

ሰ. ዙራሙሪኩ አቕ ኹናኹናው ክንቲው አኺኒዳ እሺኹ ካንቲ ዳርማይ እሺኹ?

ቨ. አታጂው ታሪክዶስ ካዚካማ እንቶጂ ቴኬምስቴኑ ይዎቱ ዶስ ዋሺኒይ?

10.1.2 አንቤብሻ

ዖቲ ቴርታስታ ክንቲ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ አንቤብሻዶስ ፍና ካልስ ዙርዛን።

በ. ዖቲ ንሻ እንዳሪይ?

ከ. ዖቲው ቴርት እንዳርማይ?

ኸ. ዖቲዳስታ ዖቲ ቴርታዳ ዝክኹ ሊሊትት ዳርማይ?

ቨ. ኹንስታ ሻርጃ ክንቲውሳ እድሎ አማፅሻዳስታ ሴቴፍሻኺዳ እንቶጂሱ ካንቲ እንዳሪይ?

ዖቲ ቴርታስታ ክንቲ

ዖቲ ቴርትስታ ዖቲ ሊሊትችንኩ አሳብካኽ። ዖቲ ኹናስታ ሻርጂ ክቻዳ ዝኩኽ ቴፌትሩውሳ ሊሊትቶ ካንትዛዊኽ። ዖቲ ቴርታ ዶሜካ አቕ ዝኩዊኒዳ ማቤራቕ ምክንያትስ ፌቴርስታማ ሌጌስኹ ናማኪ ማቤራቕ ይኮኖሚው፣ ማቢሪውስታ ፖለቲካው ኪሲ ዝኩስ አብራ ኪስስትሻስ ካላው ካንቲያኽ። እን አኽሻስ ዖቲ ቴርታው ስርት አሳብ ሻርጃዳስታ ኹናኹና ክቻዳ ዝኩክሳ ክችሻኃያሱሳ ቤንሻኼስታ ቴኬምስትኼ ጌሌፅሻስ አጌላጌሌ።

ሻናቕ እምኘል ማቢሪው እምትሻኺ ጀሜራው ጁዒ ኾት ያካታ ማንዲስታው ያኹኒውላ፣ አዶልኽ ዖቲቴርታ ዝኩክ ማቤራቕዳ ሜብቶ እንቕስሻ ጀሜራውስታ ይስሻኃው ያካማ አጌላጌሉስ ካንትስቴ። ምክኔትክላ እንፅኺስ ግርቦ ፋየካማ፣ ዳድ እቺታኒ እ.እ.ኮኽ። እንስኪ ቱዋታብል ሻርጃ ጀርካዋ ጎቤዝካ፣ ኹናኹናዋ ዶሜካ ሴኔፍካ ዒዊካማ ቼፋና። ሻርጃዋ ጌዶፋና፣ ይስሻዓና። ሻርጃስ ያክስታያው ጊዲፊ

ጁትሻኼ ፌቱራማ ክንቲ ቤኑሳ ቤንሻኼ አድርዕሻስ አጌዜ። ኹናኹና ጀርካ ደሜካ ክንቲሻና ካስካማ ክንትሻደስ ኪቻ ሻናካዳ ሞዮ ደስሻኃንታ ያክስታና። ክንትዊ ቤናካዳ ዝኩክ ቤንሻኺ ኼኬቱ ፤ኃኃርትኃዳ አምንሻኼኪላ ጉደ። ትክላሊስ እኺኃስታ ዌጌራንኩ ዖቲ ቱርታው አደልሻካ ኹናኹና ክንታንትካውሳ ውቱትዌና አክኽ አይሎ ፌቱናና።

ኹናኹና ክንትችሳ ድሎ አግዛኺ ኃኃርትኃሱሳ ፋዮ ኃርትስ ዖሴንች፣ ፋዩኑሳ እንዕኼ እንዛክስትች፣ ኃርትስ አምንሻኼካማ ዝኩችስታ አጌራው ልግስስ ክሳውሳ ታምቦ ዌውች ዳሊት ዝኩክያክ። ባይሪው፣ አሴብሻኺውስታ እንዛክስትሻኺውሳ ኪሴ አግሻ ካሊስታው ክንቲሴክ። ክንቲስ ልግሱ ዕንጋኺ ያኹንኩ እንግራ ይገካ ካንትካ ልቡስ ልቦ ድሳና። እን ያኻታ ላንጊጊ ዖትካስ ፍት ዝኩክሳ ክንቱ አግዛንታ “ክንቲ ውላስጊ” ናውሳ ሜርኾ ቴግባርዳ እሸዕሻ ፋይዌ። ቴግባርዳ እሺሻስኪ ኹናኹና ጀርካ ክንቱ ጀሜርካማ ኬውሻዛቲንታ ክንቲ ሻንካዋ ዝኩዊ ዙራሙሪው ዲጊዳ ግቢትሻ፤ እንዶስ ድምክናኪ ኬፍቱንካ ጉሳንትካ ኹናኹናዋ ምሳልትስ ዲግስሻኪላ ትክም ዝኩክያክ።

(አብክመ አስተዳድርና ፀጥታ ጉዳዮች ቢሮ። 1999 ሰላም መጽሔት ቁ 2) ናውዶስ ካዕስታማ አማካርኺ ኮንኪው ክንቲስ 2007 ም.አዳ ቱርቱክ ክንታንትካው ሜዛፍ ፍን 170-172 ዝኩክዶስ ኬሸሻኃማ አውኺሾ ቶሬጌምስትኹ)

ሲፋንኩ ካስካዋ አንቤብቱኑ ዕፌቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዛን።

በ. “ኹናኹና እንዛክስታንኩ ሻርጃ ኩዊ ካላቲንኩ፣ ሻርጃ ይቢችካ እንዛክስታንኩ፣ ኹናኹና ደሜካ ካላቲንኩ እንዕክካ ዝኩና” ናውሳ ካንቱ አስሜምሻታናማ? ዋትኃ?

ከ. ቹዋታብል፣ ኹናኹና ጀርካዋ ሻርጃ ጀርካታ “ታቓና፤ ካሌና” ንካማ ክንትዛቲኑ ምክኔት ዳርማይ ዌጌሬ?

ኸ. ዕፌቱሳ እንዕኼንቶ ደደሻስትካማ ድቹዋን።

ቨ. ዖቲውስታ ዖቲ ቱርታው ሊሊትት እንዳርማይ?

ሰ. “ኹናኹኖ ክንትዕሻ አጌሮ ክንትዕኺያክ” ናውሳ እስቱ ክይትሻዚካማ እንቱውስ ካንቲስ ቴክሌልሻዛን።

ሸ. ኹንው ክንትሻስ ዕንጋኻ ያኻንኩ ዲብካ ኼኬትካማጊ ካሳኑ ዋትኃይ?

10.1.3 ካልካ

ካልካዋ ኔዔልሻ

1. ሲፋንኩሳ ካልካዋ ምላድካሾ ኔዔልሻዊካማ ዳንትካስታ ኔዓ ምላድካ ኒካማ ዓፋን።

   በ. ክንቲውሳ

   ከ. ዔውካዋ

   ኸ. እንዕኺዳ

   ሸ. ኾትዳኒ

   ሰ. ኩርዔንት

   ሽ. ክምንትዳ

   ለ. ይስዕሻ

3. ጃላዳ ኔዓስታ ዳንቲ ምላድካ ኒካማ ካልካዋ ኔዔልሻዊካ። እኒኃ ኔዓ ምላድካዋ ቴኬምስቲካማ ዲብቴርቶ ሲራን።

10.1.4 ዓፈሻ

ቱንዜ ዓፈሻ

እንቶጂ ካሜንስቲኑ ጊዝዶስ ጀሜርትካማ ፈይዊኑሳ ጊዞስታ ዔውቱንኩሳ ቸዋ ቸዋ ዔውካዋ ካንትኹስ ዕካ ዲብቴርትካዋ ዓፋን። ዲብቴርትካዋ ታምትሻዊካማ እንት ይዎት ታሪካሳ እምፕል ቱንዚስ ዓፋን።

10.1.5 ዙሚሻ

እንትኾዳ ቴግባርዳ እሼው ሻናቹ እንዕኺው ቤንሻኺዳ ስርቲካማ ኹንስታ ሻንጃው ክንቲው ሴቴፍሻኺዳ ዝኩክሳ ቻኒስቶ ቤንኩ አዔብካስ ባኔባንቶ ዙሚስ ዲግሳን።

10.2.1 ቹኒትሻ

ይቶፒያት ኣባላምታ ኹና ካፒቴና

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፈቶ ቹኒትሻያስ ፍና ካልስ ዙርዛን።

በ. ካፒቴን ንሻ ዳራ ንኺይ?

ከ. ካፒቴንት ሜንቾ ጊዞ አቾስታው ኹናውማ ሻርጂው እንዕኺ ያኻማይ? እንቶጂሳ እንዳራ ካንቱ ይታን?

ኸ. ቹኒቴኑ ዕፈቱ እንዕኼንትዳ እይታኑ ካንቲ እንቱው ፍንሾሱ ቴስፊዳ ዝክኹ ቻኴስት ዳርማይ ኒካማ አሴብታን?

ሲፋማ አንቤብስታያውሳ ዕፈቶ ቹኒቲካማጊ ቲራግድሜ ቹዋ ዌውካው ጊዝስ አኹኪ ዌውካስ ዋኽዛን።

ጊዝ	ፌዜምስቱንኩ ቹዋ ዌውካ
	ካፒቴን አምሳለ ባርዳር ኬቱምዳ ካሜንስቲኾ
አምሊ. 1987 ም.ኣ	
	አዲስ አባባ ዩኒቨርስቲዳ ግንብ ዕንታስ ዳቼርስቲኾ
ዳር 1994 ም.ኣ	
	ካፒቴና ታኹካ

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒትኑ ዕፈት ስሬታስ ውፍስ ዙርዜ እያን።

በ. ካፒቴን አምሳለ ቾታብልሊ አዲስ አባባዋ ካትኹ ዋኒይ?

ከ. ካፒቴን አምሳለ ጉዋሉ ካፒቴና አኽኾ ትምናት ጉሸዒ እንዳርማይ?

ኸ. ካፒቴን አምሳል እንስ ድልስ ቢኬታ ሺቾታብሉ ታምብ እንዳርማ እሺኹ?

ቨ. ካፒቴን አምሳለ ዕፈታኻዳ ዛራዛርስቱንኩ እሊኩ አንኮ ኹንደስ ሊሊትቱው ዳርማሲይ?

ሰ. ካፒቴን አምሳለ ግንብ ዕንታስ ዳቼርስቴታ ዋትቻይ ካፒቴና አኽሻስ ካሊኹዊ።

ሸ. ካፒቴን አምሳለውደስ ይዎቱ ደስደስ እንቶጂስ ቴኬማውሳ ዳራ ኩፔ ዲቦ እርዳትስቲን?

10.2.2 አንቤብሻ

ኹኖ ክንቲስ ቢኪዕሻ

ሲፋንኩ ካስካስ ዲግኹሳ ዕፈቶ አንቤብሻዶስ ፍና ካልስ ዙርዌ እያን።

በ. ኹኖ ክንቲስ ቢኪዕሻ አው ታምቢይ?

ከ. ኹን ውቴትዌና ያኻኒ ቴኬምስታው አይይ ኒካማ አሴብታን?

ልቓ ዕካ ኣሜትካዶስ ፍና ሊሊትሻኾንኩ ኣሌምኩ ቤንካዳ ኹኖ ክንትዕሻ ዶስስትኹ እሺያ። ዲጊዳስ ናቴ ኩዊ ሊሊትሻኾንኩ ቴግባርካ እንዓኽስስቴካ። እንስ ጁኽስ ሻርጃውሳ ላካሳ ክንትኾሳ እድሎ ያግዓኑላ ይጉኒውላ ክንቲው ቤንሻኺ ኩዊ ጊዝዶስ ጊዞ ልቓስኪላ ያኹኒ ዶሜካማጊ ይንታ። ኹን ሻርጃሊ ክቓ ክንትኾ ሜብት ቼሜትሻኻይኒ ማቢሪው፣ ፖለቲካው፣ ኢኮኖሚውስታ ቲኑ ዜርፍስ ኬፍ ንኹሳ ታምቦ ዌዋና።

ኹን ክንቲውሳ ድሎ ኣግዑኒ ፍናኪ ኻኻርትኻሳ ቴኬምስታንታ ዌዋና፤ ጉድ ዶሞዚስ ኬዌርስታና፤ ኣኹ ሊሊትሻኾንኩሳ እንዕኽካዋ ፌቴርካማ ኻ ሚዓሳ ኬፍ ዓና። ሚዌ ሌጌዓንኩ ያኽሻስ ፍሺሊ እምትሻኾኽ ሻናካዳ ፌቴርስታውሳ ጊዌ ሳሴርስ ድዓና። ሻናኣቑሳ ዶክቶ (ሴላሞ) ቼሜትሻዓና።

ኹኖ ሻርጃሊ ክቓ ክንታንታ ዌዋማ ዶዶሻ ጊዝስ ኣጌራውሳ ልግሶ ያግሻስ ካሊስቴ። እምፕል ኣጌሩ እዝብዶስ ኪንዲ ላካሳ ሾፋናንኩ ኹኔኽ። ኣኽሻስኪ ኹን ስሩ ክንቲዶስ ኬፍቲኔ ክንቴ ኺስታ ክንታንታ ያኽስቱኒ ኣጌራኩ ፖሊሲካዳስታ ሊሊትሻኾንኩ ልማትኩ ዜርፍካዳ ጉድኻ ቤንሻኻና። ኣጌርካ ኣኬዳንኩ ታምብካው ዎኽትኻይሻስ ኹኑ ምር ኬፍ ንኹዊኽ። ኹን እንሳ ምሮ ኣኮሜችሻስ ካላኑ ዶሜካ ዳሌ ክንቴ አግዓኔኽ።

ኹን ፖለቲካኩስታ ማቢሪኩ ዜርፍካዳ ጉድኻ ቤንሻኻንትካስታ ቻኒስቶ ፌቴራንትካ ያኽሻስ ካላኑ ክንታኔኽ። ጉሳንትቱሳ ምሮ ፌይስታው ዳድስ ፊትሻሻስ ክንቲ ፌይዓንቴኽ። ኹን ሻርጃታ ክንትኾሳ ድሎ ኣግዑኒ ሼሜካ ጉሳንትካ ያኻና። እን ኣሌማዳ ክንትኾሳ ድሎ ኣግዑንኩ ኹን ቢኩንኩ ኣጌርካኩ ጉሳንትካ ያኻንኩ ኣኽኜ ታራታርሻስ ካሊስታላ። እንስኪ ኣሌምኣቡቕ ኣቻዳ ቻኒስታ ፌቴርካ ያኹንኩ ሚንችካ ኹን ምስክርካኽ። ኹን ክንቱኒ ሊሊትሻኾንኩ ጉዳይካዳ ዙሜ ኣምንዓንኩስታ ኻ ኣጌራውሳ ባኩኔ ፍንቶ ካንትዓንኩ ያኼና። ኣጌርስ ቴኬማንኩሳ ስካውካ እንዓኽስትካዋ ፍልቕዓና። ክንቱንኩ ኹን ሊሊትሻኾንኩ ማቢሪኩ ጉዳይካዳጊ ቤንሻኼ ዶሜካና።

ትክላሊስ ክንቲው ዜርፍዳ ዖቲ ቴርታው ክችክችት ቼሜትስትሻ ሜንችካ ትክምካዋ ዓያ። ኹን ክንታኒ ኬሻንቴ ሚዔ ኣግዓና። ክምንቱሳ ሚንቺቶስታ ስራስሪውሳ ክሬ ኔኬታና። ኃ ኣጌራሳ ሌጌዕሻስታ ኣጌራኩሳ ታምብካዋ ዎክትሻዕሻስ ካላና። ፖለቲካው ዜርፍስኪላ ጉድኃ ሲፍሻኃንኩስታ ቻኒስቶ ፌቴራንኩ ያኻና። ሊሊትሻችንኩ ጉሳንትው ስፍርካዳ ጉድኃ ቤንሻኃና። እን ኣኽሻስ ኹኖ ክንቲስ ቢኪዕሻ ቻስ እስታው ቴግባር ያክሻ እይስታላኽ።

(ሲዲ።2010።ኢዲኬሽን ጀንደርኢኩዋሊቲ። አስሜምኃታ ኪሲ ያክስታማ ካዕስትኹሳ 6ንቲ ቤኑ ኣማኻርኚው ክንትዓንትካው ሜዓፍዴስ ቶሬጌምስታማ ካዕስቱኽ።)

1. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አንቤብቱኑ ዕፌትዳ ስርቲካማ ፀፍስ ዙርዓን

   በ. ፌይኹ ጊዝዳስታ ናኪኒ ጊዝዳ ካንትስትኹ ኹናኹናዋ ክንትዕኽ አኺኒ ዳራ ዔጌሬ?

   ከ. ኹናኹናው ሚዊ ኬፍ ንሻ ምክኔታስ ፌቴርስታንኩ ሻናቕ ታምትሻካው ትክምካ ዳርካ ዳርካይ?

   ኸ. ኹን ስርው ክንቲዴስ ኬፍቲኔ አቕኺስታ ክንታኒ አጌርስ ያኻንኩሳ ታምብካዋ ያግዓናማ? ዋትኃ?

   ቨ. ኹንስ ሻርጃሊ ክቻ ክንትኽ እድል አሜችኃያኒ ፖለቲካው፣ ይኮኖሚው፣ ማቤራዊው ዜርፍካስ ዋታኮው አኺኒስ ኃውሳ ብሎ ፊትሻሻስ ካላን?

   ሰ. ኹን ክንታኒ ኃኃራስስታ ኃሻናቕስ አግዕዓኑ ትክም እንዳርማይ?

   ሸ. ኹን ክንታ አጌርስ አግዕዓው ትክም ዳርማይ?

   አ. አንቤብቱኑ ዕፌቱ እንዕኼንት ዳርማይ?

10.2.3 ካልካ

ካልካው ኽይ

ሲፋንኩ ካልካስ ኽዮ ይቱኒዴስ ፋሌንጋ ይቱኑሳ ኽዮ ካንትዓንኩሳ ዲብቴርትካዋ ሲራን።

በ. ካፒቴን	ከ. ግንብ-ዕንታ	ኸ. ፓይሌት
ቨ. ኣባላምታ	ሰ. ዴስስትኹ	ሸ. ቼሜትሻ
ለ. ዴክት	አ. ቤንሻሻ	ገ. እክድ

10.2.4 ዛፊሻ

ቱንዜ ዛፊሻ

እንት ዙራሙራዳ ታቹንኩ ኃዕሬታስ ኬፍቲኔ አቾ ታምቡንኩስታ ምሳላ ያኻንኩ ኹናኹን ክቻዴስ እምፕላዋ ካንትኹስ ምሳላ አኽሻስ ቢኪዕኹሳ ቴግባሮ ዕካ ዲብቴርትካዌና እምፕል ቱንዚስ ዛፋን።

10.2.5 ሰዋስው

ዔዋቻቢሊኩ አይኔትካ

ዔዋ ቻቢሊ እናው ካይኃንቴ ግሶ ኽይስ ዋኽትሻዕሻስ ዲብቴርታኻዳ ቱዋው ስሜኽ። እምኘል ዲብቴርታኻዴስ ዔዋ ቻቢሌ አግዕሻስ “አዋ” አኹ “አይስ” አኹ”እንዳራ”ናማ ካሲሻ ፋይዔ።

ዔዋ ቻቢሊ ኩቲስታ ኩታ ጋው እስታማ ላኃስ ቤንስቴ፡ ኩቲ ዔዋ ቻቢሊ እናው ዲብቴርትዳ ፌዔምስትኹ ዔው ፉራውሳ ስሞኽ።

ኩቲ ዒዌ ቻቢሌ አግዕሻስ ግሶ እምናና “አዋ አኹኪ እንዳራ “እናና ካሲሻ ቱስቴ። እን ካስካው ዙርዒ ኩቲ ዒዌ ቻቢሊ ስም ያኼ።

ምሳሊስ፡- አግዑት ሜዛፎ ይትኾ። ናው ዲብቴርታኻዳ ሜዛፍ ኩቲ ዒዋ ቻቢሊያኽ።

ኩታ ጋው ዒዋ ቻቢሊ ዴሜካ ዲብቴርቱሳ ግሶ እምናና አይስ” እናና ካስናኒ አግዕናው ዙርዒያኽ።

ምሳሊስ፡- አግዑት ሜዛፎ አዔባስ ይቱኻ። ናው ዲብቴርታኻዳ ግስ “ይቱኻ” ናው ያኹስ “አይስ ይቱኽ?” እናና ካስናኒ ዙርዒ “አዔባስ” ናው ያኼ። አዔባስ ናው ስም ኩታ ጋው ዔዋ ቻቢሊ ያኼ።

ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻዴስ ኩትካስታ ኩትካያኼካያስኩ ዔዋቻቤልካዋ ፍሻን።

ምሳሊስ፡- ይታላ እኖጂስ ስዮ ጀዋይኾ።

ኩቲ ዔዋቻቢሊ = ስይ

ኩታጋው ዔዋ ቻቢሊ =እኖጂ

በ ክንትዛንትካ ክንታንትካስ ኩስኼ እያና።

ከ. ይቹ እየስ ምሳኾ ይትኾ።

ኸ. ኽሪ ይ አዬብካስ እንክንትዛንታውሳ እንዕኼንቶ ፌያፌይሻዕኾ።

ቨ. ክንትዛንታ ፍታኒውሳ ውቴቶ ክንታንትካስ ካንትዚኾ።

ሰ. እንዛይ ሌንጌድስ ዳዶ ምልኻትኾ።

ሸ. አቤባ ኺዬስ አንኬ እንጂዬይትኾ።

10.3.1 ዙሚሻ

እንትሻናቕ ካንትኹስ ኹንስታ ሻርጃ ክቻ ክንቲውሳ ድሎ አግዛንታስታ ሻናቕኩ አባልካ ዬዋኑሳ ዕሬቶስታ ኹንኪ አኺኔ ቱኬምስትካማ ኃኃርኃሳ ኬፍ ንኹ አችዳ ታምዕሻስ ዬዋኑሳ ዕሬቶ እንት አዬብካስ ቤናኻዳ ዙሚስ ዲግሳን።

10.3.2 አንቤብሻ

ሳኪትሻኹ ዕሬት

ሳኪትኾክ ዕሬት

በ. እንትሻናኞዶስ፣ ዙራሙሪዶስ አኹኪ እሊው ስፍሪዶስ ኺውስ ኃርት ጁትሻኃስ ክንቱ ጀሜርታ ክንቱታ ኬፍቲኒ አችዳ ታምቢት ታቹንት ኹናውሳ ታሪኮ ዶዶሻስ ድቹን።

ከ. ክንቱ ጉድኃ ክንትካማ አሴቡኑ አላሚዳ ታምቡንኩ ታቹንኩ ኹናኹናውሳ ታሪኮ ድቹን።

ሳኪትኾክ ዕሬት

አሌሚው ዙራሙሪ ኬቱሙ ናኞትዳ አግስታው አክሻስ ስልታኔ ልኞስኪላ ያኹኒ ካንቱታጊ ሌጌስቱቲያክ። ኹሉቺፋ ስግላ ስግላ ኹርዊዶስ ጂይታ ጂሚሪ እንዕኺ ክምካስ ድርኮሾ/ክዮ እይሻስታ ኾሼ ጎሪኼክ። አንዶስኪ ኺቹሳ ሻን እንዕኻስ አጌዝቱኒዶስ ፋሌንጋ ጎሪስትኹሳ ኾሼ ኬቱማ ካዔታ ማይምካስ (ዶምቤንካስ) ቤንሻዊ። እን ጊዛይ ማይምካኩ ሻርጂስታ ኹና ጀርካ ክንቲሻና ካሳኒስ ካንቲኾ። ልቡስ ልቦ ኺው ክንትኹ ፋይ ዶሜካነማጊ ይንቱኻ።

እምፕላቺ ኾሼ ኬቱማ ታምዔታ ዙርቱስ ክንታንትካ ክንቲሻና ካሳኒስ ካንቱኒ አንክላ ክንትሻ ዝኮ ኔታ አሴብትኾ። አንዶስኪ ክንትኹ ፋታት አክኹ ኺቹስ ድኹቱኻ። ኺቹኪ እያኪ ያኻ ክታላሳ እንዕኺስ ርዳቱኻ እንት አክሻስ ክንትሻስ ካላላ። አን ሻናኻሱሳ ሞዮ ክንትዔ፤ ሞይ ዝኩት ኹና ዶሜካ ኪቢሪስቱታ ጉዶ ትዳሮ እምቲ፤ ቹዋታብልኪላ ኬቤርስታንታ ዔውቱ" ኒኾ። አሌሚቱ ኺቹሱስ ዙሚዳስ አዜንትኾ። ኺው ክንትኹ ፋይ ኩዒ ጌርክዶስ ጌርኮ ዶሜካማጊ ይንቱኻ። ቹዋታብል ካንታንውላ ኺዔሱሳ ሜዛፎስታ ዶብቱሮ እንዶስ ፍና ታቹክስታጊ ክንቱ እንካንታት አክሻስ ካቢትሻዔታ ጌሌቤትሻዊ።

እምኘላቺ ዶስትኹስታጊ ኺዔሱሳ ሜዛፎ ጌሌቤትሻዊስ ኺታላ ካንትኾ። "ቱክዳ ትዬታ ክቹሳ ርዳታላማ? እንዳ ዳራይ ዔውታው?" ናማጊ ጉርሩስ እንኩዋክቱት ኺቹ ቱክዶስ ፍዬቲንታታ አሌሚቱው ባይሪ ኪስስታማጊ ይንቱክ አክኹስታ ክንቲቲያስ ኔታጊ ቼጌዊት አክኹ ጊሊዔይትኾ። ኺታላኪ ዶሜካ ክንትስ ማኒኹ? እንስ ታምቢኹ ኬቱማ ዙራዙርኹ ምክንያትስ አክሻስ ቻ ጀሜራማ ኺ ሻኑሳ እንዕኼ እንዛክስቲ እንት ኾሼ ታሚዕ" ናማ ልንዶትስ ዙሙኻ። አሌሚቱኪላ ኺታላሱ ቆሊኹሳ ዙሜ ቹኒቲኒዶስ ፋሌንጋ ዳራኪ ዙርዔይታውላ ኃሪ ዶውታታ ቾፕኒኾ። አኻክቶስኪ ቹዋታብሎ ሚሪርዊኾ። ኺዔ ክንትኹሳ ድሎ አግዑስ ኺ ጊጊውስቲት አክሻስ አዜንትኾ።

*** አሌሚቱ ፍንሾሱ ክንትኾ ድል ዳርማ ያኻውሳይ ዔጌሬ? ***

ኺቹ ፋታውላ ቲጉኒውላ ኼራ አዜዝኹ ስሬትስ ኾሼ ዙራዙርዕኜ ጀሜርቱኻ። ማይምካ አሌሚቱዋ ካንታውስ ካሴኒ አሱ ዙርዓሳ ይትኾ። እምኘላቺ ክዳሚ ጌርክስ አሌሚቱስ ኺቹ ኾሼ እምቱታ ካቱስ ኻንኩ ኼዋንካስታ ጀርካ ኻንዳ ሺና። ጀርካ አላሚቱቹሳ አሌሚቱ ክንቲ ኻና ትያዩሱሳ ምክንያቶ ካሲና።

አሌሚቱስ ኺቹኪ ምክንያት ኒኹሳጊ ጌሌዕታይትኾ። ዙሚትኻኒስ ቹኒቲስ እሸቲት ጀርካቹ ክችዳ ትዬታ ኺውሳ ዬሶ ድኹታይትኾ። አሌሚቱስ ኺቹኪ ዕሞኒስ ቹኒቲኾ። ጀርካቹሱ ዙሚ አሌሚቱቹሳ ላኻ ሼውዑኻ “አንዬስሳ ኻሺ ክንቲስማ ኔው?”ኔታ ካስቲኾ። “ይጋ! አሌሚቱ ስብክላስታ ኮሜቻ እንዓኻ አኽኻስ ኺው ክንቱ ቻቤልኽ አኺኒኪላ ጉድ አኽኻስ ካሌ። እንቶጂ ክንትዕኻስ ካላቲንኻ ታኹኒጊ አን ክንትዔ” ኔታ ጊሊዔይትኾ። አሌሚቱቹኪ ኼራ ፌኬዳቲው አኽኼ ድኹቱኻ። ኾሺው ማይማ ሲፋው ጌርክዳ አሌሚቱታላሳ እቹዔታ ውላዋጊ ዝርዝርስ ድኹታታ አምንዒኾ።

ክንቲኻና ብስስታማ ልቻ ጊዝ ፌይኹ ያኹኒውላ አሌሚቱ ኺው ዕካንቲ አሜትዳ ክንቱ ጀሜርትኾ። ክንቱ ክንትኽ ፋይ እሺት አኽኻስ ይስታታ ክንትኼ ኬዔልትኾ። ክንቲዬስ ድምክና ኺቹሳ ኻን እንዕካስ ርዳቱት አኽኻስ እምፕላቺ እምፕላቺ ክንቲዬስ ይጉኻስ ጌዬዲስቲሸቲኾ። እን ያኻማውላ አዔብካስታ ክንትዓንትካ ዬኤክዓንቲ ክንታንታ ታኹኻ። ጉድ ውቱትስ እምኘል ቤንዬስ እሊውሳ ፌታታጊ አንኩዋንቱ ቤኖ ታምቢኾ።

እምኘላቺ ስግላ ኻኖ ዔሬግታታ ክምካውሳ ችኹሬ ፍሸቱስ ታቻያስኩ አቺ ኻና ይንታኒስ ካንቲኾ። ኺታላሊኪላ ኩዕኻትችኒዬስ ፋሌንጋ እምትዔካማ ኻና ቱና። አኺኒ ዓንጌኽሱት አሌሚቱ ኻኑ ናቺትዳ ቤፍቱታ ዙሚትኻኑሳ ቹኒቲኾ። አቺ ይንቱኑ አሌሚቱዋ ታሜትኻ እሺኾ። ኺታላኪላ ኻናቹሳ አይቶስታ እንዓዩሳ ባይሬ ካሲኒዬስ ፋሌንጋ አሳብዳ አስሜምችኻ። አሌሚቱ እንኩዋኽቱኽ ዲብዳ አይሎ አዜንታታ ድክኻ እስቲኾ። ሲፋው ጌርክዳ ክንትዓንትካስ ያኹኽሳጊ ድኹቱኻ። ክንቲኻናሱ ኻሪ አሌሚቱታላሳ እቹዓማ ስራው ድሚ ታምባውላ ኽይዕኻ ዎንጀል አኽኼ ጌሌዓማ ቱንኬክዕኾ። ኺታላኪላ እግስ ካሲስታው አኽኼ ማላማ ቱትዔ ፌሬስዕኾ።

አሌሚቱ ኺው ይዎትዳ ታምቡንኩ ይዝኩካስታ ዬሬሬብችንኩ ችግርካ ሜንፌሶ ይሴና ታኻታ ዔውናጉ ኻጂስ ዊዕስቱታ ቲጉያኽ። ላዔታንቲ ቤንዬስ ጀሜርታታ ኻርጃሊ ወዬዬርኻታታስታ ሼሌምስቱታጊ ክንትኼ ኬዔልትኾ። ቹዋ ታብልኪ ክንቲኻናዳ እቹስቱካማጊ ኻጃ ይሴና አኽኼ ካንታኒስ ዬስቱንካ ያኹና። እን

ምክንያትስ ኺቹ ኻናካሱሳ እንዕኼ እንዛክስቱታጊ ኺጃስ ጊዞ ይትኹዋ። አሌሚቱ ላኻንቲ አቹሳ አሊድዔ ፍታኔ ፌቴንስቱታ ጉድ ውቴትስ ፌትኹዋ። ኺታላኪላ ልክደስጃላ ደሱኻ። ክንቲኻና ትዬታ ክንቱታ ዔውቱዛዋ ኹናዋ አሜሴጌንኾ። ናካ አሌሚቱ ሚንች እታጁኻደስ ፋሌንጋ ሲቪል ምንድስኒውሳ ክንቱ ዊደታ እንዕኼ ምቱታ ቹዋ ታብሎስታ አጌራዋ አጌላጌልቱ።

(ሲዲ፤2010፤ኢዱኬሽን ጆንደር ኢኩዋሊቲ። አስሜምኻታ ኪሲ ያክስታማ ካዕስትኹሳ 6ንቲ ቤኑ ኣማኻርኺው ክንትዛንትካው ሜዛፌዳስ ቶሬጌምስታማ ካዕስቱክ።)

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዔ እያን።

በ. አሌሚቱው ክንቲው ፋይ ጁሜርኹ ዋትኻይ?

ከ. አሌሚቱኩ ቾታብል ኻጃ ክንታቲታ ካላካልኻሺኑ ዳርማስታይ?

ኽ. አሌሚቱ ኾሼ ካዔይታኩ አቾ ቾታብሎ ኩስኻዕካማ አሜችኻዛኑላ ይጎካስኩኒ ክንትኻስ ካሊዛንኩ እሊኩሳ አኼንካዋ አሴብትካማ ጌሌዛን።

ቨ. አሌሚቱውደስ ይዎትደስ እንዳራ ክንቲን?

ሰ. አንቤብቱኑ ዕፌት እንቱው ይዎትሊ ሜሴልኻው አኹኪ ሊሊትኻው አኺኒ ዝኮማ? ዝርዝርስ ድቾን።

10.3.3 ካልካ

ካልካስ ዲብቴርቶ ሲሪኻ

ሲፋንኩ ካልካስ ሊሊትኻችኽ ኽይ ዝኩክሳ ላኻ ላኻ ዲብቴርትካዋ እንዛክስታን።

በ. እምቲ	ቨ. ታራታርኾ	ለ. ኽይዕኻ
ከ. ባዛባዕኾ	ሰ. ደስ	
ኽ. እሸቱኻ	ሸ. ብስኾ	

ኬሌቴፍኻዛማ አንቤብኻ

10.2.2ዳ ቱንዚ ሴዛዳስታ አንኮዳ ዲግኹሳ ዕፌቶ ድምፆ እንኮክሂካማጊ ክችክቺስ፣ ፍትኔትስስታ ቱስታው አንቤብስትስ አንቤፓን። አንቤብታኒስ ዋሳላካ ጊዞ ዊዲንኻ አኽኹ አዔብካ ሜዜጌብካማጊ እንቶጂሱሳ ኬሸኻኼ ጋማጋሚኒስ።

10.3.4 ፃፊሻ

ሊሊትሻኹ ዜርፍስ ሳኪትኃይኩ ታቹንኩ ይቶፒያኩ ኹናኹናዴስ እምፕላውሳ ታሪኮ ሊሊትችንኩ ንባራ አግፃፅካዴስ ፋቴካማ ሹኻ ቱንዚዌና ታሪኮ ፃፊካማ ዲግሳን።

10.3.5 ሳሰዋስው

ኩቲስታ ኩታ ጋው ዔዋ ቻቤሊ

ሲፋንኩ ካልካዋ ቴኬምስቲካማ ኩቲስታ ኩታጋው ዔዋ ቻቢሊዌና ዲብቴርትካዋ ሲራን።

ምሳሊስ፡- ይቶፒያ ቻይናሰስ ቡኖ እንፃኽቱኻ።

በ. ክንትዒኽ

ከ. ታስዒኽ

ኽ. ግቢቴታጌኽ

ቨ. ዲግስታቴኽ